

HERBEOORDEELD..... EN DAN?
Stand van zaken acht maanden na de uitslag
2005 en 2006

P380/5

25 april 2007

Ir. Carla G.L. van Deursen

met medewerking van:
drs. Cathelijne L. van der Burg
msc. Vera Veldhuis

Bureau *AStri*
Stationsweg 26
2312 AV LEIDEN

Tel.: 071 – 512 49 03
Fax: 071 – 512 52 47
E-mail: astri@astri.nl
Website: www.astri.nl

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Herbeoordeling arbeidsongeschikten	5
1.2	Omvang en stand van zaken herbeoordelingsoperatie	6
1.3	Veranderingen in 2006 en 2007	7
1.4	Doel en probleemstelling van het onderzoek	9
2	WERKHERVATTING VAN DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING GEEN WERK HEEFT	13
2.1	Inleiding	13
2.2	Werkhervatting na acht maanden	14
2.3	Kenmerken werkhervatters	14
2.4	Zoekgedrag van niet-werkhervatters	17
2.5	Begeleiding bij terugkeer naar werk	22
2.6	Behoeftte aan begeleiding	29
2.7	Conclusie	31
3	DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING WERK HEEFT	37
3.1	Inleiding	37
3.2	Aandeel werkbehouders en werkverliezers	38
3.3	Functieaanpassing werkbehouders	40
3.4	Wensen, mogelijkheden en begeleiding van degenen die de verdien capaciteit niet benutten	45
3.5	Re-integratievisie	48
3.6	Conclusie	50
4	INKOMEN EN UITKERINGEN	53
4.1	Inleiding	53
4.2	Inkomensveranderingen sinds de herbeoordeling	54
4.3	Ontvangen uitkeringen	57
4.4	Verloop van de WW-aanvraag	58
4.5	Conclusie	63
5	DE 45-PLUSSERS	65
5.1	Aanleiding	65
5.2	Professionele herbeoordelingen	66
5.3	Achtergrondkenmerken naar leeftijd	67
5.4	Totaal aandeel werkenden naar leeftijd	69
5.5	Werkverlies naar leeftijd	70
5.6	Werkhervatting naar leeftijd	71
5.7	Benutting verdien capaciteit naar leeftijd	72
5.8	Conclusie	73

6	BALANS OVER ONDERSTEUNING VAN UWV	75
6.1	Inleiding	75
6.2	Oordeel over ondersteuning UWV	76
6.3	Conclusie	78
7	SAMENVATTING	81
7.1	Achtergrond en opzet van het onderzoek	81
7.2	Werkhervatting van de totale groep herbeoordeelden	83
7.3	Werkhervatting van groep niet-werkenden	83
7.4	De groep werkenden	87
7.5	Inkomen en uitkeringen	89
7.6	De 45-plussers	91
7.7	Tevredenheid met UWV	92
BIJLAGE 1.	METHODE, RESPONS EN REPRESENTATIVITEIT	95
BIJLAGE 2.	STEEKPROEFKADER EN RESPONDENTEN T1 EN T2	101
BIJLAGE 3.	ERVAREN GEZONDHEID	103
BIJLAGE 4.	ONGEWOGEN AANTALLEN NAAR LEEFTIJD	105

1 INLEIDING

1.1 Herbeoordeling arbeidsongeschikten

Herbeoordeling volgens gewijzigde schattingscriteria en procedure

UWV herbeoordeelt alle cliënten met een WAO-, Wajong of WAZ-uitkering periodiek om na te gaan of er veranderingen zijn opgetreden in hun arbeidsvermogen. De verzekeringsarts beoordeelt daarbij wat de functionele mogelijkheden zijn voor het verrichten van arbeid. De arbeidsdeskundige bepaalt conform de criteria uit het Schattingsbesluit welke functies de cliënt, gegeven deze functionele mogelijkheden, nog kan uitvoeren. Het verschil tussen het loon wat met deze functies verworven kan worden en het loon dat men kreeg voordat men arbeidsongeschikt werd, bepaalt de hoogte van het arbeidsongeschiktheidspercentage. In augustus 2004 is dit Schattingsbesluit¹ aangepast. Belangrijke wijzigingen zijn dat bij het vaststellen van de restverdiencapaciteit rekening wordt gehouden met minder arbeidsplaatsen dan voorheen en dat arbeid in de avonduren ook bij deze vaststelling betrokken wordt. Ook wordt bij de vaststelling nu uitgegaan van een functie van 38 uur, ook als de cliënt voorheen meer² of minder uren werkte. Daarnaast is het ontberen van basisvaardigheden, waaronder beheersing van de Nederlandse taal en eenvoudig computergebruik, niet langer een reden om niet voor banen in aanmerking te komen waarvoor deze vaardigheden vereist zijn. Betrokkenen die deze basisvaardigheden niet hebben, zullen zich deze binnen zes maanden eigen moeten maken. Deze wijzigingen betekenen dat in meer gevallen sprake is van meer resterende verdiencapaciteit. Hierdoor kunnen cliënten bij gelijkblijvende functionele mogelijkheden een lagere arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgen of kan deze geheel vervallen. Het aangepaste Schattingsbesluit (aSB) is van toepassing is op alle mensen die vanaf 1 januari 2006 voor de WIA (de opvolger van WAO en WAZ) of Wajong beoordeeld worden. Daarnaast is besloten dat het aSB ook van toepassing is op alle WAO'ers, WAZ'ers en Wajongers geboren na 1 juli 1954. In een tijdsbestek van 3½ jaar wordt deze hele groep opgeroepen voor een herbeoordeling volgens de nieuwe criteria. Voor sommigen is dit sneller dan in de oude situatie het geval zou zijn. Naast de aanpassing van de schattingscriteria is bij deze herbeoordelingoperatie ook een aantal veranderingen doorgevoerd in de beoordelingsprocedure. De medische beoordelingscriteria zelf zijn niet veranderd.

¹ Hierin staan de criteria beschreven waarlangs de *arbeidsdeskundige* het arbeidsgeschiktheidpercentage dient te bepalen.

² Op 2 maart 2007 heeft de Centrale Raad van Beroep uitgesproken dat de *maximering* van de uren in strijd is met de WAO.

Begeleiding naar werk centraal

Wanneer de uitkering verlaagd of beëindigd wordt bij de herbeoordeling, wordt de cliënt in staat geacht het inkomensverlies te compenseren door betaald werk te zoeken, of (als men al werkt) het aantal uren of de functie uit te breiden. Na het vaststellen van de arbeidsongeschiktheidsklasse wordt daarom voor de cliënt een re-integratievisie opgesteld. Hierbij worden de mogelijkheden tot ondersteuning door UWV bij de re-integratie besproken worden. UWV streeft ernaar maatwerk te leveren bij de begeleiding, waaronder het geven van keuze tussen trajecten. Het kabinet heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor de re-integratieondersteuning. Daarnaast zijn tijdens het najaarsoverleg in 2004 en tijdens de werktop op 1 december 2005 afspraken gemaakt met sociale partners over werkuitbreiding van werkende herbeoordeelden.

1.2 Omvang en stand van zaken herbeoordelingsoperatie

UWV is in oktober 2004 gestart met de uitvoering van de herbeoordelingen volgens het aSB. In totaal moeten circa 340.000 arbeidsongeschikten geboren na 1 juli 1954 opnieuw beoordeeld worden³. De herbeoordelingsoperatie moet per april 2008 voltooid worden. De herbeoordelingen hebben betrekking op Wajongers, WAZ'ers en WAO'ers. Ook cliënten die een professionele herbeoordeling⁴ ondergaan, worden volgens het aSB beoordeeld. Het oproepen voor de herbeoordelingen vindt plaats op volgorde van leeftijd: van jong naar oud. In tabel 1.1 wordt het aantal herbeoordelingen weergegeven dat UWV heeft uitgevoerd in 2006, verdeeld naar de uitkomst van de herbeoordeling en naar type verzekering.

Onderzoeksgroep vertegenwoordigt eenderde van de herbeoordeelden

Uit de tabel is op te maken dat 34 procent van alle in 2006 uitgevoerde herbeoordelingen tot een verlaging of beëindiging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft geleid. Dit percentage ligt bij de WAO (37 procent)⁵ en de WAZ (46 procent) veel hoger dan bij de Wajong (8 procent). Het onderzoek dat in dit rapport beschreven wordt, heeft betrekking op een *deelgroep* van de herbeoordeelden, namelijk **WAO'ers** waarvan de uitkering is **verlaagd** of **beëindigd** (de omkaderde percentages in tabel 1.1). Ruim tachtig procent van de herbeoordelingen

³ Het kabinet heeft als voornemen deze grens te verlagen tot 1 juli 1959.

⁴ Professionele herbeoordelingen zijn herbeoordelingen die buiten de standaardtermijnen om plaatsvinden. Het initiatief hiervoor kan bij UWV of de cliënt liggen. Aanleiding hiervoor vormt een (te verwachten) verandering in de gezondheid of inkomen.

⁵ Vanwege afronding (14,6% verlagingen + 22,8% beëindigingen) is dit één procentpunt lager dan de som van de weergegeven hele percentages in tabel 1.1.

betreft WAO'ers. Van 38 procent van deze WAO'ers is de uitkering verlaagd of beëindigd. Deze 'afgeschatte' WAO'ers vertegenwoordigen 31 procent van alle cliënten die in 2006 herbeoordeeld zijn.

Tabel 1.1 Uitkomst van de in 2006 uitgevoerde aSB-herbeoordelingen

	WAO	WAZ	Wajong	totaal
<i>gevolgen voor hoogte uitkering:</i>				
verhoogd	6%	5%	1%	5%
gelijk	57%	49%	91%	60%
verlaagd	15%	15%	2%	13%
beëindigd	23%	31%	6%	21%
uitkomst nog onbekend	0%	0%	0%	0%
totaal (kolom%)	100%	100%	100%	100%
aantallen herbeoordeelden	91.104	4.365	13.074	108.543
aandeel (rij%)	84%	4%	12%	100%

Bron: UWV jaarverslag 2006

1.3 Veranderingen in 2006 en 2007

In 2006 minder beëindigingen van de WAO-uitkering dan in 2005

In 2005 werd bij 47 procent van de herbeoordeelde WAO'ers de uitkering verlaagd of beëindigd (tabel 1.2). In 2006 is dit percentage gedaald tot 38. Het verschil wordt vooral veroorzaakt door een kleiner aandeel *beëindigingen*: 32 procent in 2005 tegenover 23 procent in 2006. Het percentage *verlagingen* is niet veranderd. Naarmate de herbeoordeelden ouder zijn, gebeurt het dus vaker dat het arbeidsongeschiktheidspercentage na de herbeoordeling gelijk blijft of verhoogd wordt. Naast de leeftijd, kan ook de mate waarin *professionele* beoordelingen worden uitgevoerd een verschil veroorzaken in het aandeel beëindigingen. Professionele herbeoordelingen leiden vaak tot een verlaging of beëindiging van het WAO-percentage. Waarschijnlijk zijn binnen het 2006-cohort minder professionele herbeoordelingen uitgevoerd dan in het 2005-cohort (zie paragraaf 5.2).

Tabel 1.2 Uitkomsten van uitgevoerde herbeoordelingen onder WAO'ers, 2005 en 2006

	2005	2006
<i>gevolgen voor hoogte uitkering:</i>		
verhoogd	4%	6%
gelijk	48%	57%
verlaagd	15%	15%
beëindigd	32%	23%
uitkomst nog onbekend	0%	0%
totaal (kolom%)	100%	100%

Bronnen: UWV jaarverslagen 2005 en 2006

Veranderingen in uitvoering herbeoordelingen vanaf 2006

UWV heeft haar beleid rond de begeleiding en informatievoorziening van herbeoordeelden op een aantal punten bijgesteld in 2006. Een aantal van deze veranderingen is mede gebeurd op basis van knelpunten zoals die uit de rapportages over het 2005-cohort naar voren kwamen. Het gaat om de volgende zaken.

1. Vanaf 1 januari 2006 heeft UWV als beleid om de herbeoordeelden in alle gevallen de re-integratievisie toe te sturen. De cliënt kan sinds die datum ook in beroep gaan tegen de re-integratievisie. In de vernieuwde re-integratievisie worden alle afspraken rond begeleiding helder vastgelegd. Een beoogd effect hiervan is dat begeleiding naar werk uitdrukkelijker een onderwerp van gesprek wordt tussen herbeoordeelde en arbeidsdeskundige en dat er meer helderheid voor de cliënt ontstaat.
2. Vanaf februari 2006 worden alle herbeoordeelden van wie de uitkering is verlaagd en die te kennen hebben gegeven geen behoefte te hebben aan ondersteuning, na drie maanden opnieuw benaderd met een passend aanbod voor ondersteuning. Het gaat hierbij om ongeveer een derde van de groep die hun uitkering (deels) verliest. Voor het uitvoeren van onder andere deze taak heeft UWV circa 100 re-integratiebegeleiders aangesteld.
3. Vanaf 1 juli 2006 koopt UWV maatwerktrajecten in. Een deel van deze trajecten is speciaal gericht op herbeoordeelden met gezondheidsbeperkingen. Voorschakel- en activeringstrajecten maken hier onderdeel van uit.
4. In het derde kwartaal van 2006 heeft UWV verbeteringen doorgevoerd in het aanvraagproces van WW- en TRI-uitkeringen na de herbeoordeling. Kern van deze verbeteringen is dat de aanvraag niet eerst via CWI verloopt maar intern binnen UWV wordt afgehandeld. De klant wordt daarbij ondersteund door de arbeidsdeskundige, waarbij bekende gegevens worden doorgegeven ten behoeve van de beoordeling van de WW, respectievelijk

- TRI-aanvraag. Dit gebeurt aansluitend op het gesprek dat de arbeidsdeskundige met de cliënt heeft over de uitkomsten van de herbeoordeling.
5. In 2006 heeft een bezwaarprocedure geen opschortende werking meer voor re-integratieactiviteiten.
 6. Sinds 2006 maakt UWV ook met cliënten die aangeven dat ze zelf op zoek gaan naar werk concrete re-integratieafspraken.
 7. De meest recente wijziging betreft het maximaliseren van de uren omvang van de maatmanfunctie. Deze maximalisering houdt in dat bij de schatting ervan wordt uitgegaan dat in de maatmanfunctie niet meer dan 38 uur wordt gewerkt. Op 2 maart 2007 heeft de Centrale Raad van Beroep uitgesproken dat deze maximalisering in strijd is met de WAO. Het UWV mag deze maximalisering dan ook niet meer toepassen en moet uitgaan van de uren die iemand werkelijk heeft gewerkt.

Voorgenomen veranderingen in de loop van 2007

In het regeerakkoord is de volgende afspraak opgenomen: *De grens van boven de 50 jaar op de peildatum 1 juli 2004 voor vrijstelling van de herbeoordelingsoperatie met het aangepaste Schattingsbesluit wordt verlaagd naar 45 jaar*⁶.

Hieraan ligt vermoedelijk het beeld ten grondslag dat het voor 45-plussers relatief moeilijk is om werk te vinden of het werk uit te breiden. Zowel in het 2005-cohort als in het 2006-cohort is een deel van de deelnemers in 2004 ouder dan 45 jaar. In dit rapport wordt daarom een extra hoofdstuk gewijd aan de 45-plussers. Verder is in het regeerakkoord afgesproken de duur van de TRI-uitkering te verlengen van zes maanden tot één jaar. Hierop wordt verder niet ingegaan in dit rapport. Beide voornemens zijn overigens pas vlak na afloop van de enquêteperiode bekend gemaakt en hebben dus geen invloed op de uitkomsten.

1.4 Doel en probleemstelling van het onderzoek

Doel van het onderzoek

Het onderzoek moet in de eerste plaats inzicht opleveren in de arbeidsmarkt- en inkomenspositie van cliënten waarvan de WAO-uitkering na de aSB-herbeoordeling is verlaagd of beëindigd. Daarnaast moet het inzicht verschaffen in de kenmerken van de cliënten, de inzet en het effect van re-integratie-instrumenten en de beleving van de herbeoordeling.

⁶ Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie, 7 februari 2007

De opdrachtgever van dit onderzoek, zijnde UWV, heeft de probleemstelling als volgt omschreven.

Wat gebeurt er qua arbeidsmarkt- en inkomenspositie met de WAO'ers die na herbeoordeling meer of volledig arbeidsgeschikt worden verklaard en wat zijn de succes- en faalfactoren die van invloed zijn op het vinden en aanvaarden van werk, te onderscheiden naar vier categorieën factoren, gelegen in de persoon, de (potentiële) werkgever, de re-integratiedienstverlening en de wet- en regelgeving?

Twee cohorten, binnen elke cohort drie metingen

Om deze vragen te beantwoorden worden twee groepen (cohorten) van 5.000 WAO'ers, waarvan de uitkering beëindigd of verlaagd is, gedurende anderhalf jaar gevolgd. Beide cohorten worden op drie tijdstippen geënquêteerd, namelijk op 4, 8 en 18 maanden na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling. De eerste groep is samengesteld uit personen die deze uitslag in mei of juni 2005 kregen, de tweede groep uit personen die deze in mei of juni van 2006 kregen. In het totaal worden dus zes deelonderzoeken uitgevoerd. Door vergelijking tussen de twee cohorten en tussen verschillende metingen binnen de cohorten, wordt het vereiste inzicht in de probleemstelling verkregen. In het eindrapport, dat begin 2008 zal verschijnen, wordt hiervan verslag gedaan. Voorliggend rapport betreft de uitkomsten van de tweede enquête bij het tweede cohort. De vier eerder verschenen rapporten staan in onderstaand kader.

Eerder verschenen rapporten 'Herbeoordeeld,en dan?'

Cohort 2005 na 4 maanden

Deursen, C.G.L. van (2006). *Werken na herbeoordeling? Onderzoek onder 1.783 herbeoordeelden waarvan de uitkering verlaagd of beëindigd is*. Leiden: AStri (P380/1)

Cohort 2005 na 8 maanden

Deursen, C.G.L. van (2006). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 8 maanden na de uitslag*. Leiden: AStri (P380/2).

Cohort 2005 na 18 maanden

Deursen, C.G.L. van (2007). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 2005-cohort, 18 maanden na de uitslag*. Leiden: AStri (P380/4).

Cohort 2006 na 4 maanden

Deursen, C.G.L. van, m.m.v. C.L. van der Burg & V. Veldhuis (2007). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 4 maanden na de uitslag 2005 en 2006*. Leiden: AStri (P380/3).

Vergelijkbaarheid met eerste cohort

Het tweede cohort is grotendeels dezelfde enquêtevragen voorgelegd als het eerste cohort. De vragen over bezwaar en beroep zijn geschrapt omdat ze slechts eenmalig relevant waren. Een aantal nieuwe vragen is toegevoegd, onder andere naar de ervaringen met de re-integratiebegeleider en naar de re-integratievisie. De uitkomsten van het 2006-cohort worden waar mogelijk vergeleken met het 2005-cohort. Daarnaast worden de uitkomsten bij acht maanden waar mogelijk vergeleken met die bij vier maanden van hetzelfde cohort.

Onderzoeksvragen tweede meting (bij acht maanden)

Hieronder worden de onderzoeksvragen weergegeven voor de tweede meting bij het tweede cohort:

1. Ik welke mate kunnen en willen *herbeoordeelden zonder werk* het werk hervatten en hoeveel hebben het werk hervat? Welke activiteiten ondernemen ze zelf om werk te vinden en verwachten ze binnen anderhalf jaar werk te vinden? Wat is de rol van begeleiding daarbij?
2. In hoeverre benutten *werkende herbeoordeelden* de hogere verdien capaciteit?
3. Hoe is de financiële positie van cliënt, in hoeverre is deze veranderd sinds de herbeoordeling en welke uitkeringen ontvangt de cliënt?
4. In hoeverre verschillen 45-plussers van jongere herbeoordeelden op achtergrondkenmerken, werken, werkhervatting, werkverlies en realisatie van de verdien capaciteit?⁷
5. Hoe oordelen de herbeoordeelden over de ondersteuning die ze sinds de herbeoordeling hebben ontvangen van UWV?

Kanttekening bij analyse 45-plussers in hoofdstuk 5

Bij de opzet van dit onderzoek is geen rekening gehouden met het verrichten van leeftijdspecifieke analyses gericht op de 45-plussers. Hierdoor heeft deze analyse twee beperkingen. In de eerste plaats is de geboortemaand van de respondenten niet bekend. Hierdoor kunnen we voor de deelnemers die in het jaar 1959 geboren zijn (de '45-jarigen'), niet nagaan of dit voor of na 1 juli was. Bij de groep die we hier als '45-plusser' afbakenen, zit daarom ook een aantal cliënten dat net buiten de vrijstelling valt. Een tweede beperking zijn de aantallen per leeftijdsgroep. In de tweede en derde metingen van de cohorten zijn deze te klein om harde uitspraken te kunnen doen over verschillen in 'aan het werk zijn', werkverlies en werkhervatting tussen leeftijdsgroepen.

⁷ Deze vraag is toegevoegd naar aanleiding van het regeerakkoord.

Inhoud van dit rapport

In hoofdstuk 2 staan de mensen centraal die tijdens de herbeoordeling geen werk hadden. Beschreven wordt welk deel na acht maanden het werk hervat heeft, welke zoekactiviteiten zij verrichten en welke begeleiding zij daarbij ontvangen van UWV of re-integratiebedrijven. Hoofdstuk 3 gaat over functie-uitbreiding bij degenen die tijdens de herbeoordeling werk hebben en over de zoekactiviteiten en begeleiding van degenen die hun werk na de herbeoordeling verloren hebben of bij de eigen werkgever niet kunnen uitbreiden. Hoofdstuk 4 gaat over de inkomensgevolgen na acht maanden, de WW- en TRI-aanvraag en de ontvangen uitkeringen. Hoofdstuk 5 gaat in op de kenmerken en 'het werken' van de 45-plussers. Hoofdstuk 6 beschrijft hoe de cliënten oordelen over de ondersteuning die ze sinds de herbeoordeling van UWV hebben ontvangen. Elk hoofdstuk eindigt met een conclusieparagraaf. Hoofdstuk 7 vormt een samenvatting van het rapport. In bijlage 1 worden de onderzoeksmethode, respons en representativiteit kort beschreven. Bijlage 2 beschrijft de kenmerken van de steekproef, bijlage 3 de ervaren gezondheid en bijlage 4 de leeftijdspecifieke aantallen werkenden, werkverlizers en werkhervatters binnen alle tot nu toe uitgevoerde metingen.

2 WERKHERVATTING VAN DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING GEEN WERK HEEFT

2.1 Inleiding

Basisgroep: niet-werkenden tijdens de herbeoordeling

De basisgroep voor dit hoofdstuk wordt gevormd door *de groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft*. Dit is in het 2006-cohort het geval voor 58 procent van de herbeoordeelden. Het beleidsstreven is dat zoveel mogelijk niet-werkende WAO'ers betaald werk vinden om daarmee hun verlies of de verlaging van de uitkering te compenseren. Binnen de basisgroep worden daarom twee subgroepen onderscheiden: de groep die na acht maanden aan het werk is (de werkhervatters) en de groep die na acht maanden niet werkt (de niet-hervatters).

UWV biedt alle niet-werkenden begeleiding aan

UWV is primair verantwoordelijk voor de begeleiding van de niet-werkenden naar werk. UWV biedt deze groep daarom begeleiding naar werk aan, op basis van een door de arbeidsdeskundige opgestelde re-integratievisie. Sinds februari 2006 benadert UWV alle niet werkende herbeoordeelden die bij de herbeoordeling hebben laten weten dat ze geen behoefte hebben aan ondersteuning, na drie maanden opnieuw. Op dat moment wordt hen weer gevraagd of ze behoefte hebben aan begeleiding naar werk. Als dit het geval is wordt een passend aanbod gedaan. Voor het uitvoeren van onder andere deze taak heeft UWV 100 re-integratiebegeleiders aangesteld die de arbeidsdeskundige ondersteunen. Het 2006-cohort is in deze meting vragen gesteld over de benadering door de re-integratiebegeleider.

Inhoud van dit hoofdstuk

In paragraaf 2.2 wordt de stand van zaken wat werkhervatting betreft gegeven voor het 2005- en 2006-cohort op de verschillende peilmomenten. Paragraaf 2.3 gaat over kenmerken van het dienstverband van de werkhervatters. Paragraaf 2.4 gaat over de zoekactiviteiten van de niet-hervatters. De niet-zoekenden wordt naar de reden hiervoor gevraagd. De paragrafen 2.5 en 2.6 gaan over de ontvangen begeleiding en de behoeften op dit punt, zowel van de werkhervatters als van de niet-hervatters. Paragraaf 2.7 bevat de belangrijkste conclusies over de niet-werkenden.

2.2 Werkhervatting na acht maanden

Na acht maanden 24 procent van 2006-groep weer aan het werk

Eén van de hoofddoelen van dit cohortonderzoek is te bepalen hoeveel herbeoordeelden zonder werk, na anderhalf jaar betaald werk hebben verworven. Hiertoe wordt de groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft (dit geldt voor 58 procent van de onderzoeksdeelnemers), op drie peilmomenten gevraagd of men betaald werk heeft, namelijk na 4, 8 en 18 maanden⁸. De uitkomsten staan in tabel 2.1. Van de groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft, heeft vier maanden later 12 procent betaald werk gevonden. Dit is 1 procentpunt meer dan in 2005-cohort na vier maanden het geval was. Bij acht maanden ligt het percentage werkhervatters nog steeds hoger: 24 procent bij de 2006-groep tegenover 20 procent in de 2005-groep. Zeker gezien de oudere leeftijd van het 2006-cohort is het positief dat het percentage werkhervatters een fractie hoger ligt. Mogelijk heeft het 2006-cohort door de langere tijd tussen aankondiging van de herbeoordeling en de herbeoordeling zelf, beter kunnen anticiperen op de noodzaak om het werk te hervatten.

Tabel 2.1 Ontwikkeling werkhervatting bij de herbeoordeelden die tijdens de herbeoordeling geen betaald werk hebben, 2005 en 2006

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
cohort 2005	0%	11%	20%	32%
cohort 2006	0%	12%	24%	?

2.3 Kenmerken werkhervatters

Achtergrondkenmerken werkhervatters

Wat kenmerkt de groep die na acht maanden het werk hervat heeft? Er blijken geen grote verschillen tussen de leeftijdsgroepen te zijn. Van de 45-plussers is 19 procent hervat, van de 24-35 jarigen 26 procent en van de 35-44 jarigen 25 procent. Dit verschil is statistisch niet significant en kan dus op toeval berusten⁹. Op de demografische kenmerken geslacht, opleidingsniveau, kostwinnerschap,

⁸ De betreffende enquêtevraag is "Heeft u op dit moment betaald werk?"

⁹ Bij toetsing van de werkhervatting van 45-plussers, versus de totale groep 45-minners is het verschil wel significant ($p=0,06$).

woonsituatie, kinderen en het aantal jaar dat men in de WAO zit zijn de verschillen klein. Gezondheid maakt wel uit: degenen die de gezondheid als redelijk of goed ervaren, zijn relatief vaak aan het werk bij acht maanden. Ditzelfde geldt voor degenen die geen gezondheidsklachten meer hebben of uitsluitend klachten aan het bewegingsapparaat hebben. Ook is men vaker aan het werk als geen bezwaar is gemaakt tegen de beschikking en als men van Nederlandse afkomst is of uit een ander land dan Turkije, Marokko, Suriname of de Antillen.

Kleine zestig procent werkhervatters benut verdiencapaciteit

In tabel 2.2 zijn enkele kenmerken van het dienstverband van de werkhervatters weergegeven. Een klein zestig procent benut in de nieuwe baan de verdiencapaciteit volledig, 35 procent verdient veel minder en 8 procent weet het niet. De meeste hebben een parttimebaan of een 0-urencontract (oproepkracht), 17 procent werkt 36 uur of meer. Van het 2006-cohort is niet bekend in hoeverre men parttime werkte voordat men in de WAO terecht kwam. Vermoedelijk is dit vaker dan de gemiddelde Nederlandse werknemer, omdat ook het aandeel vrouwen onder de herbeoordeelden hoger dan gemiddeld ligt. Wel is voor de werkenden uit het 2005-cohort bekend dat 71 procent bij vier maanden minder uren werkt dan voordat men in de WAO kwam. Bij de mannen ligt dit percentage iets lager dan bij de vrouwen (62 versus 77 procent).

Tabel 2.2 Kenmerken van het dienstverband, 2005 en 2006 (als percentage van de werkhervatters)

	2005	2006
ongewogen aantal	86	77
huidig salaris werkhervatters, vergeleken met theoretische verdiencapaciteit volgens UWV		
veel meer	6	10
ongeveer evenveel	58	49
veel minder	31	34
weet het niet	5	7
aantal werkuren		
0 uren	4	8
1-19 uren	38	29
20-35 uren	29	47
> 36 uren	28	17

	2005	2006
ongewogen aantal	86	77
dienstverband		
via een uitzendbureau	18	19
vast dienstverband (vast contract)	25	18
kort tijdelijk dienstverband (een half jaar of korter)	26	12
langer tijdelijk dienstverband (langer dan een half jaar)	21	29
via gesubsidieerde arbeid (zoals WIW / I/D baan)	2	-
WSW-dienstverband (sociale werkplaats)	1	1
werkte als zelfstandige, freelancer	3	8
stage, werkervaringsplaats, proefplaatsing	-	4
nulurencontract*	-	3
oproepcontract*	-	3
anders	6	3

*Deze antwoordcategorie was in de enquête bij vier maanden niet apart benoemd.

Deel werkhervatters heeft nog geen stabiele positie op de arbeidsmarkt

De meerderheid heeft nog geen stabiele positie op de arbeidsmarkt verworven. In 31 procent van de gevallen betreft het uitzendwerk (19 procent) of een tijdelijk contract van een half jaar of korter (12 procent). 29 procent heeft een contract van meer dan een half jaar en 18 procent heeft een vast contract (tabel 2.2). Het verschil in het percentage met een kort contract is groot tussen 2005 en 2006 (26 versus 12 procent). Vermoedelijk is dit deels een toevalsschommeling en deels het gevolg van het apart benoemen van nulurencontracten en oproepcontracten.

Driekwart in MKB hervat

In tabel 2.3 zijn de bedrijfsomvang en de sector waarbinnen men aan het werk is weergegeven. Vergelijkingsgegevens met 2005 zijn niet beschikbaar. De meerderheid is binnen het midden- en kleinbedrijf hervat, minder dan een kwart bedrijven met meer dan 100 werknemers. Ongeveer twee op de tien werkhervatters werkt in de sector zorg en welzijn. De tweede en derde sector zijn de zakelijke dienstverlening en de handel. De vierde sector is het transport (10 procent). De overige 41 procent werkt in één van de andere bedrijfssectoren. In geen van deze andere sectoren werkt meer dan 10 procent. Vergelijkingsgegevens met 2005 zijn niet beschikbaar.

Tabel 2.3 Bedrijfsomvang en sector bij acht maanden, 2006 (als percentage van de werkhervatters)

	8 maanden
ongewogen aantal	77
omvang (vestiging van) bedrijf	
1-9 personen	31
10-49 personen	26
50-99 personen	21
100-499 personen	7
500 of meer personen	15
sector	
handel	12
transport	10
zakelijke dienstverlening	14
gezondheids- en welzijnszorg	21
overige sectoren	43

Een kwart werkhervatters op zoek naar ander werk

De werkhervatters is gevraagd of ze op dit moment (na acht maanden) op zoek zijn naar ander werk. Dit blijkt bij ongeveer een kwart van hen het geval te zijn (27 procent). De 22 personen die dit betreft, is gevraagd naar de reden hiervoor. Bij de meeste van hen komt het erop neer dat het huidige werk onzeker is of de verdiensten te laag zijn. Een aantal personen geeft aan dat het huidige werk te zwaar voor hen is. Vergelijkingsgegevens met 2005 zijn niet beschikbaar.

2.4 Zoekgedrag van niet-werkhervatters

Wat doen de niet-hervatters om werk te krijgen?

24 procent van degenen die tijdens de herbeoordeling geen werk hadden, heeft na acht maanden het werk hervat. In deze en de volgende paragrafen staat de andere 76 procent centraal. Wat doen de herbeoordeelden die nog niet hervat hebben, om aan het werk te komen? We beschrijven in welke mate ze zich aangemeld hebben of ingeschreven zijn bij instanties rond werk en inkomen, welke zoekactiviteiten ze ondernemen en of ze verwachten dat dit binnen afzienbare tijd tot een baan zal leiden. Voor degenen die niet op zoek naar werk zijn, wordt beschreven waarom ze dit niet doen.

7 procent niet-hervatters heeft stage of proefplaatsing

De niet-hervatters is gevraagd of ze op dit moment bezig zijn met een stage, werkervaringsplaats of proefplaatsing. Hierop antwoordt 6 procent dat dit het geval is¹⁰.

Inschrijving bij instanties rond werk en inkomen

In tabel 2.4 staat beschreven bij welke instanties de niet-hervatters acht maanden na de herbeoordeling zijn aangemeld. Dit wordt vergeleken met de situatie na vier maanden en met de situatie na acht maanden bij de 2005-groep. Ongeveer de helft van de werklozen is na acht maanden aangemeld bij een re-integratiebedrijf, 80 procent bij het CWI en 22 procent bij een uitzendbureau. Deze percentages liggen iets lager dan bij vier maanden. Vergeleken met de 2005-groep is men wat minder vaak aangemeld bij een re-integratiebedrijf.

Tabel 2.4 Aanmelding bij instanties rond werk en uitkering vier en acht maanden na de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-hervatters)

	2006 na 4 maanden	2006 na 8 maanden	2005 na 8 maanden
ongewogen aantal	n = 775	n = 258	n = 374
CWI	85*	80	84
uitzendbureau	25*	22	24
re-integratiebedrijf	54*	48	56
gesubsidieerde arbeid	1*	0	1
WSW	3*	3	3

*Deze cijfers vormen een correctie op cijfers uit het 4-maanden rapport.

Bijna alle niet-hervatters ondernemen zoekactiviteiten

In het kader van het zoeken naar werk zijn verschillende activiteiten mogelijk, los van een eventueel re-integratietraject. De herbeoordeelden zijn zeven mogelijke zoekactiviteiten voorgelegd met daarbij de vraag of ze die in de afgelopen vier maanden verricht hebben. In tabel 2.5 zijn de uitkomsten hiervan weergegeven. De meeste activiteiten worden door een meerderheid verricht. Het meest kijkt men naar vacatures in kranten. Ongeveer zestig procent solliciteert op vacatures en de helft doet open sollicitaties. Een klein percentage heeft de afgelopen vier maanden nog contact opgenomen met de oude werkgever (6 procent).

¹⁰ Ook bij een klein deel van de groep die zegt dat ze op dit moment betaald werk hebben, gaat het feitelijk om een stage of proefplaatsing. Deze zijn dan als 'werkhervatter' beschouwd.

Tabel 2.5 Zoekactiviteiten bij vier en acht maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-hervatters)

	2006 4 mnd	2006 8 mnd	2005 8 mnd
ongewogen aantal	n = 775	n = 264	n = 368
vacatures kijken in de krant	68	69	75
vacatures kijken op internet	60	61	64
vacatures kijken bij CWI	55	45	57
solliciteren op vacatures	59	62	68
open sollicitaties	54	44	64
over (ander) werk zoeken praten	60	54	61
contact opnemen met oude werkgever	9	6	14

65 procent van de niet-hervatters is na acht maanden op zoek naar werk

Het ondernemen van zoekactiviteiten hoeft niet te betekenen dat men serieus op zoek naar een baan is. Vacatures bekijken kan men immers ook doen ter oriëntatie op de toekomst (bijvoorbeeld na afronding van een traject) of omdat dit verplicht is voor de WW. Van de niet-hervatters antwoordt 65 procent bevestigend op de vraag of men *momenteel* op zoek is naar werk. Hoe ouder men is, hoe vaker men op zoek is (van 57 naar 70 procent). Deze trend is echter statistisch niet significant en kan dus op toeval berusten.

Tabel 2.6 Zoeken en verwachtingen over het vinden van werk bij acht maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-hervatters)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 368	n = 264
is momenteel op zoek naar werk		
ja	70	65
nee	30	35
indien momenteel op zoek: verwachting over vinden van werk	n = 257	n = 171
weet zeker of denkt wel werk te hebben binnen een jaar	34	30
weet zeker of denkt geen werk te hebben binnen een jaar	37	39
weet echt niet of men binnen een jaar werk zal hebben	29	31

Een derde van de zoekenden verwacht binnen een jaar werk te hebben

Van de niet-werkenden die momenteel op zoek zijn, verwacht 36 procent binnen een jaar werk te hebben en 35 procent verwacht dat dit niet zal gebeuren. De overige 29 procent weet het niet. Vergeleken met de 2005-groep zijn de verwachtingen niet veranderd.

Gezondheid en leeftijd belangrijkste obstakels bij werkzoekenden

De niet-werkenden die niet verwachten binnen een jaar betaald werk te vinden, is gevraagd in eigen woorden aan te geven waarom dit zo is. We hebben deze open antwoorden handmatig gecodeerd. Dertig procent geeft aan dat dit vanwege gezondheidsklachten of ziekte is. Bij 17 procent is het een combinatie van gezondheid en andere factoren. Bij bijna de helft vormt dus de gezondheid een belemmerende factor. Twee op de tien ziet leeftijd als (één van de) belemmeringen in het vinden van werk. Men zegt bijvoorbeeld 'ik ben te oud voor het werk dat ik zoek' of 'ik heb mijn leeftijd niet mee'. Andere redenen waarom men verwacht dat men geen werk zal vinden, zijn dat men ervaart dat het WAO-verleden werkgevers afschrikt, de afwijzingen die men krijgt van werkgevers of het solliciteren zonder succes, het opleidingsniveau dat (nog) te laag is of het beperkte arbeidsverleden. Vaak gaat het om een combinatie van factoren (tabel 2.7).

Tabel 2.7 Redenen waarom men verwacht geen werk te zullen vinden (als percentage van de niet-hervatters die niet verwachten binnen een jaar betaald werk te vinden)

ongewogen aantal	n = 63
vanwege gezondheidsklachten/ziekte niet in staat om te werken	30
combinatie van gezondheid en andere factoren	17
combinatie van leeftijd en andere factoren (niet gezondheid)	13
WAO-verleden schrikt werkgevers af	11
krijgt veel afwijzingen van werkgevers/solliciteert zonder succes	10
vanwege leeftijd/levensfase	8
vanwege opleidingsniveau	2
vanwege beperkt arbeidsverleden	2
overige combinaties van factoren	2

De gezondheid is de meest genoemde reden om niet te zoeken

Van de niet-werkenden geeft 35 procent aan momenteel *niet* op zoek te zijn naar werk. Hen is gevraagd waarom ze niet op zoek zijn. De meest genoemde reden is net als bij de 2005-groep de gezondheid (ongeveer 70 procent). Vijf procent zoekt niet vanwege andere persoonlijke omstandigheden. Het betreft vijf perso-

nen, waarbij het in drie gevallen gaat om de zorg voor kinderen. 14 procent is wel *bezig met het verkrijgen van betaald werk* : heeft uitzicht op een baan, volgt een stage of opleiding, is bezig met een re-integratietraject of met een eigen onderneming (cursief in de tabel). Zij zijn daarmee feitelijk wel werkzoekend.

Tabel 2.8 Reden waarom men momenteel niet op zoek is naar werk en verwachtingen over het weer gaan zoeken (als percentage van de niet-hervatters die bij acht maanden ook niet op zoek naar werk zijn)

	2005	2006
ongewogen aantal	109	87
redenen waarom men momenteel niet zoekt		
vanwege gezondheid	70	70
vanwege andere persoonlijke omstandigheden	5	5
<i> bezig met verkrijgen betaald werk </i>	<i> 11 </i>	<i> 15 </i>
overig	14	10
verwachtingen over termijn waarop men gaat zoeken		
binnen een jaar	45	27
op langere termijn dan een jaar	31	41
waarschijnlijk nooit meer	25	31

Een derde van de niet-zoekenden verwacht nooit meer op zoek te zullen gaan

Op de vraag of men verwacht binnen een jaar nog op zoek te gaan naar werk, antwoordt een kwart van de niet-zoekenden bevestigend. Een derde verwacht nooit meer op zoek te gaan. Ongeveer 40 procent verwacht op langere termijn alsnog werk te gaan zoeken. De niet-zoekenden van de 2006-groep zijn minder vaak van plan om binnen een jaar op zoek te gaan dan die van de 2005-groep: 27 versus 45 procent.

*Slechte gezondheid belangrijkste reden om **nooit meer** op zoek te gaan naar werk*

De groep van 27 personen die verwacht nooit meer op zoek te gaan, is gevraagd waarom dit zo is (open vraag). Driekwart wijt dit aan een slechte gezondheid. Men noemt bijvoorbeeld blijvende gezondheidsklachten of zegt dat het langzaamaan steeds slechter gaat met de gezondheid. Andere redenen zijn persoonlijke omstandigheden (2 personen) of het feit dat men in de Ziektewet zit (1 persoon). Drie personen geven als reden dat ze een eigen bedrijf hebben of gaan starten. Ook hier geldt weer dat zij feitelijk wel werkzoekend zijn.

2.5 Begeleiding bij terugkeer naar werk

Gesprek over begeleiding met arbeidsdeskundige

Onderdeel van de herbeoordeling is het opstellen van een re-integratievisie. Dit gebeurt tijdens een gesprek met de arbeidsdeskundige, wat met iedere herbeoordeelde waarvan de uitkering is verlaagd of beëindigd plaatsvindt. In de meting bij vier maanden is de vraag gesteld of met de arbeidsdeskundige over begeleiding gesproken is. Drie op elke tien niet-werkenden gaven aan dat dit niet het geval was. Het onderwerp begeleiding zou echter in *alle* gevallen aan de orde gesteld moeten zijn, omdat anders geen re-integratievisie kan worden opgesteld¹¹. Mogelijk is het onderwerp niet expliciet (genoeg) aan de orde geweest of interpreteert de herbeoordeelde de inhoud van het gesprek niet als zodanig. Om hier meer zicht op te krijgen, is in de huidige meting een aantal extra vragen gesteld aan degenen die zeggen dat niet over begeleiding gesproken is met de arbeidsdeskundige. De uitkomsten zijn weergegeven in tabel 2.9.

Tabel 2.9 Gesprek met arbeidsdeskundige over begeleiding bij de herbeoordeling (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	2006
ongewogen aantal	334
• bevestigt dat met ad over begeleiding is gesproken tijdens of na herbo	69
• zegt dat niet over begeleiding gesproken is, maar bevestigt dat ad gevraagd heeft of begeleiding of andere ondersteuning nodig was en/of deze aangeboden heeft	16
• niet over begeleiding gesproken, geen behoeftevraag, geen aanbod	14

¹¹ Een koppeling van de vragenlijsten aan gegevens uit het herbeoordeeldenregistratiesysteem van UWV bevestigt ook dat in alle gevallen een uitkomst van de re-integratievisie wordt vastgelegd.

Volgens 9 op de 10 herbeoordeelden is begeleiding aan de orde gesteld

Uit tabel 2.9 is op te maken dat ook in de meting bij acht maanden ongeveer 3 op de 10 niet-werkenden aangeeft dat met de arbeidsdeskundige niet over begeleiding bij terugkeer naar werk gesproken is. Bij doorvragen blijkt dat 16 procent weliswaar aangeeft dat niet over begeleiding gesproken is, maar desgevraagd beaamt dat de arbeidsdeskundige hen gevraagd heeft of ze *begeleiding of ondersteuning* nodig hebben en/of dat ze hiervoor een *aanbod* gekregen hebben. Een groep van 14 procent resteert, die aangeeft dat met hen niet over begeleiding is gesproken, dat ze géén aanbod voor begeleiding hebben gehad en dat hen ook niet gevraagd is of ze hieraan behoefte hebben. Een klein deel van deze 14-procentgroep zegt echter dat ze wel een re-integratievisie ontvangen hebben. Hierdoor kan de herbeoordeelde in ieder geval achteraf nalezen, wat UWV als stand van zaken op dit punt beschouwt. Wanneer dit verdisconteerd wordt blijft een groep van 11 procent over die aangeeft dat niet over begeleiding of ondersteuning is gesproken en die ook geen re-integratievisie ontvangen zegt te hebben. Mogelijk is met een deel van hen feitelijk wel over begeleiding gesproken, maar heeft de cliënt dit niet zo heeft begrepen of is het inmiddels vergeten. Ook kan het antwoord een uiting van ontevredenheid zijn met de huidige begeleiding of het ontbreken daarvan. Een belangrijke vraag is daarom in hoeverre deze 11-procentgroep momenteel wel behoefte heeft aan begeleiding. Een klein deel van hen geeft aan sinds de herbeoordeling wel begeleiding te hebben ontvangen (12 procent) en ruim de helft zegt geen behoefte aan begeleiding te hebben (58 procent). Bij 71 procent lijkt dus in ieder geval geen sprake van 'een gemiste kans'. De overige 29 procent zegt dat niet met UWV over begeleiding gesproken, terwijl hier (althans bij 8 maanden) wel behoefte aan is. Dit betreft al met al 3 procent van de niet-werkenden.

Niet iedereen ontvangt de re-integratievisie

Sinds 1 januari 2006 dient UWV de re-integratievisie in alle gevallen ook aan de cliënt zelf te verstrekken. Om na te gaan in hoeverre dit volgens de herbeoordeelden ook het geval is, is hen de volgende vraag voorgelegd:

Hebt u van UWV een beschrijving op papier gekregen met wat er is afgesproken over het wel of niet krijgen van begeleiding: de zogenaamde re-integratievisie?

Hierop antwoordt 60 procent dat dit het geval is. Een kwart geeft aan de re-integratievisie niet ontvangen te hebben en de overige 14 procent weet het niet (tabel 2.10). Voor zover men de re-integratievisie ontvangen heeft, is 60 procent het eens met de inhoud ervan. Van de 40 procent die het er niet mee eens is, heeft 38 procent bezwaar gemaakt. Dit komt neer op 9 procent van de groep die bij de herbeoordeling geen betaald werk heeft. Volgens gegevens van de afdeling

Bezwaar en Beroep is tussen 1 april 2006 en 1 oktober 2006 58 keer bezwaar gemaakt tegen de re-integratievisie. In die periode zijn 20.000 re-integratievisies opgesteld. Volgens de UWV-registratie maakt dus slechts 0,3 procent bezwaar. Het is heel waarschijnlijk dat de deelnemers van dit onderzoek bezwaar tegen de re-integratievisie verwarren met bezwaar tegen de uitslag van de WAO-beoordeling. Van de 30 personen die aangeven dat ze bezwaar hebben gemaakt tegen de re-integratievisie, geven er namelijk 28 ook aan dat ze bezwaar hebben gemaakt tegen de uitslag van de WAO-beoordeling.

Tabel 2.10 Re-integratievisie en bezwaar hiertegen, na acht maanden (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	2006
re-integratievisie ontvangen? (n = 334)	
ja	60
nee	26
weet niet	14
indien ontvangen: eens met re-integratievisie? (n = 193)	
ja	60
nee	40
indien niet eens: bezwaar ingediend tegen re-integratievisie? (n = 82)	
ja	38
nee	62

Wie zeggen geen re-integratievisie ontvangen te hebben?

Uit een vergelijking met tabel 3.9 in hoofdstuk 3 blijkt dat de niet-werkenden vaker een re-integratievisie zeggen te ontvangen dan werkenden. En uit koppeling met de uitkomsten van de re-integratievisie zoals door UWV vastgelegd, blijkt dat deze uitkomst medebepalend is voor het al dan niet ontvangen van de re-integratievisie. Van degenen die volgens de gegevens van UWV een regulier traject of een IRO krijgen, zegt driekwart dat ze de re-integratievisie ontvangen hebben. Van de herbeoordeelden die volgens de UWV-registratie de verdien capaciteit al benutten, zelf werk willen zoeken of zich niet beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt zegt veel minder dan de helft de re-integratievisie ontvangen te hebben. Deze selectie op uitkomst wijst erop dat het standaard toesturen van de re-integratievisie medio 2006 nog niet in alle gevallen gebeurde. Met name niet in de gevallen waar een re-integratietraject *niet* aan de orde is. Deze veronder-

stelling wordt bevestigd door dossieronderzoek van UWV zelf¹². Hieruit blijkt dat inderdaad nog niet in alle gevallen het formulier van de re-integratievisie wordt ingevuld, dan wel verstuurd. Uit de dossiers blijkt dat de arbeidsdeskundige in een groot deel van deze gevallen re-integratiebegeleiding wel besproken en aangeboden heeft, maar de cliënt hier op dat moment geen gebruik van wilde maken, of dit niet nodig had. De arbeidsdeskundige tekent dit dan aan in het arbeidsdeskundigenverslag. Het ontbreken van een ingevuld re-integratievisieformulier en/of het niet toesturen ervan betekent dus in de meerderheid van de gevallen *niet* dat de cliënt hierdoor re-integratiekansen mist.

Antwoord van cliënt niet altijd in lijn met registratiegegevens UWV

Een aandachtspunt bij de cijfers uit tabel 2.10 is dat het om de beleving en herinnering van de cliënt zelf gaat. Waarschijnlijk zegt/denkt een deel de re-integratievisie ontvangen te hebben, terwijl dat in werkelijkheid niet het geval is en vice versa¹³. Mogelijk herkent met het document niet altijd, verwacht men het met andere UWV-documenten of is men de ontvangst ervan vergeten. Al met al is niet helemaal duidelijk in hoeveel procent van de gevallen de re-integratievisie nu exact is toegestuurd¹⁴.

46 procent van de niet-werkenden heeft tijdens of na herbo begeleiding

UWV heeft de re-integratieverantwoordelijkheid voor iedereen die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft. In de vorige tabellen is aangegeven in hoeverre begeleiding naar werk is *besproken* met de cliënt. In tabel 2.11 wordt de bij acht maanden ontvangen begeleiding weergegeven. Daarbij wordt ook de begeleiding meegeteld die al liep op het moment van de herbeoordeling. Uit de tabel is op te maken dat 46 procent van de 2006-groep begeleiding ontvangen heeft sinds de herbeoordeling. Bij 13 procent van de niet-werkenden loopt de begeleiding inmiddels niet meer, bij de overige 33 procent loopt de begeleiding bij acht maanden nog. De 2006-groep ontvangt in mindere mate begeleiding dan de 2005-groep (46 versus 55 procent).

¹² Hiertoe heeft UWV dossiers getrokken van cliënten die in mei of juni 2006 de uitslag van de herbeoordeling of de WIA-beoordeling ontvingen en waarvoor formeel een re-integratievisie opgesteld had moeten worden.

¹³ Voor WGA-clients heeft UWV wel systeem informatie beschikbaar over de verwerking van het re-integratievisieformulier. Uit koppeling van gegevens van een enquête onder WGA-clients aan deze registratiegegevens, blijkt dat deze niet in alle gevallen overeenstemmen. Zie C.L. van der Burg, P.G.M. Molenaar-Cox, C.G.L. van Deursen (2007) *Monitoring WGA-clients 2006. Resultaten eerste meting*. Leiden: AStri.

¹⁴ Over het feitelijk invullen van het re-integratievisieformulier en het toesturen ervan aan herbeoordeelden heeft UWV tot begin 2007 geen goede registratiegegevens voorhanden, maar alleen gegevens in het (papier) dossier. Vanaf april 2007 komt deze informatie wel beschikbaar.

Tabel 2.11 Sinds de herbeoordeling ontvangen begeleiding bij acht maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de groep die bij de herbeoordeling niet werkt)

	2005	2006
aantallen (ongewogen)	454	334
totaal: heeft of had begeleiding sinds herbo	55	47
waarvan: na acht maanden nog steeds	39	34
waarvan: na acht maanden niet meer	16	13
aard ontvangen begeleidingsvorm(en)		
reintegratiebedrijf zonder IRO	44	30
reintegratiebedrijf met IRO	16	17
arbeidsdeskundige UWV	6	7
hulp arbeidsdeskundige UWV bij urenuitbreiding	1	1

30 procent heeft regulier traject, 17 procent een IRO

De meest voorkomende vorm van begeleiding is een regulier traject bij een door UWV geselecteerd re-integratiebedrijf: 30 procent van iedereen die tijdens de herbeoordeling niet werkte, volgt een dergelijk traject of heeft het gevolgd. 17 procent heeft een individuele re-integratieovereenkomst gesloten en dus zelf het re-integratiebedrijf gekozen. Begeleiding door de arbeidsdeskundige of re-integratiecoach van UWV komt relatief weinig voor (7 procent). In de meeste gevallen is de begeleiding pas na de herbeoordeling gestart. Bij 16 procent van de reguliere trajecten en bij 13 procent van de IRO's lag de start echter al voor de herbeoordeling (niet in tabel).

IRO-gebruik wel degelijk gestegen in 2006

In de eerdere rapportage over de meting bij vier maanden is geconstateerd dat het gebruik van IRO in 2006 is toegenomen ten opzichte van 2005. In deze meting bij acht maanden is echter weinig verschil te zien met 2005 (17 versus 16 procent). Vermoedelijk is de 16 procent van 2005 een toevalsuitschieter naar boven geweest¹⁵. Bij vergelijking van de re-integratievisies van de respondenten uit 2005 en 2006 (dit is mogelijk voor de machters) blijkt namelijk duidelijk dat UWV in 2005 veel minder IRO's heeft inkocht dan in 2006 (9 versus 15 procent).

¹⁵ Op de meeste onderzochte variabelen zijn de uitkomsten en trends in beide cohorten in lijn met de verwachting. Een enkele toevalsschommeling is echter nooit uit te sluiten bij databestanden van deze omvang en min of meer als normaal te beschouwen.

Werkhervatters hebben in 2006 relatief vaak begeleiding

In tabel 2.12 is de begeleiding weergegeven voor hervatters en niet-hervatters. De hervatters ontvangen in 2006 vaker begeleiding dan de niet-hervatters (62 versus 41 procent). Deze begeleiding is relatief vaak al beëindigd. Het maakt daarbij niet uit of het reguliere begeleiding betreft of een IRO. Beide begeleidings-typen komen bij de groep die na acht maanden het werk hervat heeft vaker voor dan bij de groep die het werk nog niet hervat heeft (niet in tabel). In de 2005-groep was er bij acht maanden geen verschil in mate van begeleiding tussen werkhervatters en niet-hervatters (58 versus 55 procent).

Tabel 2.12 Bij acht maanden ontvangen begeleiding naar hervatters en niet-hervatters, 2005-2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	hervat na 8 maanden	niet hervat na 8 maanden	totaal
ongewogen aantal	77	257	334
2005			
totaal: heeft of had begeleiding sinds herbo	58	55	55
waarvan: bij 8 maanden nog steeds	26	43	39
waarvan: bij 8 maanden niet meer	36	12	16
2006			
totaal: heeft of had begeleiding sinds herbo	62	41	46
waarvan: bij 8 maanden nog steeds	36	32	33
waarvan: bij 8 maanden niet meer	26	9	13

Begeleiding in 2006 effectiever dan in 2005

In tabel 2.13 is het percentage werkhervatters weergegeven, uitgesplitst naar het wel of niet begeleiding ontvangen. Daarbij is ook aangegeven of het om een IRO of een regulier traject gaat. Terwijl er in 2005 geen verschil is in werkher-vatting of men nu wel of geen begeleiding ontvangt, is dit in 2006 wel het ge-val: ontvangt men begeleiding dan is men vaker dan gemiddeld en ook vaker dan in 2005 hervat. Dit geldt zowel voor IRO-trajecten als voor reguliere trajecten. Ontvangt men geen begeleiding dan is ook wat minder vaak dan gemiddeld weer aan het werk. We kunnen met dit onderzoek de oorzaken daarvan niet achterha-len. Mogelijk is de kwaliteit en effectiviteit van de trajecten zelf verbeterd, of is UWV selectiever geworden in het wel of niet aanbieden van trajecten.

Tabel 2.13 Werkhervatting bij acht maanden naar wel of geen begeleiding ontvangen en naar type traject, 2005 en 2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	2005	2006
ongewogen aantal	491	334
begeleiding ontvangen?		
ontvangt begeleiding	20	32
ontvangt geen begeleiding	19	17
type traject		
regulier	20	29
IRO	20	32
totaal	20	24

38 procent wordt door traject positiever over mogelijkheden betaald werk

Van de mensen die in traject gegaan zijn, maar na acht maanden nog geen werk hebben, is 38 procent dankzij de begeleiding positiever geworden over de mogelijkheden voor betaald werk. Bij ruim de helft is hierin niets veranderd en 9 procent is juist negatiever geworden over de mogelijkheden (tabel 2.14). De 2006-groep is iets positiever over de rol van de ontvangen begeleiding dan de 2005-groep. Binnen de 2005-groep waren degenen met een IRO vaker positiever geworden over hun mogelijkheden dan degenen met een regulier traject. Binnen de 2006-groep is hierin geen verschil tussen de IRO-groep en de reguliere trajecten.

Tabel 2.14 Invloed van begeleiding op beeld van mogelijkheden voor betaald werk (als percentage van de groep die begeleiding ontvangt en het werk niet hervat heeft)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 187	n = 105
is positiever geworden over de mogelijkheden	33	38
is negatiever geworden over de mogelijkheden	14	9
in het beeld is niets veranderd	54	53

2.6 Behoeftte aan begeleiding

In de vorige paragraaf is aangegeven dat 47 procent van de groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft, op enig moment vanaf de herbeoordeling begeleiding ontving. Deze paragraaf gaat over de andere 53 procent: de herbeoordeelden die geen begeleiding hebben gehad. Aan deze groep zijn vragen gesteld over de behoefte hieraan. Degenen die daarop antwoorden geen behoefte aan begeleiding te hebben, is gevraagd naar de reden. Degene die wel behoefte aan begeleiding zeggen te hebben, is gevraagd welk soort begeleiding zij dan zouden willen krijgen. Deze paragraaf begint met de stand van zaken van ontvangen de begeleiding en de behoefte hieraan.

9 procent werkhervatters en 21 procent niet-hervatters behoefte aan begeleiding

In tabel 2.15 is de stand van zaken weergegeven wat begeleiding betreft, zowel voor de werkhervatters als de niet-hervatters. Voor zover men geen begeleiding ontvangt, heeft een meerderheid hier ook geen behoefte aan. Van de niet-hervatters heeft 21 procent bij acht maanden behoefte aan begeleiding, maar ontvangt deze niet. Van de werkhervatters heeft 9 procent behoefte aan begeleiding. In de 2006-groep is het deel dat geen begeleiding ontvangt groter dan in de 2005-groep (44 versus 53 procent). Het percentage dat aangeeft behoefte te hebben aan begeleiding is desondanks in 2006 maar iets hoger dan in 2005. Dit betekent dat de oudere 2006-groep minder vaak begeleiding nodig heeft of wenst dan de 2005-groep.

Tabel 2.15 Stand van zaken begeleidingsbehoefte, werkhervatters en niet-werkenden na acht maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	hervat na 8 maanden	niet hervat na 8 mnd	totaal
2005	<i>n = 86</i>	<i>n = 364</i>	<i>n = 450</i>
ontvangt begeleiding tijdens of na herbo	58	55	56
geen begeleiding en ook geen behoefte hieraan	33	26	27
geen begeleiding maar wel behoefte hieraan	10	19	17
2006	<i>n = 76</i>	<i>n = 256</i>	<i>n = 332</i>
ontvangt begeleiding tijdens of na herbo	62	42	47
geen begeleiding en ook geen behoefte hieraan	29	37	35
geen begeleiding maar wel behoefte hieraan	9	21	18

Niet meer willen of denken te kunnen werken belangrijkste reden om geen begeleiding te willen

De herbeoordeelden die aangeven dat ze geen begeleiding gehad hebben sinds de herbeoordeling en hieraan ook geen behoefte hebben, is gevraagd waarom. De antwoorden zijn weergegeven in tabel 2.16. De vaakst genoemde reden is dat men niet kan werken vanwege de gezondheid (48 procent). De tweede reden is dat men geen vertrouwen in de begeleiding van UWV heeft (19 procent). De derde reden is dat men zonder begeleiding werk wil zoeken (12 procent). De overige 21 procent geeft diverse andere redenen. Wanneer de redenen worden samengevoegd die verwijzen naar 'niet kunnen of willen werken' (cursief in tabel), komt het percentage hiervan op 54 uit. In de 2005-groep is dit met 51 procent ongeveer gelijk. Hoewel in de 2006-groep een groter deel geen behoefte aan begeleiding heeft dan in de 2005-groep, zijn de redenen hiervoor in grote lijnen hetzelfde.

Tabel 2.16 Redenen waarom men geen behoefte aan begeleiding heeft bij 8 maanden, 2005-2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt en geen behoefte heeft aan begeleiding)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 124	n = 116
<i>kan niet werken, vanwege gezondheid (v)</i>	44	48
heeft geen vertrouwen in de begeleiding UWV (v)	19	19
wil zonder begeleiding werk zoeken (v)	14	12
<i>kan niet werken, vanwege persoonlijke omstandigheden (v)</i>	5	4
heeft al reïntegratietraject gehad (v)	3	5
<i>wil niet werken (v)</i>	-	2
<i>nog in bezwaar (o)</i>	2	-
overig	13	11

(v) = vaste antwoordcategorie; (o) = open antwoord, bij anders, namelijk.

Benadering door de re-integratiebegeleider

Herbeoordeelden die in eerste instantie geen gebruik wilden maken van ondersteuning bij re-integratie, worden sinds 1 februari 2006 na drie maanden opnieuw benaderd om – waar nodig en gewenst – alsnog ondersteuning te kunnen bieden. Het gaat om cliënten waarvoor in de re-integratievisie is aangegeven dat ze:

- in bezwaar zijn en intussen geen werk willen zoeken;
- zich niet beschikbaar stellen voor werk;
- zonder hulp werk willen zoeken.

Deze cliënten ontvangen eerst een brief met de titel 'Weer aan het werk?'. Hierin staat dat een re-integratiebegeleider hen binnenkort belt om te praten over de mogelijkheden ten aanzien van werk. Vervolgens wordt in één of meerdere telefooncontacten de situatie met de cliënt besproken. In deze meting is de herbeoordeelden gevraagd of men genoemde brief ontvangen heeft en of er telefonisch contact is geweest met een re-integratiebegeleider. Voor een derde van de niet-werkende deelnemers (binnen de groep machtigers), geldt dat ze op grond van hun re-integratievisie onder de doelgroep van de re-integratiebegeleider vallen. Van deze doelgroep geeft slechts 32 procent in de enquête aan, dat ze per brief of telefoon benaderd zijn door een re-integratiebegeleider. Uit een administratieve koppeling van de re-integratievisie aan de registratie van herbeoordeelden die benaderd zijn door een re-integratiebegeleider (dit was mogelijk voor de machtigers), blijkt echter dat UWV ongeveer driekwart van de onderzoeksdeelnemers binnen de doelgroep een brief gestuurd heeft. De discrepantie tussen enquête- en registratiegegevens is dus erg groot. Hieruit moeten we helaas concluderen dat het met de gebruikte enquêtevragen niet mogelijk is betrouwbaar te bepalen wie benaderd zijn door een re-integratiebegeleider.

2.7 Conclusie

24 procent weer aan het werk na acht maanden

Van de herbeoordeelden die tijdens de herbeoordeling geen werk hebben, heeft na vier maanden (gerekend vanaf moment van de beschikking) 12 procent het werk hervat. Na acht maanden is dit percentage gestegen tot 24 (zie onderstaand schematisch overzicht). De onderzoeksdeelnemers zal na 18 maanden opnieuw worden gevraagd of ze betaald werk hebben, waarna het laatste vraagteken in het schema kan worden ingevuld.

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
cohort 2005	0%	11%	20%	32%
cohort 2006	0%	12%	24%	?

Kenmerken van werkhervatters

De herbeoordeelden die het werk bij acht maanden hervat hebben ervaren hun gezondheid vaker als redelijk tot goed, hebben relatief vaak geen gezondheids-

klachten meer en hebben geen bezwaar gemaakt tegen de uitslag. Ze onderscheiden zich niet op demografische kenmerken als geslacht, kostwinnerschap of opleidingsniveau. Bij de 45-plussers is het hervattingpercentage wat lager dan bij de 25-34 jarigen en bij de 35-45 jarigen. Dit verschil is echter statistisch niet significant en kan daarom op toeval berusten.

Aanstellingsvorm vaak nog flexibel of tijdelijk

De meeste werkhervatters zijn parttimers en hebben nog geen stabiele positie op de arbeidsmarkt verworven. Vaak heeft men nog een flexibele aanstelling, zoals uitzendwerk of een tijdelijk contract. Een kwart geeft ook aan op zoek te zijn naar een andere baan, vaak omdat het huidige werk tijdelijk is, niet passend is of de verdiensten daar niet hoog genoeg liggen. De meerderheid is hervat binnen het midden- en kleinbedrijf, minder dan een kwart werkt bij bedrijven met 100 of meer werknemers. Ongeveer 60 procent is werkzaam binnen één van de volgende vier bedrijfssectoren: gezondheids- en welzijnszorg, zakelijke dienstverlening, handel of transport. Het salaris ligt voor ongeveer zestig procent van de werkhervatters op of boven de verdien capaciteit.

Gezondheids- en andere beperkingen maken het lastig een baan te vinden

Van degenen die na acht maanden het werk niet hervat hebben, zegt tweederde wel op zoek te zijn. Er worden nog volop zoekactiviteiten verricht. Het percentage dat na acht maanden ingeschreven staat bij het CWI, een uitzendbureau of een re-integratiebedrijf ligt bijna even hoog als bij vier maanden. Op elke tien werkzoekenden verwacht $3\frac{1}{2}$ binnen een jaar werk te vinden, $3\frac{1}{2}$ verwacht dat dit niet zal lukken en drie weten het echt niet. Al met al is men dus niet positief over het snel vinden van een baan. Bijna de helft noemt gezondheidsbeperkingen als reden waarom men niet verwacht snel een baan te vinden, al dan niet in combinatie met andere beperkende factoren. De leeftijd wordt in ongeveer één op de vijf gevallen als een beperkende factor genoemd.

35 procent van niet-hervatters is niet op zoek naar werk

Van de groep die na acht maanden niet hervat is, is 35 procent ook niet op zoek naar werk. Belangrijkste reden is de slechte gezondheid (7 op de 10 niet-zoekenden). Een klein deel zoekt weliswaar niet letterlijk, maar is wel *bezig met het verkrijgen van betaald werk*: heeft uitzicht op een baan, volgt een stage, is bezig met een re-integratietraject of een eigen onderneming. Ongeveer een kwart verwacht binnen een jaar weer op zoek te gaan naar werk, zo'n dertig procent verwacht nooit meer op zoek te gaan. Nooit meer op zoek gaan, heeft vooral als reden dat men verwacht dat de gezondheid niet zal verbeteren of juist zal verslechteren.

Bij één op de tien begeleiding naar eigen zeggen niet aan de orde geweest bij herbeoordeling

Van de niet-werkenden geeft zowel in 2005 als in 2006 in de meting bij vier maanden 70 procent aan dat bij de herbeoordeling met de arbeidsdeskundige over begeleiding naar werk gesproken is. Dit terwijl het standaard besproken zou moeten zijn. Om na te gaan in hoeverre dit aan begripsverwarring of de vraagformulering is te wijten, is hierop in deze tweede meting dieper doorgevraagd. Na doorvragen blijkt het percentage waarbij het onderwerp begeleiding aan de orde is geweest in werkelijkheid hoger te liggen, namelijk op 89 procent. De overige 11 procent geeft aan dat op geen enkele manier over begeleiding of ondersteuning gesproken is en dat ze ook geen re-integratievisie ontvangen hebben. De meeste van hen hebben ook geen behoefte aan begeleiding of ontvangen het al. Voor in totaal 3 procent van de niet-werkenden geldt dat volgens hen niet over begeleiding gesproken is, maar dat ze hier (althans bij acht maanden) wel behoefte aan hebben.

In 2006 wat minder vaak begeleiding dan in 2005

Van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt, heeft 47 procent sindsdien begeleiding gehad. Dit is minder dan in de 2005-groep, waar 55 procent begeleiding had. De meest voorkomende begeleidingsvorm is een regulier re-integratietraject (30 procent van alle niet-werkenden); 17 procent heeft een IRO.

Vier op de tien wordt door traject positiever over eigen mogelijkheden

Van degenen die begeleiding ontvangen (maar nog geen werk hebben na acht maanden) is 37 procent hierdoor positiever geworden over de mogelijkheden voor betaald werk; 10 procent is negatiever geworden. Bij de rest heeft het traject niets veranderd in de kijk op de mogelijkheden. Hierin is geen verschil tussen mensen die een IRO-traject of een regulier traject volgen. In de 2005-groep was hierin wel een verschil: de IRO-groep was toen vaker positiever geworden door de begeleiding dan de groep met een regulier traject.

Begeleiding effectiever geworden in 2006?

Uit de analyses en de vergelijkingen van 2005 en 2006 komt een aantal signalen naar voren over verandering in de inzet en verbetering van het effect van begeleiding:

- in 2006 krijgen minder herbeoordeelden begeleiding dan in 2005;
- in 2006 hebben minder herbeoordeelden behoefte aan begeleiding dan in 2005 (met een ongeveer gelijkblijvend aandeel dat wel behoefte heeft, maar geen begeleiding krijgt);

- in 2006 hervat de groep die begeleiding krijgt vaker dan de groep die geen begeleiding krijgt (in 2005 verschilden beide groepen niet in werkhervatting);
- in 2006 wordt relatief vaak de IRO ingezet;
- er is weinig verschil in uitkomst tussen een IRO of een regulier traject: in beide gevallen wordt even vaak hervat.

Het zijn echter niet meer dan signalen. Pas wanneer die vanuit andere bronnen bevestiging krijgen, kan geconcludeerd worden dat de kwaliteit en effectiviteit van re-integratietrajecten verbeterd is.

21 procent niet-hervatters heeft na acht maanden behoefte aan begeleiding

Ondanks het feit dat binnen de 2006-groep minder mensen begeleiding ontvangen dan in de 2005-groep, is het aandeel niet werkenden dat wel begeleiding wil maar het niet krijgt nagenoeg gelijk gebleven: 18 versus 17 procent. Van alle niet-hervatters heeft 21 procent behoefte aan begeleiding, van de hervatters 9 procent.

In 2006 hebben meer herbeoordeelden geen behoefte aan begeleiding dan in 2005

35 procent van de niet-werkenden heeft geen begeleiding gekregen sinds de herbeoordeling, maar ook geen behoefte hieraan. Dit is meer dan in 2005, toen dit percentage op 27 lag. De meest genoemde redenen dat men geen begeleiding wil zijn dat men niet wil of kan werken, geen vertrouwen heeft in door UWV geboden begeleiding heeft of zonder begeleiding werk wil zoeken. De redenen waarom men geen begeleiding wil verschillen weinig tussen de 2005- en 2006-groep.

Re-integratievisie niet altijd ontvangen, vooral als re-integratiebegeleiding niet aan de orde is

Sinds 1 januari 2006 dient de re-integratievisie in alle gevallen aan de cliënt verstrekt te worden. Alle respondenten van dit onderzoek zouden dus in bezit moeten zijn van de re-integratievisie. Dat de arbeidsdeskundige in alle gevallen een *oordeel* vastlegt over de re-integratie staat vast: voor alle respondenten is de uitkomst ervan terug te vinden in de herbeoordeeldenregistratie die UWV voert¹⁶. Dit betekent echter niet dat de arbeidsdeskundige het *formulier* van de re-integratievisie ook altijd invult en toestuurde aan de cliënt. Volgens de respondenten zelf heeft 60 procent de re-integratievisie ontvangen, 26 procent niet en 14 procent weet het niet. Zowel uit de koppeling van enquête- aan registratiegege-

¹⁶ Deze koppeling met systeemgegevens betreffende re-integratie is alleen gelegd voor de cliënten die UWV gemachtigd hebben ons deze informatie te verstrekken.

vens, als uit dossieronderzoek van UWV blijkt dat het al dan niet toesturen van de re-integratievisie sterk afhangt van de uitkomst. Vooral bij cliënten waar re-integratiebegeleiding niet nodig of niet gewenst is, wordt het re-integratievisieformulier niet altijd ingevuld en opgestuurd. Wanneer een traject wordt ingekocht gebeurt dit in de meeste gevallen wel. Verder blijkt uit onderzoek onder WGA-clieñten dat de antwoorden op de vraag naar ontvangst van de re-integratievisie niet altijd overeenstemmen met registratiegegevens hierover¹⁷. Sommige cliënten zeggen de re-integratievisie niet ontvangen te hebben, terwijl hij wel verstuurd is en vise versa. Mogelijk herkent men het document niet als zodanig, is men het vergeten of verwacht men het met andere UWV-documenten.

¹⁷ Zie voetnoot 15.

3 DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING WERK HEEFT

3.1 Inleiding

Basisgroep: werkenden tijdens de herbeoordeling

De basisgroep voor dit hoofdstuk zijn *de herbeoordeelden die tijdens de herbeoordeling werken*. Het beleidsstreven is dat deze groep werknemers het verlies of de verlaging van de WAO-uitkering in eerste instantie compenseert door de functie aan te passen.

Rol van UWV bij uitbreiding verdien capaciteit

In het najaarsoverleg in 2004 is afgesproken dat de werkgevers de eerst verantwoordelijken zijn voor de functie-uitbreiding van werknemers waarvan de WAO-uitkering is verlaagd of beëindigd. De sociale partners hebben deze afspraak herbevestigd tijdens de werktop op 1 december 2005. De werknemers die de functie willen uitbreiden, worden geacht dit met hun werkgever te bespreken. UWV biedt werkende WAO'ers alleen begeleiding aan als functieaanpassing via de werkgever niet lukt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de eigen werkgever geen geschikt werk heeft of het bedrijf geen financiële mogelijkheden voor uitbreiding heeft. Ook kan het zijn dat de werknemer een tijdelijk arbeidscontract heeft zonder zicht op verlenging of via een uitzendbureau werkt. Verder kan de arbeidsdeskundige bemiddelen als de werknemer wel uitbreidingsmogelijkheden ziet bij de eigen werkgever, maar dit niet op eigen kracht weet te realiseren. Dit alles komt aan de orde tijdens het gesprek dat de cliënt in het kader van de herbeoordeling standaard voert met de arbeidsdeskundige van UWV. De uitkomst van dit gesprek over begeleiding wordt vastgelegd in de re-integratievisie. Sinds 1 januari 2006 krijgt cliënt de re-integratievisie standaard ook zelf.

Basisgroep heeft twee subgroepen: werkbehouders en werkverliezers

Niet voor de hele basisgroep van 'werkenden tijdens de herbeoordeling' geldt dat ze ook na acht maanden werken: een klein deel heeft na acht maanden geen werk meer. Voor deze groep kan de werkgever dus geen re-integratieverantwoordelijkheid (meer) nemen. Dit betekent dat de stand van zaken vanuit drie perspectieven bekeken zal worden in de analyse: vanuit de totale basisgroep, vanuit de grote deelgroep die ook na acht maanden betaald werk heeft (de

werkbehouders)¹⁸ en vanuit de groep die werkloos is geworden (de werkverliezers).

Inhoud van dit hoofdstuk

Paragraaf 3.2 geeft een overzicht van het aandeel werkenden tijdens de herbeoordeling en het aandeel werkverliezers en werkbehouders bij vier en acht maanden. Voor de groep die ook na acht maanden werkt (de werkbehouders), wordt in paragraaf 3.3 weergegeven in hoeverre de verdien capaciteit benut wordt en het werk is uitgebreid. Paragraaf 3.4 gaat in op de groep werkbehouders die de verdien capaciteit nog niet benut: Willen zij hun functie uitbreiden? Zo nee, waarom niet? En zo ja, welke ondersteuning krijgen en wensen zij daarbij? Ook wordt ingegaan op de ontvangen ondersteuning van de werkverliezers. In paragraaf 3.5 wordt ingegaan op de re-integratievisie. In paragraaf 3.6 staan de conclusies.

3.2 Aandeel werkbehouders en werkverliezers

Ontwikkelingen binnen het aandeel dat tijdens de herbeoordeling werkt

Tijdens de eerste meting (gehouden vier maanden na ontvangst van de uitslag) is vastgesteld dat 42 procent van de herbeoordeelden werk heeft op het moment van herbeoordeling. Van de groep die bij de herbeoordeling betaald werk heeft, heeft na vier maanden 96 procent nog steeds werk, na acht maanden nog 94 procent (tabel 3.1). Bedacht moet worden dat de twee enquêtes een dynamische situatie vastleggen. In de periode tussen de enquêtes kunnen mensen stoppen met werken en weer hervatten. En degenen die bij acht maanden niet meer werken, zijn maar voor een deel dezelfde mensen als die bij vier maanden niet aan het werk zijn. Vergeleken met het 2005-cohort is er in het gemiddeld vier jaar oudere 2006-cohort minder sprake van werkverlies.

Tabel 3.1 Werkbehoud na 4, 8 en 18 maanden (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling werkt)

tijdstip	T0 (herbo)	T1 (4 mnd)	T2 (8 mnd)	T3 (18 mnd)
maand	mei	september	januari	november
werkbehouders 2005-groep	100%	93%	89%	82%
werkbehouders 2006-groep	100%	96%	94%	?

¹⁸ Ook degenen die tussentijds werkloos zijn geweest, worden hierbij als 'werkbehouders' beschouwd.

Tweederde werkbehouders bij andere werkgever in WAO gekomen

Slechts een derde van de werkbehouders die nog steeds dezelfde werkgever hebben als ten tijde van de herbeoordeling, is bij deze werkgever in de WAO terecht gekomen. Voor 65 procent geldt dat ze al in de WAO zaten toen ze bij deze werkgever kwamen. Ook in de 2005-groep is dit vaak het geval. Van de werkbehouders uit de meting bij vier maanden, geeft 61 procent aan dat ze nu bij een andere werkgever werken als waar ze in de WAO zijn gekomen (niet eerder gepubliceerd).

Werkverliezers vaak geen stabiele positie arbeidsmarkt

De 13 werkverliezers hadden het volgende type arbeidscontract op het moment van de herbeoordeling: vast contract (5x), kort tijdelijk contract (2x), lang tijdelijk contract (4x), uitzendwerk (1x) en oproepcontract (1x). Meer dan de helft had dus geen vast contract. Omdat in 2006 slechts 13 deelnemers het werk hebben verloren, is niet geanalyseerd wat de achtergrondkenmerken van deze groep zijn. In het 2005-cohort is dit wel gebeurd. Hieruit is geconcludeerd dat een meerderheid van de werkverliezers bij de herbeoordeling nog geen vaste voet op de arbeidsmarkt had. Relatief veel werkverliezers waren voorheen *volledig* arbeidsongeschikt en kregen ook relatief vaak begeleiding. Dit wijst erop dat het mogelijk 'eerste pogingen' tot terugkeer betrof¹⁹.

Klein deel is sinds herbeoordeling van werkgever veranderd

Voor zover men niet als zelfstandige werkte tijdens de herbeoordeling (dit is wel het geval voor 13 personen), is 6 procent van werkgever veranderd na de herbeoordeling (12 personen). De reden waarom ze weggegaan zijn bij hun oude werkgever zijn dat het arbeidscontract afliep (3x), men samen tot een beëindigingsovereenkomst gekomen is (2x), men een andere baan heeft gevonden (2x), het werk te zwaar was (2x), men zelfstandig geworden is (1x), het bedrijf failliet is gegaan (1x) en men in een andere baan een opleiding kan krijgen (1x). In twee gevallen speelt een rol dat men bij de oude werkgever het aantal uren niet kon uitbreiden.

Ruim tweederde werkt parttime

Van de herbeoordeelden werkt 69 procent parttime, hier gedefinieerd als minder dan 36 uur werken volgens het arbeidscontract. We zijn niet nagegaan hoeveel uur men werkte voordat men in de WAO kwam. Vermoedelijk werkt een meerderheid nu echter minder uren dan voorheen. In de 2005-groep gaf in de meting

¹⁹ Deursen, C.G.L. van (2006). Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 8 maanden na de uitslag. Leiden: AStri (P380/2).

bij vier maanden 70 procent van de werkbehouders namelijk aan dat ze nu minder uren werken dan voor de WAO-intrede.

Een kwart werkt in de praktijk meer uren

Tweederde werkt ook precies het in het contract afgesproken aantal uren. De anderen werken in de praktijk meer uren (25 procent), een klein deel minder uren (9 procent).

3.3 Functieaanpassing werkbehouders

Merendeel werkbehouders weet of verdien capaciteit benut wordt

De werkende herbeoordeelden is rechtstreeks gevraagd naar de realisatie van de verdien capaciteit. Hiervoor is de volgende vraagformulering gebruikt:

“Tijdens de herbeoordeling van 2006 heeft de arbeidsdeskundige van UWV bepaald wat u in theorie nog zou kunnen verdienen met uw handicap. Is uw salaris nu minder, ongeveer evenveel of meer dan wat u volgens de arbeidsdeskundige van UWV zou kunnen verdienen?”

De antwoorden op deze vraag zijn weergegeven in tabel 3.2. Niet iedere werkbehouder kent het antwoord op deze vraag: 19 procent weet niet hoe het salaris zich verhoudt tot de verdien capaciteit. 36 procent geeft aan dat het salaris ongeveer even hoog, iets of veel hoger ligt dan de theoretische verdien capaciteit en 15 procent dat het *iets* lager ligt. Vanwege de bandbreedte die ook in de WAO-klassen zit, is een geringe onderbenutting van de verdien capaciteit acceptabel. De respondenten uit de eerste vier categorieën (salaris veel meer, iets meer, ongeveer evenveel of iets minder dan de theoretische verdien capaciteit) kunnen daarom worden beschouwd als ‘de verdien capaciteit benuttend’. Wanneer de ‘weet niet’ groep als missing beschouwd wordt, komt het aandeel werkbehouders dat de verdien capaciteit bij acht maanden benut op 64 procent uit. Dit is vergelijkbaar met de 2005-groep, waar het percentage bij acht maanden op 67 lag.

Tabel 3.2 Omvang salaris ten opzichte van de theoretische verdien capaciteit bij acht maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de werkbehouders)

	2005	2006
ongewogen aantal	224	210
salaris t.o.v. theoretische verdien capaciteit		
veel meer	4	4
iets meer	11	11
even veel	21	21
iets minder	16	15
veel minder	25	29
weet het niet	23	19
benutting verdien capaciteit *		
(bijna) volledig	67	64
veel minder	33	36

* De 'weet niet' groep is hier als 'missing' beschouwd, waardoor de percentages van de overige antwoordcategorieën naar rato hoger worden.

Functie-uitbreiding voor en na de herbeoordeling

Naast de directe vraag naar de verdien capaciteit zijn ook vragen gesteld over de voor en na de herbeoordeling gerealiseerde uren- en functie-uitbreiding. Van de werkbehouders geeft 20 procent aan dat ze in de periode tussen de voorlaatste keuring en de herbeoordeling de uren hebben uitgebreid of beter betaald werk hebben gekregen (tabel 3.3). Dit is minder dan in 2005, toen dit bij 33 procent het geval was. Een mogelijke verklaring voor de daling is het grotere aandeel professionele herbeoordelingen in 2005. Deze worden namelijk juist uitgevoerd wanneer op korte termijn werkuitbreiding verwacht wordt. Omdat sinds 1 januari 2005 geen nieuwe WAO-beoordelingen meer zijn verricht, vinden professionele herbeoordelingen in 2006 nog weinig plaats.

In 22 procent van de gevallen heeft *na* de herbeoordeling werkuitbreiding plaatsgevonden. Hierin is weinig verschil tussen 2005 en 2006. De meest voorkomende vorm van werkuitbreiding is urenuitbreiding, zowel vóór als na de herbeoordeling.

Weinig verschil waarneembaar met situatie bij vier maanden

Ook in de vragenlijst die bij vier maanden is afgenomen, is gevraagd naar uitbreiding vóór en na de herbeoordeling. Omdat de vragen daarbij wat breder geformuleerd waren²⁰, mogen de uitkomsten niet rechtstreeks vergeleken worden. Op het oog zijn ze echter ongeveer hetzelfde: bij vier maanden gaf 19 procent aan dat ze vóór de herbeoordeling al meer zijn gaan verdienen (nu 20 procent) en 21 procent na de herbeoordeling (bij acht maanden 23 procent). Het totaalpercentage dat vóór of na de herbeoordeling meer is gaan verdienen kwam bij vier maanden op 34 uit, bij acht maanden geeft 33 procent aan dat de functie is uitgebreid. Wanneer de ruimere definitie die bij vier maanden is gebruikt, ook bij acht maanden gebruikt zou zijn²¹, zouden de percentages wellicht wat hoger zijn uitgevallen.

Tabel 3.3 Functie-uitbreiding sinds voorlaatste WAO-beoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van de werkbehouders)

	2005	2006
ongewogen aantal	220	210
functie-uitbreiding in de periode tussen herbeoordeling en voorlaatste keuring		
is meer uren gaan werken	20	12
heeft beter betaald werk gekregen	6	6
beiden	7	2
geen	68	80
functie-uitbreiding in de eerste acht maanden na de herbo		
is meer uren gaan werken	18	14
heeft beter betaald werk gekregen	3	5
beiden	4	3
geen	75	78
gerealiseerde functie-uitbreiding acht maanden na de herbo		
voor en na herbo	18	11
voor herbo gerealiseerd	11	13
na herbo gerealiseerd	15	9
geen uitbreiding sinds voorlaatste keuring	57	67

²⁰ Bij vier maanden gevraagd is of men meer is gaan verdienen anders dan door vaste salarisstijging of periodieke stappen.

²¹ Gekozen is voor dezelfde vraagformulering als bij de tweede meting bij het 2005-cohort.

Werkuitbreiding en verdiencapaciteit vertonen geen één op één relatie

Verwacht mag worden dat de werkbehouders die het werk uitgebreid hebben, over het algemeen ook de verdiencapaciteit benutten. En omgekeerd mag verwacht worden dat bij de werkbehouders die de verdiencapaciteit benutten in de periode voor of na de herbeoordeling sprake is geweest van werkuitbreiding. In hoeverre is dit ook het geval? Bij 42 procent van de werkbehouders die de verdiencapaciteit benutten, is het werk op één van de in tabel 3.3 aangegeven manieren uitgebreid. Van degenen die het werk hebben uitgebreid benut 79 procent de verdiencapaciteit. De andere 21 procent zit daar nog ruim onder. Werkuitbreiding leidt dus in de meeste gevallen tot benutting van de verdiencapaciteit. Het omgekeerde is echter niet het geval: veel werkenden benutten de verdiencapaciteit zonder dat sprake was van werkuitbreiding.

Hoe kan het dat men zonder werkuitbreiding de verdiencapaciteit benut?

Hoe kan het dat men de verdiencapaciteit benut, zonder dat er sinds de voorlaatste WAO-(her)beoordeling sprake is geweest van werkuitbreiding? Om hier meer zicht op te krijgen hebben we de respondenten die de verdiencapaciteit benutten, maar het werk niet hebben uitgebreid, de volgende vraag voorgelegd.

U heeft eerder (in deze vragenlijst) aangegeven dat uw functie of de uren niet zijn uitgebreid voor of na de herbeoordeling. Toch ligt uw salaris niet (veel) onder uw theoretische verdiencapaciteit. Kunt u uitleggen hoe het komt?

Dit blijkt een lastige vraag te zijn voor de respondenten (n = 53)²². Sommige antwoorden geven wel enig inzicht, maar geen volledige duidelijkheid. Hieronder worden de 20 antwoorden weergegeven die een min of meer logische verklaring geven:

- ontvangt onregelmatigheidstoeslag of maakt overuren 6x;
- werkgever compenseert of stijging herplaatsingtoelage 5x;
- salaris is hetzelfde gebleven²³ 2x;
- salarisstijgingen 2x;
- voor de herbeoordeling gestart met betaald werk 2x;
- nieuw inkomen is gelijk aan theoretische verdiencapaciteit 1x;
- feitelijk uurloon ligt hoger dan theoretisch uurloon 1x;
- Ziektewetuitkering 1x;
- atv-uren (erbij genomen?) 1x.

²² Hierbij speelt ook de setting waarbinnen de enquêtes zijn afgenomen een rol (via een enquêtebureau). Om dit beter uit te diepen, zouden inhoudsdeskundige interviewers ingezet moeten worden.

²³ Vermoedelijk betreft het personen waar de werkgever de WAO-uitkering ontvangt en deze verrekent met het salaris.

Van de overige respondenten geven er twee aan dat ze het niet weten. De meeste geven aan dat er niets veranderd is in het werk, of geven aan waarom ze de functie niet kunnen uitbreiden (vanwege gezondheid, bezuiniging, belasting privé-situatie). Mogelijk gaat het hier om personen waarvan op basis van een in de praktijk al gerealiseerd hoger salaris het arbeidsongeschiktheidspercentage naar beneden is bijgesteld. In dat geval is het salaris al automatisch in overeenstemming met de theoretische verdien capaciteit. Anderzijds is met deze antwoorden ook niet uit te sluiten dat bij sommigen het salaris toch onder de theoretische verdien capaciteit ligt en dit als 'maximaal haalbaar' beschouwen, omdat ze het werk niet willen of kunnen uitbreiden.

Zoeken naar ander werk

Van alle werkbehouders is een kwart bij acht maanden op zoek naar een andere werkgever. Degenen die de verdien capaciteit niet benutten zijn wat vaker op zoek (33 procent) dan degenen die deze wel benutten (27 procent) of het niet weten (21 procent). Dit verschil is echter niet significant en kan dus op toeval berusten. De redenen om op zoek te gaan naar ander werk zijn weergegeven in tabel 3.5. De meeste geven een reden op die te maken heeft met gebrek aan (geschikte) uitbreidingsmogelijkheden bij de huidige werkgever of het feit dat ze geen vast contract hebben.

Tabel 3.5 Zoeken naar ander werk en redenen hiervoor bij acht maanden, 2006 (als percentage van de werkbehouders)

	2006
momenteel op zoek naar ander werk?	<i>n</i> = 213
ja	26
nee	74
indien op zoek: reden(en) hiervoor (meerdere antwoorden mogelijk)	<i>n</i> = 55
verdient te weinig vanwege laag uurtarief (v)	15x
verdient te weinig omdat ureuitbreiding niet mogelijk is (v)	15x
huidig werk is te zwaar (v)	11x
heeft het niet naar de zin in huidig werk (v)	8x
wil graag iets anders gaan doen (v)	8x
contract loopt af (o)	6x
geen passende werkuitbreiding mogelijk bij huidige werkgever (o)	5x
sollicitatieplicht (o)	5x

(v) vaste antwoordcategorie, (o) open antwoord onder 'anders, namelijk'

3.4 Wensen, mogelijkheden en begeleiding van degenen die de verdien capaciteit niet benutten

Twee gescheiden groepen: werkbehouders en werkverliezers

In de vorige paragraaf is aangegeven dat ruim een derde van de werkbehouders acht maanden na de herbeoordeling *veel* minder verdient dan volgens UWV theoretisch mogelijk is. Het is belangrijk te weten of deze groep het werk wil uitbreiden, of hierbij ondersteuning gewenst is en of ze deze ook krijgen. Daarnaast is er de groep die tijdens de herbeoordeling wel werk had, maar na acht maanden niet meer: de werkverliezers. Ook van deze groep is het van belang te weten of ze op zoek zijn naar werk en daarbij ook ondersteuning krijgen als ze dat nodig vinden. Op beide groepen wordt achtereenvolgens ingegaan in deze paragraaf. Omdat het om een klein aantal personen gaat, moeten alle hier genoemde percentages als indicatief worden beschouwd. In alle gevallen worden daarom ook de ongewogen aantallen weergegeven.

Werkbehouders die verdien capaciteit niet benutten

Uitbreidingsmogelijkheden en wensen

Een derde van de werkbehouders verdient bij acht maanden veel minder dan volgens UWV in theorie mogelijk is. Om van deze groep te bepalen of ze de functie zouden *willen* uitbreiden is hen de volgende vraag gesteld:

“Zou u op korte termijn meer uren gaan werken of uw functie uitbreiden, als uw werkgever u deze mogelijkheid zou aanbieden? Met ‘functie uitbreiden’ wordt bedoeld dat u taken of een functie met een hoger salaris krijgt.”

Minder dan de helft wil functie niet uitbreiden, meestal vanwege de gezondheid

Op deze vraag geeft ongeveer 60 procent aan dat men de functie in dat geval zou uitbreiden. Dit percentage ligt wat hoger dan in 2005. De andere 40 procent zou dit niet doen (tabel 3.6). Zij kunnen of willen de inkomensachteruitgang die vanwege het verlies van de WAO-uitkering is ontstaan, dus niet compenseren. De belangrijkste reden om geen gebruik te maken van het hypothetische aanbod tot functie-uitbreiding is nog steeds de gezondheid: circa driekwart noemt dit als reden. Bij een klein deel spelen persoonlijke omstandigheden (bijvoorbeeld een kind gekregen) of het feit dat men al fulltime werkt een rol. Als overige redenen worden onder andere genoemd dat men bij de huidige werkgever niet wil uitbreiden, maar wel een andere baan wil zoeken.

Tabel 3.6 Wensen tot functie-uitbreiding 2005 en 2006 (als percentage van de werkbehouders bij wie het salaris veel minder is de verdien capaciteit)

	2005	2006
gewogen percentages		
Zou op korte termijn de functie uitbreiden als dit aangeboden wordt?		
ja	45%	61%
nee	55%	39%
Indien geen gebruik aanbod tot uitbreiding, waarom niet?		
vanwege gezondheid	78%	72%
vanwege andere persoonlijke omstandigheden	8%	6%
werkt al fulltime	6%	7%
andere reden	8%	15%
ongewogen aantal		
Zou op korte termijn de functie uitbreiden als dit aangeboden wordt?		
ja	n = 55 24x	n = 56 33x
nee	31x	23x
Indien geen gebruik aanbod tot uitbreiding, waarom niet?	n = 31	n = 22
vanwege gezondheid	24x	16x
vanwege andere persoonlijke omstandigheden	2x	1x
werkt al fulltime	2x	2x
andere reden	3x	3x

Minder dan de helft van degenen die verdien capaciteit niet benutten, wil uitbreiden, maar de meeste lijken hiervoor niet bij eigen werkgever terecht te kunnen

Voor 35 procent van de werkbehouders geldt dat hun salaris veel minder is dan de verdien capaciteit en dat ze het werk willen uitbreiden. In tabel 3.7 zijn hun mogelijkheden tot en ondersteuning bij functie-uitbreiding weergegeven. Van de 33 personen hebben er 24 sinds de herbeoordeling nog met de werkgever gesproken over functie-uitbreiding. Vijf personen geven aan dat men bij de huidige werkgever het werk nog kan uitbreiden. Bij de overigen kan het niet (15x), is het nog onduidelijk (4x) of heeft men hierover niet met de werkgever gesproken sinds de herbeoordeling (9x). Twaalf personen geven aan op zoek te zijn naar een andere werkgever. Op de vraag of men hulp krijgt van UWV, arbodienst, eigen werkgever of een andere instantie, geven respectievelijk 5, 1, 10 en 8 per-

sonen aan dat dit het geval is. Zeven van de 33 personen hebben sinds de herbeoordeling geen begeleiding gekregen, maar geven te kennen hier nu wel behoefte aan te hebben.

Tabel 3.7 Mogelijkheden tot en ondersteuning bij functie-uitbreiding (van degenen van wie het salaris veel minder is de verdien capaciteit en willen uitbreiden)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 24	n = 33
heeft sinds herbo met werkgever over uitbreiding gesproken	16x	24x
uitbreidingsmogelijkheden bij huidige werkgever		
kan bij werkgever uitbreiden	3x	5x
kan niet of nog onduidelijk	13x	19x
is momenteel op zoek naar andere werkgever	11x	12x
ontvangen hulp bij functie-uitbreiding		
UWV	4x	5x
arbodienst	1x	1x
werkgever	6x	10x
re-integratiebedrijf	4x	8x
stand van zaken begeleiding		
krijgt/kreeg begeleiding naar werk	8x	7x
krijgt geen begeleiding, en heeft hieraan ook geen behoefte	11x	19x
heeft behoefte aan begeleiding, maar krijgt deze niet	5x	7x

Stand van zaken uitbreiding verdien capaciteit

Tabel 3.8 laat de stand van zaken acht maanden na de herbeoordeling zien voor de werkbehouders, wat benutting verdien capaciteit en uitbreidingsmogelijkheden bij de eigen werkgever betreft. In de 2006-groep benut zoals eerder aangegeven 65 procent de verdien capaciteit. Voor 14 procent geldt dat ze de verdien capaciteit niet benutten, maar toch het werk niet willen uitbreiden. De overige 21 procent wil wel uitbreiden, maar heeft dit bij acht maanden niet weten te realiseren. Uit de laatste meting bij het 2005-cohort bleek overigens dat ongeveer de helft

van degenen die 'hypothetisch' willen uitbreiden, hier in de praktijk niet aan toe blijkt te zijn als daarop wordt doorgevraagd²⁴.

Tabel 3.8 Stand van zaken na acht maanden benutting verdien capaciteit, 2005 en 2006 (als percentage van de werkbehouders)

	2005	2006
ongewogen aantal	175	168
benut verdien capaciteit volledig	68	65
wil niet uitbreiden	18	13
wil uitbreiden en dit is mogelijk	1	4
wil uitbreiden maar heeft daar niet over gesproken met de werkgever, het kan daar niet, of het is nog onduidelijk	13	18

Werkverliezers

Merendeel werkverliezers zoekt naar werk

Van de groep die tijdens de herbeoordeling werkte, heeft 6 procent bij acht maanden geen werkgever meer. Van de betreffende 13 niet meer werkenden zijn er 11 na acht maanden aangemeld bij het CWI en vijf bij een re-integratiebedrijf. Bij een uitzendbureau staan twee personen ingeschreven. Van de 13 werkverliezers zeggen er 10 momenteel op zoek naar werk te zijn. In totaal geven 5 van de 13 werkverliezers aan sinds de herbeoordeling begeleiding ontvangen te hebben. Voor één werkverliezer geldt dat deze sinds de herbeoordeling geen begeleiding ontvangen heeft, maar hier bij acht maanden wel behoefte aan heeft. De overige 7 hebben geen begeleiding ontvangen, maar ook geen behoefte hieraan.

3.5 Re-integratievisie

Niet alle cliënten ontvangen de re-integratievisie

Sinds 1 januari 2006 dient UWV de re-integratievisie in alle gevallen ook aan de cliënt zelf te verstrekken. Om na te gaan in hoeverre dit volgens de herbeoordeelden ook het geval is, is hen de volgende vraag voorgelegd:

²⁴ C.G.L. van Deursen m.m.v. C.L. van der Burg, V. Veldhuis (2007) *Herbeoordeeld....en dan? Stand van zaken 2005-cohort 18 maanden na de uitslag*. Leiden: AStri.

Hebt u van UWV een beschrijving op papier gekregen met wat er is afgesproken over het wel of niet krijgen van begeleiding: de zogenaamde re-integratievisie?

Hierop antwoordt 37 procent van de werkenden dat dit het geval is. 42 procent geeft aan de re-integratievisie niet ontvangen te hebben en de overige 21 procent weet het niet (tabel 3.9). Deze bevinding wordt bevestigd in dossieronderzoek van UWV zelf. Met name cliënten waarvoor een traject wordt ingekocht, ontvangen een re-integratievisie. Het invullen en toesturen van de re-integratievisie blijft met name achterwege bij cliënten die geen re-integratiebegeleiding willen of nodig hebben. Dit is relatief vaak het geval bij werkenden. Uit onderzoek onder WGA-clients blijkt verder dat de antwoorden op de vraag naar ontvangst van de re-integratievisie niet altijd overeenstemmen met registratiegegevens hierover. Sommige cliënten zeggen de re-integratievisie niet ontvangen te hebben, terwijl hij wel verstuurd is en vice versa. Mogelijk herkent men het document niet als zodanig, is men het vergeten of verwacht men het met andere UWV-documenten.

Bezwaar maken tegen re-integratievisie gebeurt in de praktijk zeer weinig

Voor zover men de re-integratievisie ontvangen heeft, zegt 54 procent het eens te zijn met de inhoud ervan. Van de 46 procent die het er niet mee eens is, zegt 38 procent dat ze bezwaar hebben gemaakt. Zoals al aangegeven in paragraaf 2.5 is bij het oneens zijn en bezwaar maken waarschijnlijk op grote schaal sprake van verwarring met bezwaar tegen de uitslag van de herbeoordeling zelf. Volgens de divisie Bezwaar en Beroep van UWV is in de periode april tot en met september 2006 op 20.000 re-integratievisies slechts in 58 gevallen bezwaar gemaakt. Dit is minder dan 1 procent.

Tabel 3.9 Re-integratievisie en bezwaar hiertegen, na acht maanden (als percentage van de groep die bij de herbeoordeling werkt)

	2006
re-integratievisie ontvangen? (n = 237)	
ja	39
nee	41
weet niet	20
indien ontvangen: eens met re-integratievisie?* (n = 87)	
ja	55
nee	45
indien niet eens: bezwaar ingediend tegen re-integratievisie?* (n = 36)	
ja	37
nee	63

* Het werkelijke aandeel is veel kleiner: vermoedelijk is op grote schaal sprake van verwarring met bezwaar tegen de beschikking.

3.6 Conclusie

In 2006-groep behoudt groter deel het werk dan in 2005-groep

Van de herbeoordeelden uit het 2006-cohort heeft bij de herbeoordeling 42 procent betaald werk. In onderstaand schema is weergegeven welk percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling betaald werkt heeft, na vier en acht maanden nog steeds werkt. In de 2006-groep blijkt het percentage werkverliezers lager te liggen dan in de gemiddeld vier jaar jongere 2005-groep.

tijdstip	T0 (herbo)	T1 (4 mnd)	T2 (8 mnd)	T3 (18 mnd)
maand	mei	september	januari	november
werkbehouders 2005-groep	100%	93%	89%	82%
werkbehouders 2006-groep	100%	96%	94%	?

Tweederde zegt de verdien capaciteit te benutten na acht maanden

Van de herbeoordeelden die op het moment van herbeoordeling betaald werk hebben, benut na acht maanden 64 procent de verdien capaciteit. Voor 36 procent geldt dat hun salaris onder de verdien capaciteit ligt.

Functie-uitbreiding en benutting verdien capaciteit hoeven niet samen te gaan

In totaal heeft 33 procent van de werkbehouders voor of na de herbeoordeling de functie of de uren uitgebreid: 20 procent vóór de herbeoordeling en 22 procent na de herbeoordeling. Omdat sommigen zowel voor als na de herbeoordeling het werk hebben uitgebreid, komt het totale percentage op 33. In het 2005-cohort lag dit nog op 43 procent, vermoedelijk vanwege het hoger aandeel professioneel herbeoordeelden. Wanneer werkuitbreiding heeft plaatsgevonden, benut driekwart ook de verdien capaciteit. Het omgekeerde geldt minder vaak. Minder dan de helft van degenen die de verdien capaciteit benutten, heeft het aantal uren uitgebreid of beter betaald werk gekregen. Cliënten zelf verklaren deze schijnbare tegenstelling vooral uit toelagen voor onregelmatig werk, compensatie door de werkgever, salarisstijgingen en werkhervatting vóór de herbeoordeling. In de praktijk zijn er dus ook andere wegen waarlangs aansluiting van het salaris bij de theoretische verdien capaciteit plaatsvindt. Een deel geeft ook expliciet aan dat er niets veranderd is in hun werk maar dat ze ook niet willen of kunnen uitbreiden. Onduidelijk blijft in hoeverre hun arbeidsongeschiktheidspercentage is verlaagd vanwege een in de praktijk al gerealiseerd hoger salaris (waarbij men automatisch op de nieuwe verdien capaciteit terecht komt) of dat men het verlies van de uitkering voor lief neemt.

Ruim de helft van de 'te weinig verdiemers' zoekt uitbreiding

Van de groep van 35 procent die de verdien capaciteit niet volledig benut, wil 40 procent het werk op dit moment *niet* uitbreiden. In de meeste gevallen is dit vanwege de gezondheid. Van de 60 procent die het werk wél wil uitbreiden geeft maar een klein deel aan dat dit ook mogelijk is bij de eigen werkgever. Ruwweg een derde van degenen die uitbreiding wensen omdat ze de verdien capaciteit nog niet benutten, is op dit moment op zoek naar een andere werkgever. Ruwweg twintig procent van hen heeft behoefte aan begeleiding naar ander werk, maar heeft sinds de herbeoordeling dergelijke begeleiding niet ontvangen.

Meerderheid werkverliezers is op zoek naar werk

Zes procent van degenen die tijdens de herbeoordeling werken, heeft na acht maanden geen werk meer. In het 2005-cohort was dit nog 11 procent. Van de werkverliezers zijn de meeste momenteel op zoek naar werk.

Bij eigen werkgever na acht maanden nauwelijks uitbreiding meer te verwachten

De uitkomsten van deze meting acht maanden na de herbeoordeling wijzen erop dat de ontwikkelingen wat betreft werkuitbreiding bij de *eigen* werkgever voor veel van de werknemers hun beslag hebben gekregen. Ofwel men realiseert de verdien capaciteit (65 procent), ofwel men wil zelf de functie niet uitbreiden (14 procent), ofwel dit is niet mogelijk bij de huidige werkgever of nog onduidelijk

(17 procent). Dit is iets meer dan in 2005, toen dit percentage op 13 lag. Slechts voor 4 procent van degenen die de verdiencapaciteit niet benutten, is duidelijk dat dit ook kan bij de eigen werkgever.

Niet alle werkenden ontvangen re-integratievisie

Sinds 1 januari 2006 dient de re-integratievisie in alle gevallen aan de cliënt uitgereikt te worden. Alle respondenten van dit onderzoek, zouden dus in bezit moeten zijn van de re-integratievisie. De uitkomsten van de enquête wijzen er echter op dat dit niet altijd gebeurt: 37 procent van de werkenden heeft de re-integratievisie ontvangen, 42 procent zegt van niet en 21 procent weet het niet. Deze bevinding wordt bevestigd door dossieronderzoek van UWV zelf. Zowel uit de koppeling van de enquête- aan registratiegegevens, als uit het dossieronderzoek blijkt het toesturen van de re-integratievisie sterk afhangt van de uitkomst. Vooral bij cliënten waar re-integratiebegeleiding niet nodig of niet gewenst is, zoals vaak het geval is bij herbeoordeelden die al werken, wordt het re-integratieformulier niet altijd ingevuld en opgestuurd. Ook blijkt uit ander onderzoek dat de antwoorden op de vraag naar de re-integratievisie niet altijd overeenstemmen met registratiegegevens hierover.

4 INKOMEN EN UITKERINGEN

4.1 Inleiding

Uitkeringen na wegvallen van de WAO

Na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling loopt de WAO-uitkering nog twee maanden door. Herbeoordeelden die vanuit hun arbeidsverleden WW-rechten hebben opgebouwd, kunnen voor de daaropvolgende periode een (aanvullende) WW-uitkering aanvragen. De duur van deze WW-uitkering hangt af van het arbeidsverleden. Het aantal uren waarvoor WW aangevraagd kan worden is aan een minimum gebonden. Heeft men bijvoorbeeld een grote aanstelling, dan kan men geen WW aanvragen als dit voor minder dan vijf uur is. Bij een kleine daling van het arbeidsongeschiktheidspercentage zullen er dus niet altijd WW-rechten zijn. Degenen die geen WW-rechten (of korter dan een half jaar) hebben of hun WW-rechten al eerder benut hebben²⁵, kunnen een beroep doen op de Tijdelijke Regeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten (TRI). Dit is een overgangsregeling voor herbeoordeelde arbeidsongeschikten. Tot maximaal zes maanden na de daadwerkelijke verlaging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt het inkomen aangevuld tot wat het was voor de verlaging²⁶. Zo heeft men langer de tijd om werk of werkuitbreiding te vinden zonder er in inkomen op achteruit te gaan. Om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen, moet men zich aanmelden bij het CWI. Men heeft dan de plicht om al het mogelijke te doen om werk te vinden. Dit betekent onder andere dat men actief moet solliciteren. Ook kan dit betekenen dat men een re-integratietraject moet gaan volgen. De eisen om voor een TRI-uitkering in aanmerking te komen zijn minder stringent.

De eerste acht maanden wordt weinig inkomensachteruitgang verwacht

Mits men zich beschikbaar stelt voor de arbeidsmarkt, zouden op zijn vroegst na negen maanden op grotere schaal inkomenseffecten zichtbaar moeten zijn. In het vorige hoofdstuk is al aangegeven dat 80 procent van de niet-werkenden zich heeft aangemeld bij het CWI. Dit impliceert dat een grote meerderheid zich beschikbaar stelt voor de arbeidsmarkt en aanspraak wil maken op WW. Op basis hiervan kan verwacht worden dat het grootste deel van onderzochte herbeoordeelden na vier en acht maanden géén inkomensachteruitgang ervaart. Uit de re-

²⁵ Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het arbeidsongeschiktheidspercentage ook bij een eerdere herbeoordeling is herzien.

²⁶ Het kabinet is van plan om dit te verlengen tot één jaar.

sultaten van de eerdere metingen blijkt echter dat de groep die op deze peilmomenten een duidelijke inkomensverslechtering ervaart substantieel is.

Verandering in de basis voor de WW-berekening in 2006

Er zijn twee typen WAO-uitkeringen: de loondervinguitkering en de lagere vervolguikering. De eerste is gebaseerd op het laatstverdiende loon en het arbeidsongeschiktheidspercentage. De tweede is gebaseerd op het minimumloon, aangevuld met een toeslag. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de leeftijd, de hoogte van het WAO-percentage en het verschil tussen het laatstverdiende loon en het minimumloon. De duur van de loondervinguitkering hangt af van de leeftijd. Pas vanaf 33 jaar heeft men daar recht op. De duur ervan wordt langer naarmate de leeftijd van WAO-intrede hoger ligt. Het maximum is zes jaar. Vanaf 1 januari 2006 is het Besluit dagloonregels werknemersverzekeringen in werking getreden. Hierdoor wordt de hoogte van de WW-uitkering – samen met de eventuele resterende WAO-uitkering – gelijk aan de WAO-uitkering die de werknemer in voorgaande 12 maanden ontving. Voorheen werd de hoogte van de WW in alle gevallen op de hogere loondervinguitkering gebaseerd, ook als deze al over was gegaan in een vervolguikering. In die gevallen kon de WW hoger uitvallen dan de WAO-uitkering. Deze wijziging kan van enige invloed zijn op de inkomenseffecten van de herbeoordeling en enig verschil met het 2005-cohort veroorzaken.

Inhoud van dit hoofdstuk

In paragraaf 4.2 worden de inkomensveranderingen sinds de herbeoordeling weergegeven. Paragraaf 4.3 beschrijft de uitkeringen die men na vier en acht maanden ontvangt. Paragraaf 4.4 gaat in op het verloop van de WW- en TRI-aanvragen en de wachttijden daarbij. In paragraaf 4.5 worden de conclusies samengevat.

4.2 Inkomensveranderingen sinds de herbeoordeling

Na acht maanden zijn de inkomens hoger dan na vier maanden

In tabel 4.1 is de inkomenscategorie en de inkomensverandering van de 2006-groep weergegeven op twee tijdstippen: vier en acht maanden na ontvangst van de uitslag. Het percentage met een netto persoonlijk inkomen van minder dan 700 euro is gedaald van 42 na vier maanden tot 32 na acht maanden. De inkomens van de 2006-groep liggen op een iets hoger niveau dan die van de jongere 2005-groep.

Tabel 4.1 Netto persoonlijk inkomen en inkomensverandering, vier en acht maanden na de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	2006 4 maanden	2006 8 maanden	2005 8 maanden
	1.453	567	706
persoonlijk inkomen			
minder dan 500 euro	22	14	18
500 tot 700 euro	20	18	20
700 tot 900 euro	18	23	21
900 tot 1.100 euro	14	17	16
1.100 tot 1.300 euro	11	12	11
1.300 tot 1.500 euro	5	5	8
1.500 tot 1.700 euro	4	5	2
1.700 tot 1.900 euro	2	3	2
1.900 of meer euro	2	3	2
verandering in persoonlijk inkomen sinds herbo			
duidelijk verslechterd	48	37	40
iets verslechterd	22	24	20
hetzelfde gebleven	21	27	30
verbeterd	8	12	11

Na acht maanden minder vaak nog inkomensverslechtering

Bij 37 procent van de herbeoordeelden in dit onderzoek is het inkomen na acht maanden duidelijk verslechterd, bij 24 procent is het *iets* verslechterd. Vier maanden na de herbeoordeling gold nog voor 48 procent van deze groep dat het inkomen duidelijk verslechterd was (tabel 4.1). Het percentage met een inkomensverbetering ten opzichte van de situatie vóór de herbeoordeling is gestegen van 8 naar 12 procent. Vergeleken met de 2005-groep bij acht maanden, is er weinig verschil.

Redenen van inkomensverslechtering

In een open vraag aan degenen die na acht maanden een duidelijk of iets verslechterd inkomen rapporteren, is gevraagd naar de reden van de verslechtering. Deze antwoorden zijn handmatig gecodeerd en weergegeven in tabel 4.2. In de meeste gevallen is de inkomensverslechtering een direct gevolg van de herbeoordeling. 35 procent geeft als reden dat de WAO-uitkering is beëindigd. Sommige geven daarbij expliciet aan dat ze geen WW of TRI krijgen. De meeste maken echter geen melding van een eventuele compenserende andere uitkering of

het uitblijven daarvan. 22 procent geeft als reden van inkomensverslechtering dat de WW- of TRI-uitkering lager is dan de WAO-uitkering was. Hoe dit kan blijft net als bij de 2005-groep onduidelijk. In principe zou de WW- of TRI-uitkering even hoog moeten zijn als de WAO-uitkering. In totaal 7 procent geeft als reden dat de verdien capaciteit niet benut wordt: men werkt minder uren of tegen een lager salaris. Daarnaast geeft 5 procent als reden dat de uitkering van de WAO-gat verzekering verminderd of vervallen is. In de tabel zijn de herbeoordeelden waarvan het inkomen *iets* verslechterd is en degenen waarvan het inkomen *duidelijk* verslechterd is samengevoegd. Er is geen groot verschil in de redenen tussen beide groepen. De groep met een duidelijke verslechtering geeft, net als bij de 2005-groep, alleen wat vaker als reden 'dat de WAO-uitkering weg is gevallen' (41 versus 28 procent).

Tabel 4.2 Reden van inkomensverslechtering bij acht maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de herbeoordeelden waarvan het inkomen na iets of duidelijk verslechterd is)

	2005	2006
ongewogen aantal	435	338
geen WW of TRI of WAO is weggevallen/minder geworden zonder vermelding van andere uitkering	38	36
WW of TRI lager dan WAO	25	22
respondent weet niet waarom of wil niet zeggen	5	12
(WAO-gat)aanvulling is weggevallen of minder geworden	6	5
werkt minder uren dan vereist om oude inkomen te handhaven	5	4
salaris lager dan theoretisch verdien capaciteit	4	3
WW of TRI is inmiddels afgelopen (eventueel vervolgutkering)	1	4
overig	15	11

Reden van inkomensverbetering

Bij 12 procent van de respondenten is het inkomen verbeterd acht maanden na de herbeoordeling. In tabel 4.3 zijn de redenen voor de inkomensverbetering aangegeven. Een belangrijke reden is dat men werk heeft gevonden en het salaris hoger is dan de weggevallen WAO-uitkering (40 procent). Voor 40 procent geldt dat het werk is uitgebreid: ze zijn meer uren gaan werken of in een hogere functieschaal terecht zijn gekomen. De reden dat de WW hoger is dan de WAO komt nu minder voor dan in 2005. Dit kan te maken hebben met de verandering in de referentieperiode voor de WW (zie paragraaf 4.1).

Tabel 4.3 Reden van inkomensverbetering (als percentage van de herbeoordeelden waarbij het inkomen na acht maanden verbeterd is)

	2005	2006
ongewogen aantal	76	69
werk gevonden: salaris hoger dan (WAO-)uitkering is meer uren gaan werken	33	40
heeft hogere functieschaal/salaris	10	25
nu salaris i.p.v. WAO voor gewerkte uren/WAO was minder dan salaris	11	15
WW hoger dan WAO	10	0
overig divers of niet duidelijk uitgelegd	19	4
	16	15

4.3 Ontvangen uitkeringen

In tabel 4.4 is weergegeven welke uitkeringen de herbeoordeelden ontvangen. Ongeveer een kwart ontvangt geen enkele uitkering. De meest voorkomende uitkeringen bij acht maanden zijn de WW-uitkering en WAO-uitkering: 37 en 38 procent. Een TRI-uitkering komt bij acht maanden nog steeds even veel voor als bij vier maanden. Het percentage zonder uitkering of met een bijstandsuitkering is licht gestegen bij acht maanden. Bij acht maanden is al met al echter nog nauwelijks iets te merken van het aflopen van WW- of TRI-uitkeringen.

Tabel 4.4 Ontvangen uitkeringen vier en acht maanden na de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	2006 4 maanden	2006 8 maanden	2005 8 maanden
ongewogen aantal	n = 1.428	n = 568	n = 718
geen enkele uitkering	28	26	28
WAO	35	37	28
WW	36	38	42
bijstand	3	5	4
TRI	10	10	8
VUT, lijfrente of pensioen	1	-	-
alimentatie	1	1	2
andere uitkering	6	9	11

Zes op de tien niet werkenden ontvangt WW, 11 procent TRI

Acht maanden na de herbeoordeling is 52 procent van het 2006-cohort aan het werk, de overige 48 procent werkt op dat moment niet (zie paragraaf 5.3). Gemiddeld heeft 26 procent van de herbeoordeelden na acht maanden geen enkele uitkering. Zoals te verwachten komt het vooral de werkenden voor, dat ze geen enkele uitkering hebben: 42 procent van de werkenden ontvangt geen enkele uitkering, tegenover 9 procent van degenen die na acht maanden niet werken (tabel 4.5). Niet-werkenden hebben veel vaker een WW-uitkering (59 versus 18 procent). Het aandeel met een WAO- of TRI-uitkering verschilt weinig tussen werkenden en niet-werkenden.

Tabel 4.5 Ontvangen uitkeringen acht maanden na de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden, 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	werkend na 8 mnd	niet-werkend na 8 mnd
ongewogen aantal	297	271
geen enkele uitkering	42	9
WAO	38	35
WW	18	59
bijstand	0	11
TRI	9	11
alimentatie	1	2
andere uitkering	9	9

4.4 Verloop van de WW-aanvraag

Mensen met een WAO-uitkering hebben vaak een zeer laag persoonlijk inkomen (zie tabel 4.1). In veel gevallen zullen er dan geen financiële reserves zijn opgebouwd. Ook zijn veel herbeoordeelden alleenstaand: 18 procent zonder en 10 procent met kinderen. Ze hebben daarmee geen partner om op terug te vallen. Voor elke herbeoordeelde, maar zeker in deze gevallen is het van belang dat de uitbetaling van de WW direct aansluit op de WAO, zodat er geen financiële problemen ontstaan. Net als bij de 2005-groep zijn in de tweede meting nadere vragen over het traject gesteld.

De helft heeft WW aangevraagd na de herbeoordeling

Van alle herbeoordeelden heeft 53 procent na de herbeoordeling een WW-uitkering aangevraagd en 22 procent een TRI-uitkering (tabel 4.6). In 2006 hebben minder herbeoordeelden WW aangevraagd dan in de 2005-groep (53 versus 64 procent). Het percentages dat TRI heeft aangevraagd is iets gestegen (van 18 naar 22 procent). De WW-uitkering is in driekwart van de gevallen ook toegekend. Ditzelfde geldt voor de TRI-uitkering. Ongeveer de helft van degenen die een WW-uitkering krijgen (53 procent), geeft aan dat de uitbetaling ervan niet direct aansluit op de laatste WAO-uitbetaling. Dit is iets minder dan in 2005. Ook de TRI- en de WAO-uitkering sluiten in 2006 in meer dan de helft van de gevallen niet goed aan (60 procent) en dat is juist iets vaker dan in 2005.

Tabel 4.6 Verloop WW- en TRI-aanvraag, 2005 en 2006 (als percentage van de in de tabel omschreven variërende doelgroepen)

	2005	2006
ongewogen aantal	718	571
<i>WW</i>		
had tijdens herbo WW lopen	12	15
heeft na herbo WW of WW-verhoging aangevraagd	64	53
indien aangevraagd:	<i>n = 458</i>	<i>n = 304</i>
WW of WW-verhoging is toegekend	82	73
indien toegekend:	<i>n = 375</i>	<i>n = 209</i>
uitbetaling WW sloot niet direct aan op WAO	61	53
<i>TRI</i>		
heeft na herbo TRI aangevraagd	18	22
indien aangevraagd:	<i>n = 122</i>	<i>n = 126</i>
TRI- is toegekend	72	73
indien toegekend:	<i>n = 88</i>	<i>n = 91</i>
uitbetaling TRI sloot niet direct aan op WAO of WW	43	60

Verskil in systematiek tussen WAO- en WW-uitbetaling

De WAO- en de WW-uitbetaling hebben een verschillende systematiek, waardoor ook bij vlotte afhandeling van de WW-aanvraag de aansluiting voor de ene persoon beter is dan voor de andere. De WAO-uitkering stopt precies twee maanden na ontvangst van de beschikking. Dit kan op elke willekeurige dag van de maand zijn. De uitbetaling van het laatste stukje WAO (over minimaal 1 en maximaal 31 dagen) vindt altijd plaats op de 23^e van de maand. Bij deze laatste betaling wordt ook het sinds mei opgebouwde vakantiegeld uitgekeerd. Deze

laatste betaling kan dus relatief groot, maar ook relatief klein zijn. WW-uitkeringen worden niet op een vaste dag in de maand uitbetaald, maar om de vier weken. Het startpunt van deze periode kan elke willekeurige kalenderweek zijn. De eerste WW-uitbetaling is op zijn vroegst vier weken na de beëindigingdatum van de WAO-uitkering. Voorwaarde daarbij is wel dat de eerste ‘sollicitatiebriefjes’ ingeleverd zijn. In de praktijk verstrijken er daarom meestal zes weken, voordat de WW voor het eerst uitgekeerd wordt, ook als er geen sprake is van vertraagde afhandeling. Dit betekent dat er altijd een gat van twee weken tussen de laatste (soms relatief kleine, soms relatief grote) WAO-uitbetaling en de eerste WW-uitbetaling zit.

Tijd tussen laatste WAO- en eerste WW-betaling

Het hierboven omschreven verschil in systematiek van uitbetaling kan er toe leiden dat personen in de enquête aangeven dat de aansluiting niet goed is, zonder dat er daadwerkelijk sprake is van *vertraging* in de WW-uitbetaling. Men kan met ‘het niet direct aansluiten’ bijvoorbeeld ook doelen op een afwijkend, relatief laag bedrag van de laatste WAO-uitbetaling. In tabel 4.7 zijn de overbruggingstijden weergegeven van degenen die aangeven dat de uitkeringen niet direct aansluiten. Pas wanneer een overbruggingsperiode van langer dan zes weken wordt genoemd, is er duidelijk sprake van vertraging (zie de vetgedrukte percentages). Dit was in 2005 voor de helft van degenen die de aansluiting niet goed vinden, het geval. In 2006 is het percentage gedaald tot 37. Kortere aansluitingstijden dan zes weken zijn niet goed te interpreteren. Ze kunnen op reguliere (maar voor de respondent mogelijk problematische) overbruggingsweken duiden.

Tabel 4.7 Overbruggingstijd tussen laatste uitbetaling WAO en eerste uitbetaling WW/TRI, 2005 en 2006 (als percentage van degenen die aangeven dat de uitbetalingen niet direct aansluiten)

	WW	TRI
2005	<i>n = 201</i>	<i>n = 110</i>
0-2 weken	5	16
3-4 weken	23	33
5-6 weken	22	16
7-8 weken	23	20
9-13 weken	22	11
> 13 weken	5	4
gemiddelde overbruggingstijd uitbetaling	7 weken	6 weken

	WW	TRI
2006	<i>n = 38</i>	<i>n = 51</i>
0-2 weken	0	1
3-4 weken	19	17
5-6 weken	19	34
7-8 weken	17	18
9-13 weken	35	18
> 13 weken	10	11
gemiddelde overbruggingstijd uitbetaling	9 weken	8 weken

Sinds derde kwartaal 2006 versnelde aanvraagprocedure WW

In het derde kwartaal van 2006 heeft UWV verbeteringen doorgevoerd in het aanvraagproces van WW- en TRI-uitkeringen na de herbeoordeling. Kern van deze verbeteringen is dat de aanvraag niet eerst via CWI verloopt maar intern binnen UWV wordt afgehandeld. De klant wordt daarbij ondersteund door de arbeidsdeskundige, waarbij bekende gegevens worden doorgegeven ten behoeve van de beoordeling van de WW, respectievelijk TRI-aanvraag. Dit gebeurt aansluitend op het gesprek dat de arbeidsdeskundige met de cliënt heeft over de uitkomsten van de herbeoordeling. Op de deelnemers aan dit onderzoek, was de nieuwe procedure nog niet van toepassing. Toch is al enige verkorting van de doorlooptijd zichtbaar: zowel het percentage dat de aansluiting niet goed vindt, als het percentage met een overbruggingstijd van meer dan zes weken is gedaald.

Reden waarom men geen WW heeft aangevraagd

Van de herbeoordeelden heeft 47 procent *geen* WW aangevraagd. Hen is gevraagd waarom ze dat niet gedaan hebben. De helft (48 procent) geeft hiervoor als reden dat men al werk of werkuitbreiding heeft. 16 procent geeft als reden dat men de WW-rechten al heeft opgebruikt of geen rechten heeft opgebouwd. In totaal 18 procent heeft geen WW aangevraagd omdat men zich niet beschikbaar wil stellen voor de arbeidsmarkt (al dan niet vanwege de gezondheid) of omdat men opziet tegen de sollicitatieplicht (tabel 4.8). De redenen die men in 2006 geeft komen in grote lijnen overeen met die uit 2005.

Tabel 4.8 Redenen waarom men geen WW heeft aangevraagd (als percentage van de herbeoordeelden die geen WW hebben aangevraagd)

	2005	2006
ongewogen aantal	257	263
heeft al werk of werkuitbreiding (v)	57	47
geen WW-rechten opgebouwd of al opgebruikt (v)	11	16
kan vanwege gezondheid niet (méér) werken (v)	8	13
wil zich (nog) niet beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt (v)	5	3
in verband met sollicitatieplicht (v)	5	3
overig divers (o)	14	18

(v) vaste antwoordmogelijkheid (o) open vraag onder 'anders, namelijk'

Reden van afwijzen van de WW-aanvraag

Van de respondenten heeft 53 procent een WW-uitkering (of verhoging ervan) aangevraagd. In 27 procent van deze gevallen is de aanvraag afgewezen. In tabel 4.9 worden de redenen hiervoor aangegeven. Net als in 2005 is de meest genoemde reden dat men zich niet beschikbaar stelt voor de arbeidsmarkt, gevolgd door het niet (meer) hebben van WW-rechten. De redenen van afwijzing verschillen niet essentieel van de reden waarom men geen WW aanvraagt (uitgezonderd de reden 'werk hebben'). Een deel vraagt geen WW aan, omdat ze al denken te weten hiervoor niet in aanmerking te komen en bij een deel blijkt dit na behandeling van de aanvraag.

Tabel 4.9 Reden waarom de WW-aanvraag is afgewezen (als percentage van de herbeoordeelden met een afgewezen WW-aanvraag)

	2005	2006
ongewogen aantal	79	73
kan zich vanwege gezondheid niet beschikbaar stellen (v)	21	22
stelt zich niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt (v)	12	-
geen WW-rechten of al opgebruikt (v)	42	44
heeft al werk of werkuitbreiding (v)	2	-
geen urenverlies of te weinig verschil (o)	8	2
voldoet niet aan eisen (o)	2	16
dienstverband of salarisbetaling loopt nog (o)	3	4
divers overig of weet niet(o)	10	13

(v) vaste antwoordmogelijkheid (o) open vraag onder 'anders, namelijk'

Reden van afwijzing TRI-aanvraag

Bij in totaal 29 personen is de TRI-aanvraag afgewezen. De meest genoemde redenen zijn dat men er niet voor in aanmerking komt of dat men WW-rechten heeft (16x). Vijf personen hebben nog geen reactie op de aanvraag gekregen. In drie gevallen kan men zich niet voor de arbeidsmarkt beschikbaar stellen vanwege de gezondheid. Bij één persoon ten slotte is als reden gegeven dat de regeling niet meer bestaat. De overige vier personen hebben geen afwijzingsredenen opgegeven in de vragenlijst.

4.5 Conclusie

Na acht maanden enig herstel van inkomen

Het percentage met een netto persoonlijk inkomen van minder dan 700 euro is gedaald van 42 na vier maanden tot 32 na acht maanden. De inkomens van de 2006-groep liggen op een iets hoger niveau dan die van de jongere 2005-groep. Het percentage dat een duidelijke inkomensverslechtering ervaart sinds de herbeoordeling is gedaald van 48 procent bij vier maanden tot 37 procent bij acht maanden. In 2005 lag dit percentage bij acht maanden op 40.

Inkomensverslechtering veelal direct gevolg van wegvallen WAO-uitkering

De redenen voor de inkomensverslechtering hangen in vrijwel alle gevallen direct samen met het wegvallen van de WAO-uitkering. Het vangnet van WW en TRI, wat een inkomensgarantie moet vormen voor de eerste acht maanden, lijkt om uiteenlopende redenen in de praktijk minder goed te functioneren of te compenseren dan beoogd werd. Hiervoor zijn verschillende factoren verantwoordelijk. Een deel van de herbeoordeelden kiest er om uiteenlopende redenen voor geen uitkering aan te vragen, een deel komt er niet voor in aanmerking omdat men geen rechten heeft of niet aan de criteria voldoet. Verder geeft een deel aan weliswaar een uitkering te ontvangen, maar dat deze het verlies van de WAO-uitkering niet volledig compenseert. Wat precies de achtergrond hiervan is, blijft onduidelijk.

Inkomensverbetering vaak gevolg van werkhervatting of uitbreiding

Na acht maanden is bij 12 procent sprake van een verbetering van het inkomen, bij vier maanden was dit bij 8 procent het geval. De inkomensverbetering heeft in bijna alle gevallen te maken met het vinden of uitbreiden van het werk.

38 procent ontvangt na acht maanden WW, 10 procent TRI

Van de herbeoordeelden ontvangt na acht maanden 38 procent een WW-uitke-

ring en 10 procent een TRI-uitkering. Het aandeel dat nog een WAO-uitkering ontvangt ligt op 37 procent. Vergeleken met de 2005-groep ontvangt men vaker een WAO-uitkering (toen 28 procent). In het 2006-cohort is het aandeel (gedeeltelijk) WAO'ers dan ook groter dan in het 2005-cohort (39 versus 31 procent). Vijf procent ontvangt een bijstandsuitkering. Een kwart van de herbeoordeelden ontvangt na acht maanden geen enkele uitkering. Dit zijn voornamelijk werkenden, maar ook van de niet-werkenden ontvangt 9 procent geen enkele uitkering. Er is net als in de 2005-groep nog geen duidelijke terugval zichtbaar van het aandeel WW- en TRI-uitkeringen vergeleken met de situatie na vier maanden.

53 procent heeft WW aangevraagd, 22 procent TRI

Van de herbeoordeelden heeft 53 procent een WW-uitkering of een verhoging van de lopende uitkering aangevraagd en 22 procent een TRI-uitkering. Het percentage dat WW aanvraagt is lager dan in 2005 (toen 64 procent). Het percentage dat TRI aanvraagt is juist gestegen (in 2005 18 procent). Dit kan betekenen dat de bekendheid met en de benutting van de TRI-regeling is verbeterd. Maar het kan ook zijn dat de doelgroep voor de TRI groter is geworden, omdat er minder vaak sprake is van WW-rechten. Van de WW-aanvragen is een kleine driekwart toegekend, wat minder is dan in 2005. Ook van de TRI-aanvragen is driekwart toegekend, maar hierin is geen verschil met 2005.

Aansluiting WW en WAO iets verbeterd in 2006

Van degenen die een WW-uitkering ontvangen, geeft 53 procent aan dat de uitbetaling daarvan niet direct aansluit op de uitbetaling van de WAO-uitkering. Dit is iets minder dan in 2005. Voor de TRI-uitkering ligt dit percentage iets hoger (60 procent) en is dit ook gestegen vergeleken met 2005. Een *volstrekt* naadloze aansluiting is vanwege de verschillende wettelijke betaalmomenten niet te realiseren: WAO wordt uitbetaald op een vaste dag in maand en WW na afloop van de individuele vier wekenperiode. Pas bij een overbruggingsperiode van langer dan zes weken is duidelijk sprake van vertraging. Dit was in 2005 voor de helft van degenen die de aansluiting niet goed vinden, het geval. In 2006 is het percentage gedaald tot 35. Ook bij de TRI doet zich een dergelijke verbetering voor. In het derde kwartaal van 2006 heeft UWV verbeteringen doorgevoerd in het aanvraagproces van WW- en TRI-uitkeringen na de herbeoordeling. Kern van deze verbeteringen is dat de aanvraag niet eerst via CWI verloopt maar intern binnen UWV wordt afgehandeld. Op de deelnemers aan dit onderzoek, was de nieuwe procedure nog niet van toepassing. Toch is enige verkorting van de doorlooptijd zichtbaar, met name bij de WW: zowel het percentage dat de aansluiting niet goed vindt, als het percentage met een overbruggingstijd van meer dan zes weken is gedaald.

5 DE 45-PLUSSERS

5.1 Aanleiding

In het regeerakkoord is de volgende afspraak opgenomen: *De grens van boven de 50 jaar op de peildatum 1 juli 2004 voor vrijstelling van de herbeoordelingsoperatie met het aangepaste Schattingsbesluit wordt verlaagd naar 45 jaar*²⁷. Hieraan ligt vermoedelijk het beeld ten grondslag dat het voor 45-plussers relatief moeilijk is om werk te vinden of het werk uit te breiden. Zowel in het 2005-cohort als in het 2006-cohort is een deel van de deelnemers op 1 juli 2004 ouder dan 45 jaar²⁸. In dit hoofdstuk wordt beschreven in hoeverre deze 45-plussers verschillen van de jongere herbeoordeelden. Eerst gaan we na of het aandeel professionele herbeoordelingen verschilt tussen 2005 en 2006 (paragraaf 5.2). Ook vergelijken we de leeftijdsgroepen onderling op verschillende kenmerken, zowel voor 2005 als 2006 (paragraaf 5.3). In paragraaf 5.4, 5.5 en 5.6 laten we per leeftijdsgroep zien hoeveel mensen aan het werk zijn op het moment van herbeoordeling en hoeveel het werk verliezen en hervatten. Omdat in de eerdere rapporten niet expliciet is ingegaan op leeftijdsverschillen, beschrijven we dit ook voor de drie metingen van het 2005-cohort. In paragraaf 5.7 gaan we in op de benutting van de verdien capaciteit van de werkbehouders, paragraaf 5.8 geeft de conclusies.

Afbakening 45-plussers vindt bij benadering plaats

Bij de opzet van dit onderzoek is geen rekening gehouden met het verrichten van leeftijdspecifieke analyses en een precieze afbakening van de 45-plussers. De geboortemaand van de respondenten is niet nagevraagd in de enquête, omdat dit op dat moment niet relevant was. Hierdoor kunnen we voor de deelnemers die in het jaar 1959 geboren zijn (de '45-jarigen') niet nagaan of dit voor of na 1 juli was. In dit hoofdstuk wordt daarom uitgegaan van de leeftijd op 31 december 2004, als best mogelijke benadering voor de leeftijd op 1 juli 2004. We beschouwen daarmee iedereen die voor of in 2004 45 jaar is geworden, als 45-plusser. In totaal bevat het 2005-cohort 10 procent en het 2006-cohort 16 procent 45-plussers²⁹.

²⁷ Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie, 7 februari 2007

²⁸ In alle andere rapporten over dit onderzoek en de andere hoofdstukken van dit rapport wordt uitgegaan van de leeftijd op 31 december van het jaar van herbeoordeling (2005 of 2006).

²⁹ Het ongewogen aandeel is groter, omdat de respons onder de 45-plussers relatief groot is.

Aantallen per leeftijdsgroep te klein voor conclusies

Een tweede beperking in de opzet van dit onderzoek zijn de aantallen per leeftijdsgroep. In de metingen bij acht en achttien maanden zijn deze te klein om harde uitspraken te kunnen doen over verschillen in 'aan het werk zijn', werkverlies en werkhervatting tussen leeftijdsgroepen.

5.2 Professionele herbeoordelingen

Oproep voor herbeoordeling van jong naar oud

Het oproepen van de WAO'ers voor de herbeoordeling vindt plaats op volgorde van leeftijd: van jong naar oud. Het is daarom conform verwachting dat in het 2006-cohort meer 45-plussers zitten dan in het 2005-cohort. Ook het 2005-cohort bestaat echter al voor 10 procent uit 45-plussers, terwijl de herbeoordelingsoperatie toen pas driekwart jaar liep. Een verklaring hiervoor kan zijn dat het bij 45-plussers uit 2005 voornamelijk om professionele herbeoordelingen gaat. Ook cliënten die een professionele herbeoordeling ondergaan, moeten sinds de start van de herbeoordelingsoperatie volgens het aangepast Schattingsbesluit (aSB) beoordeeld worden. Professionele herbeoordelingen vinden plaats naar aanleiding van veranderingen in de situatie van de cliënt. Dit kan bijvoorbeeld zijn een verandering in de gezondheid, werkhervatting of stoppen met werken. Vaak ook wordt een professionele herbeoordeling al gepland bij de reguliere (her)beoordeling, als de verzekeringsarts op korte termijn herstel en/of werkuitbreiding verwacht.

Geen exacte informatie over professionele herbeoordelingen beschikbaar

Van de onderzoeksdeelnemers is niet bekend of de herbeoordeling al dan niet professioneel was. Ook UWV heeft geen cijfers beschikbaar over het aandeel professionele herbeoordelingen binnen de herbeoordelingsoperatie. We kunnen wel aan de hand van de enquêtevraag naar de WAO-duur nagaan, in hoeverre *mogelijk* sprake was van professionele herbeoordelingen in beide cohorten. De standaard termijn voor reguliere WAO-herbeoordeling is één jaar na WAO-intrede en vervolgens elke vijf jaar. Vooraf geplande professionele herbeoordelingen vinden vaak binnen één jaar na WAO-toetreding plaats. Omdat UWV sinds 2005 geen nieuwe WAO-beoordelingen meer uitvoert, zullen er in 2006 ook minder professionele herbeoordelingen plaatsvinden dan in 2005.

In 2005 45-plussers relatief vaak korter dan een jaar in de WAO

Als een onderzoeksdeelnemer aangeeft dat de herbeoordeling binnen één jaar na WAO-intrede plaatsvond, wijst dit op een professionele herbeoordeling. Op het moment van herbeoordeling is 6 procent van het 2005-cohort korter dan een jaar

in de WAO. In 2006 is dit (afgerond) 0 procent. Vooral bij de 45-plussers komt een WAO-duur korter dan een jaar relatief vaak voor (15 procent in 2005). De veronderstelling dat in 2005 relatief vaak professionele herbeoordelingen gedaan zijn, wordt dus onderbouwd door de cijfers over de WAO-duur. Het gaat echter maar om een klein aandeel van de herbeoordeelden, waardoor dit geen belangrijke medeoorzaak kan zijn van verschillen in het aandeel werkenden tussen 2005 en 2006. Het grotere aandeel gedeeltelijk arbeidsongeschikten in het 2006-cohort is waarschijnlijk van grotere invloed.

5.3 Achtergrondkenmerken naar leeftijd

In tabel 5.1 zijn de leeftijdsgroepen uitgesplitst naar de belangrijkste demografische en andere kenmerken, zowel voor het 2005- als voor het 2006-cohort.

Tabel 5.1 Diverse kenmerken herbeoordeelden bij vier maanden naar leeftijd in 2004, 2005 en 2006 (kolompercentage)

	2005 < 35 jaar	2005 35-44	2005 45-plus	2006 < 35 j.	2006 35-44	2006 45-plus
<i>geslacht</i>						
mannen	29	41	47	30	39	44
vrouwen	71	59	53	70	61	56
<i>opleidingsniveau</i>						
lager onderwijs, vmbo	57	60	62	52	60	61
mbo + avo	30	26	19	36	27	23
hbo + universiteit	12	14	18	11	13	16
<i>kostwinnerschap</i>						
niet samenwonend	27	25	35	27	24	29
hoofdkostwinner	9	22	24	12	21	26
beiden kostwinner	9	8	9	6	9	9
partner hoofdkostwinner	45	40	29	51	42	32
anders (bv. inwonend)	10	4	3	3	4	3
<i>werkende partner?</i>						
partner werkt	54	54	46	61	56	51
partner werkt niet	9	16	16	8	16	17
geen partner	37	30	38	30	28	32

	2005 < 35 jaar	2005 35-44	2005 45-plus	2006 < 35 j.	2006 35-44	2006 45-plus
<i>woonsituatie</i>						
samenwonend	64	71	63	70	73	69
alleenwonend	18	15	21	18	15	19
alleen met kinderen	8	10	13	9	9	10
inwonend	10	4	3	3	3	3
<i>ethniciteit</i>						
Nederlands	75	80	85	79	82	86
Marokkaans, Turks	13	9	4	11	9	5
Antilliaans, Surinaams	3	2	6	2	2	3
overig	8	9	5	9	7	6
<i>AO verandering</i>						
blijvend ged. ag	10	19	20	15	21	30
vol ao naar ged. ag	14	18	23	16	20	16
ged. ag naar vol ag	33	31	31	33	30	34
vol ao naar vol ag	43	32	26	35	28	20
<i>diverse kenmerken</i>						
heeft kinderen	54	70	48	61	67	57
nu gedeeltelijk WAO	24	37	43	30	41	45
vóór herbo ged. WAO	43	50	52	48	51	64
slechte erv. gezondheid	67	69	71	69	72	67
bezwaar gemaakt	34	36	42	31	38	41
werkend bij herbo	32	40	43	36	43	46
inkomen > 700 euro	41	54	64	50	60	66
vast contract*	64	67	73	68	69	66

*Bepaald over de werkbehouders

45-plusser vaker kostwinner en vaker een WAO-uitkering

Uit tabel 5.1 is op te maken dat de verschillen tussen de leeftijdscategorieën op achtergrondkenmerken vrij consequent zijn in 2005 en 2006. In beide cohorten stijgt het aandeel mannen en daalt het aandeel middelbaar opgeleiden met de leeftijd. Ook het aandeel hoofdkostwinners en het aandeel van Nederlandse afkomst stijgen beide jaren met de leeftijd. De grootste leeftijdsverschillen zijn zichtbaar in het WAO-percentages voor en na de herbeoordeling. Hoe ouder men is, hoe vaker men nog een gedeeltelijke WAO-uitkering heeft (in plaats van géén uitkering meer) en hoe vaker men voorheen gedeeltelijk in plaats van volledig arbeidsongeschikt was. Dit laatste verklaart ook het feit dat 45-plussers relatief vaak een baan hebben op het moment van de herbeoordeling. *Volledig* arbeidsongeschikten hebben meestal geen betaald werk. Bij 45-plussers komt het veel

minder vaak dan bij jongeren voor dat men van een volledig arbeidsongeschikt, volledig arbeidsgeschikt wordt na de herbeoordeling. Ouderen maken wat vaker bezwaar dan jongeren, maar de verschillen in ervaren gezondheid zijn gering. Al met al hebben de ouderen 'op papier' meer belang bij werkhervatting dan jongeren, omdat ze vaker kostwinner zijn. Hun gezondheid lijkt hen daarbij nauwelijks extra beperkingen in de weg te leggen. Wat inkomen betreft is hun positie relatief gunstig, omdat ze relatief vaak nog een gedeeltelijke WAO-uitkering hebben.

5.4 Totaal aandeel werkenden naar leeftijd

In 2006 meer herbeoordeelden aan het werk dan in 2005

In tabel 5.2 is per leeftijdsgroep het totale aandeel werkenden in 2005 en 2006 weergegeven op alle tot nu toe gemeten peilmomenten. De bijbehorende ongewogen aantallen zijn te vinden in bijlage 4, tabel B4.1³⁰. Zoals eerder gerapporteerd loopt het aandeel werkenden in het 2005-cohort op van 36 procent bij herbeoordeling tot 51 procent na anderhalf jaar. In 2006 loopt dit van 42 procent bij herbeoordeling tot 52 procent bij acht maanden. Bij acht maanden ligt het aandeel werkenden in de 2006-groep dus al hoger dan bij de 2005-groep na anderhalf jaar.

45-plussers relatief vaak aan het werk bij herbeoordeling

Uit tabel 5.2 is op te maken dat in beide jaren de 45-plussers relatief vaak aan het werk zijn op het moment van de herbeoordeling. Kijken we naar de ontwikkeling van het aandeel werkenden per leeftijdsgroep, dan zien we dat die voor de leeftijdsklassen nogal verschillend is. Voor cohort 2006 is de ontwikkeling echter over de hele linie gunstiger dan voor cohort 2005. In het aandeel werkenden weerspiegelt zich het saldo van werkhervatting en werkverlies (zie tabellen 5.3 en 5.4). Voor de 45-plussers is dat saldo in 2006 hoger dan in 2005. Bij deze bevindingen moet een kanttekening gemaakt worden. Het aantal 45-plussers dat aan de metingen bij acht en achttien maanden deelneemt is vrij klein (zie tabel B4.1). Hierdoor zijn de betrouwbaarheidsmarges rond de waargenomen percentages groot. Bezien over beide jaren, kunnen we constateren dat de ontwikkeling in het aandeel werkenden bij de 45-plussers niet aantoonbaar afwijkt van de jongere leeftijdsgroepen.

³⁰ Hieruit kunnen de percentages **niet handmatig** berekend worden, omdat hiervoor een weegfactor toegepast moet worden.

Tabel 5.2 Totaal percentage werkenden na 0, 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd op 31 december 2004, 2005 en 2006

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005				
ongewogen aantal	n = 1.743	n = 1.743	n = 753	n = 366
jonger dan 35 jaar	32%	38%	44%	50%
35 t/m 44 jaar	40%	44%	45%	53%
45 jaar en ouder	43%	44%	44%	45%
totaal	36% *	41%	44%	51%
2006				
ongewogen aantal	n = 1.515	n = 1.515	n = 570	-
jonger dan 35 jaar	36%	44%	41%	-
35 t/m 44 jaar	43%	48%	57%	-
45 jaar en ouder	46%	51%	58%	-
totaal	42% *	47% *	52% *	-

* Het verschil tussen de drie leeftijdsgroepen is statistisch significant ($p < 0,05$).

5.5 Werkverlies naar leeftijd

In tabel 5.3 is het aandeel werkverliezers in 2005 en 2006 weergegeven op alle tot nu toe gemeten peilmomenten. Daarbij is uitgegaan van de groep die op het moment van herbeoordeling betaald werk heeft. De bijbehorende ongewogen aantallen zijn te vinden in bijlage 4, tabel B4.2.

Tabel 5.4 Werkverlies na 0, 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd op 31 december 2004, 2005 en 2006 (als percentage van de werkenden bij herbeoordeling)

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005				
ongewogen aantal	n = 637	n = 637	n = 259	n = 172
jonger dan 35 jaar	0%	8%	10%	18%
35 t/m 44 jaar	0%	6%	12%	15%
45 jaar en ouder	0%	7%	14%	25%
totaal	0%	7%	11%	18%

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2006				
ongewogen aantal	n = 629	n = 629	n = 236	-
jonger dan 35 jaar	0%	7%	12%	-
35 t/m 44 jaar	0%	3%	5%	-
45 jaar en ouder	0%	2%	4%	-
totaal	0%	4%*	6%	-

* Het verschil tussen de drie leeftijdsgroepen is statistisch significant (Chi-kwadraat: $p < 0,05$).

In 2006 minder werkverlies dan in 2005

Van cohort 2006 verliezen minder mensen het werk dan van cohort 2005. De meest voor de hand liggende verklaring voor dit verschil zou de contractvorm zijn. Hierin is echter geen verschil tussen beide cohorten: in 2005 heeft 64 procent een vast contract tijdens de herbeoordeling, in 2006 65 procent. Mogelijk speelt de aantrekkelijke economie een rol bij het hogere werkbehoud in 2006. Het verschil tussen beide jaren geldt alle leeftijdsgroepen, met name ook voor de 45-plussers. Bedacht moet worden dat het in de metingen bij acht en achttien maanden om kleine aantallen per leeftijdsgroep gaat (tabel B4.2, bijlage 4). De weergegeven percentages worden daarom sterk bepaald door toevalsfluctuaties. Aan deze percentages mag daarom geen absolute waarde worden gehecht. Bezien over beide jaren, kunnen we constateren dat de ontwikkeling in werkverlies bij de 45-plussers niet aantoonbaar afwijkt van die van de jongere leeftijdsgroepen.

5.6 Werkhervatting naar leeftijd

In tabel 5.4 staat het aandeel werkhervatters in 2005 en 2006. Daarbij is uitgegaan van de groep die op het moment van herbeoordeling geen betaald werk heeft. De bijbehorende ongewogen aantallen zijn te vinden in bijlage 4, tabel B4.3. In werkhervatting is de trend binnen alle leeftijdsgroepen en binnen beide cohorten gelijk: een stijging naarmate de herbeoordeling langer geleden plaatsvond. Aan de exacte hoogte van de percentages mag niet te veel waarde worden gehecht. Ook hier geldt namelijk dat vanwege de kleine aantallen per leeftijdsgroep bij acht en achttien maanden, sprake kan zijn van toevalschommelingen. Het grote verschil voor de leeftijdsgroep van 35-44 jaar tussen 2005 en 2006 is mogelijk zo'n toevalsuitschieter.

Tabel 5.4 Werkhervatting na 0, 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd op 31 december 2004, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-werkenden bij herbeoordeling)

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005				
ongewogen aantal	n = 1.098	n = 1.098	n = 474	n = 192
jonger dan 35 jaar	0%	12%	22%	33%
35 t/m 44 jaar	0%	10%	16%	33%
45 jaar en ouder	0%	8%	18%	24%
totaal	0%	11%	20%	32%
2006				
ongewogen aantal	n = 878	n = 878	n = 333	-
jonger dan 35 jaar	0%	13%	21%	-
35 t/m 44 jaar	0%	12%	28%	-
45 jaar en ouder	0%	11%	19%	-
totaal	0%	12%	24%	-

5.7 Benutting verdiencapaciteit naar leeftijd

Voor 45-plussers is niet alleen de vraag van belang of ze na de herbeoordeling het werk hervatten of behouden, maar ook of ze in dezelfde mate als jongere herbeoordeelden de verdiencapaciteit benutten. In tabel 5.5 is het percentage dat de verdiencapaciteit benut weergegeven voor de werkbehouders, uitgesplitst naar leeftijd³¹. Op het oog zijn er verschillen naar leeftijd. Bij de 2005-metingen is het percentage dat de verdiencapaciteit benut relatief hoog bij de 45-plussers, bij de 2006-metingen is dit niet het geval. De verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn echter niet statistisch significant en kunnen dus op toeval berusten. Al met al is er geen reden om aan te nemen dat de 45-plussers vaker of juist minder vaak dan de overige leeftijdsgroepen de verdiencapaciteit benutten.

³¹ De percentages in de tabel hebben betrekking op het aandeel dat veel meer, iets meer, ongeveer evenveel of iets minder verdient dat theoretisch mogelijk, ten opzichte van de totale groep werkbehouders met een geldig antwoord op deze vraag (dit is inclusief de groep die niet weet of de verdiencapaciteit benut wordt).

Tabel 5.5 Benutting van de verdien capaciteit bij de werkbehouders, na 0, 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd in 2004, 2005 en 2006

leeftijdsgroep 2004	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005			
ongewogen aantal	-	n = 228	n = 134
jonger dan 35 jaar	-	53%	64%
35 t/m 44 jaar	-	49%	55%
45 jaar en ouder	-	60%	70%
totaal	-	52%	61%
2006			
ongewogen aantal	n = 566	n = 210	-
jonger dan 35 jaar	65%	59%	-
35 t/m 44 jaar	57%	47%	-
45 jaar en ouder	54%	58%	-
totaal	59%	52%	-

*p < 0,05

5.8 Conclusie

Geen aantoonbaar verschil tussen 45-plussers en jongere herbeoordeelden

Zowel in 2005 als in 2006 zijn de 45-plussers relatief vaak al aan het werk op het moment van de herbeoordeling. Op geen van de daarop volgende peilmomenten zijn duidelijke, consistente verschillen in *werkhervatting* vast te stellen tussen 45-plussers, 35-minners en 35-44 jarigen. Ook is er geen duidelijk, consistent verschil in *werkverlies* op de peilmomenten. Het netto resultaat wat het werken van de 45-plussers betreft, verschilt in 2006 van 2005. Bezien over beide jaren, constateren we dat de ontwikkeling in het aandeel werkenden bij de 45-plussers niet duidelijk afwijkt van de jongere leeftijdsgroepen. In de benutting van de verdien capaciteit zijn ook geen duidelijke verschillen zichtbaar tussen de leeftijdsgroepen. Verder zijn de achtergrondkenmerken van de 45-plussers (waaronder de ervaren gezondheid) niet ongunstiger dan die van jongeren. Al met al kunnen we op basis van dit onderzoek niet concluderen dat de kansen om het verlies aan uitkering te compenseren met betaald werk voor 45-plussers aantoonbaar slechter zijn dan voor de jongere leeftijdsgroepen.

Voor aantonen van eventuele verschillen naar leeftijd, grotere steekproef nodig

In dit onderzoek zijn de kansen voor herbeoordeelde 45-plussers om het verlies aan uitkering te compenseren met betaald werk, niet aantoonbaar slechter dan voor de jongere leeftijdsgroepen. Bedacht dient te worden dat deze conclusie is gebaseerd op vrij kleine steekproefaantallen. Het omgekeerde, namelijk dat er wel leeftijdsverschillen zijn, kan met dit onderzoek daarom niet worden weerlegd. De aantallen zijn hiervoor te klein. Bij de huidige aantallen zijn alleen *grote* verschillen in werken bij acht en achttien maanden ook statistisch significant. Mogelijk zullen bij een grotere steekproef wèl statistisch significante verschillen zichtbaar worden tussen de leeftijdsgroepen. Deze verschillen zullen dan waarschijnlijk niet zeer groot zijn. In dat geval zouden ze immers in het huidige onderzoek al zichtbaar geweest zijn.

6 BALANS OVER ONDERSTEUNING VAN UWV

6.1 Inleiding

Veel cliënten niet tevreden met rol of handelen UWV na de herbeoordeling

Niet met iedere herbeoordeelde zijn bij de herbeoordeling afspraken gemaakt over begeleiding naar werk. Wel kan de cliënt zich achteraf altijd tot UWV wenden met bijvoorbeeld een verzoek om begeleiding naar werk, met vragen over de uitkering of met een verzoek om voorzieningen. Het initiatief moet dan echter bij de cliënt zelf liggen. Om een beeld te krijgen van de verwachtingen van cliënten over de ondersteuning van UWV na de herbeoordeling en hun mening hierover is alle herbeoordeelden de volgende vraag voorgelegd:

"Hoe tevreden bent u over de ondersteuning die u van UWV heeft gekregen sinds de herbeoordeling?"

Meer dan de helft van de cliënten geeft hierop als antwoord dat ze niet tevreden zijn (60 procent). 16 procent is wel tevreden over UWV en 24 procent is tevreden noch ontevreden. Deze percentages zijn bijna hetzelfde als van de 2005-groep, die na anderhalf jaar gevraagd werd terug te kijken op de ondersteuning van UWV. De tevredenheid hangt sterk samen met de situatie waarin de cliënt zich bevindt. In geval bezwaar is gemaakt tegen de uitslag, men na vier maanden een onvoldoende gaf voor de zorgvuldigheid van de herbeoordeling, het inkomen duidelijk is verslechterd of de gezondheid als slecht of wisselend wordt ervaren, is men veel vaker ontevreden. De groep die na acht maanden geen werk heeft is vaker ontevreden dan de groep die dan wel aan het werk is (69 versus 51 procent). De ontevredenheid met de ondersteuning van UWV *sinds* de herbeoordeling, lijkt al met nog sterk medebepaald te worden door hoe men de herbeoordeling zelf en de uitslag ervan ervaart. Het maakt ook uit of men wel of geen begeleiding ontvangt bij acht maanden: als men begeleiding ontvangt is men vaker tevreden. Van degenen die nooit begeleiding gehad hebben, maar hier nu wel behoefte aan hebben, is bijna niemand tevreden. Wat algemene achtergrondkenmerken betreft, heerst het vaakste ontevredenheid bij laag opgeleiden. Het is echter niet zo dat hoog opgeleiden vaker tevreden zijn. Ze zijn in plaats daarvan vaker 'neutraal'. De middelbaar opgeleiden nemen een tussenpositie in.

6.2 Oordeel over ondersteuning UWV

Toelichtingen bij de (on)tevredenheid

De onderzoeksdeelnemers is gevraagd om hun antwoord op de vraag naar de tevredenheid over de ondersteuning van UWV in eigen woorden toe te lichten. Wij hebben deze antwoorden bekeken en samengevoegd tot een aantal hoofdcategorieën. In tabel 6.1 staan de toelichtingen van de groep die ontevreden is over UWV, in tabel 6.2 die van de 'neutralen' en in tabel 6.3 die van de tevreden cliënten.

Tabel 6.1 Redenen waarom men *ontevreden* is met de ondersteuning van UWV sinds de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden bij herbeoordeling (als percentage van de ontevreden herbeoordeelden)

	werkend	niet werkend	totaal
ongewogen aantal	n = 111	n = 213	n = 324
geen begeleiding / hulp gehad vanuit UWV	26	30	29
slechte administratie / communicatie UWV	30	27	28
niet eens met uitslag herbeoordeling	24	24	24
begeleiding is slecht	17	15	16
geen toelichting / overig	3	4	3

Ontevreden door gebrek aan begeleiding en slechte administratie/communicatie

Zestig procent van de herbeoordeelden is ontevreden over de rol van UWV sinds de herbeoordeling. De twee meest genoemde redenen waardoor mensen ontevreden zijn over de ondersteuning van het UWV zijn een gebrek aan begeleiding of hulp sinds de herbeoordeling (29 procent) en een gebrekkige administratie of communicatie vanuit UWV (28 procent). Men zegt bijvoorbeeld dat men in het diepe wordt gegooid en vervolgens niets meer hoort: men krijgt geen begeleiding en moet alles maar zelf uitzoeken. Wat de administratie betreft noemt men voorbeelden als 'brieven ontvangen zonder bijgevoegde boekjes', 'drie dezelfde brieven krijgen in een week' en 'bezwaarschriften die zoekraken'. Antwoorden die betrekking hebben op de communicatie zijn bijvoorbeeld: 'ze luisteren slecht', 'tijdens de gesprekken worden veel dingen niet opgenomen in het dossier', 'mensen aan de telefoon zijn onkundig en weten totaal niet waar ze over praten, ze geven verkeerde informatie' en 'alles loopt langs elkaar heen'.

Andere redenen waarom men ontevreden is met de ondersteuning van UWV is dat men het niet eens is met de uitslag van de herbeoordeling (24 procent) of dat men de begeleiding slecht vindt (16 procent). Mensen die de begeleiding

slecht vinden zeggen bijvoorbeeld: 'ze denken slecht mee', 'ze kijken alleen vanuit hun eigen visie', 'ze komen met banen die fysiek te zwaar zijn', 'ze doen beloftes maar ze komen ze niet na' en 'ze geven geen antwoord op belangrijke vragen'.

Neutrale houding vooral doordat men het zelf heeft moeten doen

Van de herbeoordeelden is 24 procent niet tevreden en niet ontevreden over de ondersteuning die men vanuit UWV heeft gehad, werkenden wat vaker dan niet-werkenden (31 versus 18 procent). In tabel 6.2 staan de toelichtingen op dit antwoord. Een neutrale houding ten opzichte van de ondersteuning van UWV wordt met name bepaald doordat men weinig contact heeft met UWV en veel zelf moet doen (27 procent). Andere belangrijke redenen zijn dat men geen begeleiding (nodig) heeft gehad (17 procent) of dat men vindt dat UWV weinig/geen oog heeft voor de persoon (16 procent). Bij dit laatste zegt men bijvoorbeeld 'je draait mee in een draaimolen terwijl je zelf geen invloed hebt' of 'je blijft maar in onzekerheid, je weet gewoon niet waar je aan toe bent' of 'ik vind ze erg onpersoonlijk en afstandelijk'. Tien procent heeft wisselende ervaringen binnen UWV, waardoor men gemiddeld genomen tevreden, noch ontevreden is. Naast mensen die geen antwoord of geen toelichting geven, zijn er nog enkele respondenten die andere redenen geven voor hun neutrale houding.

Tabel 6.2 Redenen waarom men *niet tevreden, niet ontevreden is* met de ondersteuning van UWV (als percentage van de 'neutrale' herbeoordeelden)

	totaal
ongewogen aantal	n = 128
weinig contact met UWV, veel zelf doen	27
geen begeleiding (nodig) gehad	17
weinig / geen oog voor de persoon	16
wisselende ervaringen	10
heeft geen klachten	7
verwacht niet veel van UWV	5
niet eens met uitslag herbo	6
adviezen niet altijd reëel	4
wijze waarop mensen binnen UWV je behandelen verschilt	4
geen antwoord / nvt	4

Reden tevredenheid is dat men goed geholpen is of geen problemen heeft gehad

Zestien procent van de herbeoordeelden is tevreden met de ondersteuning die men vanuit UWV heeft gehad. Tussen werkenden en niet-werkenden bestaat hierin nauwelijks verschil. De toelichtingen bij dit antwoord staan in tabel 6.3. De belangrijkste reden waardoor mensen tevreden zijn is dat men goed geholpen of begeleid is door UWV (42 procent). Antwoorden die hierbij gegeven worden zijn bijvoorbeeld 'er werd mij goed uitgelegd wat ik moest doen', 'ze hebben mij geboden wat ik nodig had' en 'de contactpersoon die ik had kon mij altijd te woord staan als ik vragen had'. Een andere belangrijke reden die maakt dat mensen tevreden zijn, is dat men geen problemen heeft ervaren (37 procent). Men zegt bijvoorbeeld 'eigenlijk heb ik niets om over te klagen' of 'alles verloopt goed'. Ook het feit dat men goed behandeld is (15 procent) maakt dat mensen tevreden zijn over de ondersteuning van UWV (tabel 6.3).

Tabel 6.3 Redenen waarom men *tevreden* is met de ondersteuning van UWV (als percentage van de tevreden herbeoordeelden)

	totaal
ongewogen aantal	n = 82
goed geholpen / begeleid	42
geen problemen gehad	37
goed behandeld	15
goede communicatie / voorlichting	3
goede communicatie en goed behandeld	3

6.3 Conclusie

Resultaat herbeoordeling sterk medebepalend voor (on)tevredenheid met rol UWV na herbeoordeling

Zes op de tien herbeoordeelden geven aan *ontevreden* te zijn over de rol van UWV in de periode na de herbeoordeling. Dit geldt vooral voor cliënten die er sterk in inkomen op achteruit zijn gegaan, het niet eens zijn met de uitslag van de herbeoordeling, een relatief slechte gezondheid of een lage opleiding hebben. De ontevredenheid met de ondersteuning van UWV sinds de herbeoordeling, wordt dus nog sterk bepaald door hoe men de herbeoordeling zelf en de uitslag ervan ervaart.

Slechte begeleiding of geen begeleiding belangrijkste reden ontevredenheid

Uit de toelichtingen die de cliënten geven, blijkt dat hun ontevredenheid vooral voortkomt uit het ontbreken van begeleiding of een slechte aansluiting van wel ontvangen begeleiding bij de behoeften. Ook het oneens zijn met de uitslag van de herbeoordeling en gebreken in de communicatie of administratie van UWV zijn belangrijke redenen voor ontevredenheid over de rol van UWV in de periode na de herbeoordeling. Een kwart van de herbeoordeelden is *neutraal* over UWV. Men zegt weinig contact te hebben met UWV of geeft aan geen begeleiding (noodig) te hebben gehad. Andere redenen zijn dat UWV weinig oog heeft voor de persoon of dat de wijze waarop mensen binnen het UWV mensen behandelen verschilt: sommigen goed en sommigen slecht. Deze groep heeft dus al met al weinig met UWV te maken gehad, maar ervaart dit niet als een duidelijk gemis. Voor zover men wel met UWV te maken heeft gehad, voelt men zich al met al niet slecht behandeld. Zestien procent van de herbeoordeelden geeft aan *tevreden* te zijn met de ontvangen begeleiding. De meest genoemde redenen zijn dat men geen problemen heeft gehad met UWV of goed geholpen, begeleid of behandeld is.

7 SAMENVATTING

7.1 Achtergrond en opzet van het onderzoek

Achtergrond

In augustus 2004 is het Schattingsbesluit³² aangepast. De wijzigingen betekenen dat in meer gevallen sprake is van meer resterende verdien capaciteit. UWV is in oktober 2004 gestart met de uitvoering van de herbeoordelingen volgens het aangepast Schattingsbesluit (aSB). In een tijdsbestek van 3½ jaar worden alle 340.000 arbeidsongeschikten geboren na 1 juli 1954 opgeroepen voor een herbeoordeling volgens de nieuwe criteria. Voor sommigen is dit sneller dan in de oude situatie het geval zou zijn. Het oproepen voor de herbeoordelingen vindt plaats op volgorde van leeftijd: van jong naar oud. Naast de aanpassing van de schattingscriteria zijn bij deze herbeoordelingoperatie ook enkele veranderingen doorgevoerd in de beoordelingsprocedure. De medische beoordelingscriteria zelf zijn niet veranderd.

Werken naar vermogen

Met de herbeoordelingoperatie wordt nog explicieter dan bij de reguliere beoordelingen al het geval was, beoogd de WAO'ers aan te spreken op hun mogelijkheden om betaald werk te verrichten. Cliënten waarvan de uitkering verlaagd of beëindigd wordt, hebben aanspraak op begeleiding naar werk of werkuitbreiding. Afgesproken is dat UWV de niet-werkenden daartoe actief een traject aanbiedt. UWV streeft ernaar maatwerk te leveren bij de begeleiding, waaronder het geven van keuze tussen trajecten. Het kabinet heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor de re-integratieondersteuning. Degenen die al werken dienen in eerste instantie in samenspraak met de werkgever een uitbreiding van het dienstverband te realiseren. Tijdens het najaarsoverleg in 2004 en tijdens de werktop op 1 december 2005 zijn afspraken gemaakt met sociale partners over de re-integratie van werkende gedeeltelijke arbeidsgeschikten.

Vraagstelling

UWV heeft AStri gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de arbeidsmarktpositie van en de inkomensgevolgen voor de herbeoordeelden waarvan de WAO-uitkering wordt verlaagd of beëindigd. Het onderzoek moet tevens inzicht verschaffen in de kenmerken van deze cliënten, de begeleiding naar werk, de effecten van deze begeleiding en de beleving van de herbeoordeling.

³² Hierin staan de criteria beschreven waarlangs de *arbeidsdeskundige* het arbeidsgeschiktheidpercentage dient te bepalen.

Twee cohorten, binnen elke cohort drie metingen

Om deze inzichten te kunnen geven, worden twee groepen (cohorten) WAO'ers waarvan de uitkering beëindigd of verlaagd is, gedurende anderhalf jaar gevolgd. De eerste groep is samengesteld uit personen die deze uitslag medio 2005, de tweede groep uit personen die deze medio 2006 hebben gekregen. Beide cohorten worden op drie tijdstippen geënquêteerd, namelijk op 4, 8 en 18 maanden na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling. In het totaal worden dus zes deelonderzoeken uitgevoerd, waarvan dit het vijfde is. In het eindrapport, dat begin 2008 zal verschijnen, worden de eindconclusies gegeven. Voorliggend rapport betreft de uitkomsten van de tweede meting bij het tweede cohort. De uitkomsten van deze meting worden vergeleken met die van de tweede meting bij het eerste cohort.

De onderzoeksgroep

Voor deelname aan het onderzoek zijn 5.000 WAO'ers geselecteerd die zijn herbeoordeeld volgens het aangepaste schattingsbesluit (aSB). Het betreft alle WAO'ers die in de maanden mei en juni van 2006 van UWV het bericht hebben ontvangen dat hun WAO-uitkering wordt verlaagd of beëindigd. Deze herbeoordeelden hebben medio september 2006 een schriftelijke vragenlijst gekregen. De netto respons hierop bedraagt 31 procent. Voor de tweede meting zijn alle respondenten benaderd die tijdens de eerste meting te kennen gaven hieraan mee te willen werken. De respons op de tweede meting bedraagt 60 procent (571 deelnemers). De deelnemers vormen een representatieve afspiegeling van de groep die ook aan de eerste meting heeft meegedaan.

Tweede meting tweede cohort

De tweede meting is verricht op gemiddeld acht maanden na ontvangst van de beschikking (T2). Van deze personen is vanuit de eerste meting ook informatie beschikbaar over de herbeoordeling (T0) en de situatie na vier maanden (T1). Bij dit cohort zal nog één nieuwe peiling plaatsvinden op 18 maanden (T3) na ontvangst van de beschikking (november 2007). In de huidige meting is de stand van zaken beschreven op de volgende vijf thema's:

1. werkhervatting van niet-werkenden (hoofdstuk 2);
2. benutting verdiencapaciteit van werkenden (hoofdstuk 3);
3. inkomen en uitkeringen (hoofdstuk 4);
4. de 45-plussers (hoofdstuk 5);
5. mening over ontvangen ondersteuning UWV (hoofdstuk 6).

Reden om in dit rapport voor het eerst speciale aandacht te besteden aan de 45-plussers, is het kabinetsvoornemen om hen alsnog buiten de herbeoordelingsope-

ratie te plaatsen. De conclusies op deze thema's worden in de paragrafen 7.3 t/m 7.7 weergegeven. In paragraaf 7.2 wordt eerst de stand van zaken wat werken en niet werken betreft voor het totale cohort weergegeven.

7.2 Werkhervatting van de totale groep herbeoordeelden

In dit rapport worden de herbeoordeelden die werken op het moment van de herbeoordeling en degenen die dan geen werk hebben in afzonderlijke hoofdstukken beschreven. Ook het totaalbeeld van het aandeel werkenden en niet-werkenden is echter relevant. Om deze reden wordt op deze plek een overzicht hiervan gegeven (tabel 7.1). Zoals ook eerder gerapporteerd loopt het aandeel werkenden in het 2005-cohort op van 36 procent bij herbeoordeling tot 51 procent na anderhalf jaar. In 2006 loopt het aandeel op van 42 procent bij herbeoordeling tot 52 procent bij acht maanden. Bij acht maanden ligt het aandeel werkenden in de 2006-groep dus al hoger dan bij de 2005-groep na anderhalf jaar.

Tabel 7.1 Percentage werkenden bij 4, 8 en 18 maanden binnen het 2005- en 2006-cohort

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
kalendermaand	mei	september	januari	november
cohort 2005	36%	41%	44%	51%
cohort 2006	42%	47%	52%	-

7.3 Werkhervatting van groep niet-werkenden

24 procent weer aan het werk na acht maanden

Van de herbeoordeelden die tijdens de herbeoordeling geen werk hebben, heeft na vier maanden (gerekend vanaf moment van de beschikking) 12 procent het werk hervat. Na acht maanden is dit percentage gestegen tot 24 (zie volgend schematisch overzicht). De onderzoeksdeelnemers zal na 18 maanden opnieuw worden gevraagd of ze betaald werk hebben, waarna het laatste vraagteken in het schema kan worden ingevuld.

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
kalendermaand	mei	september	januari	november
cohort 2005	0%	11%	20%	32%
cohort 2006	0%	12%	24%	?

Kenmerken van werkhervatters

De herbeoordeelden die het werk bij acht maanden hervat hebben ervaren hun gezondheid vaker als redelijk tot goed, hebben relatief vaak geen gezondheidsklachten meer en hebben geen bezwaar gemaakt tegen de uitslag. Ze onderscheiden zich niet op demografische kenmerken als geslacht, kostwinnerschap of opleidingsniveau. Bij de 45-plussers is het hervattingpercentage wat lager dan bij de 25-34 jarigen en bij de 35-45 jarigen. Dit verschil is echter statistisch niet significant en kan daarom op toeval berusten.

Aanstellingsvorm vaak nog flexibel of tijdelijk

De meeste werkhervatters zijn parttimers en hebben nog geen stabiele positie op de arbeidsmarkt verworven. Vaak heeft men nog een flexibele aanstelling, zoals uitzendwerk of een tijdelijk contract. Een kwart geeft ook aan op zoek te zijn naar een andere baan, vaak omdat het huidige werk tijdelijk is, niet passend is of de verdiensten daar niet hoog genoeg liggen. De meerderheid is hervat binnen het midden- en kleinbedrijf, minder dan een kwart werkt bij bedrijven met 100 of meer werknemers. Ongeveer 60 procent is werkzaam binnen één van de volgende vier bedrijfssectoren: gezondheids- en welzijnszorg, zakelijke dienstverlening, handel of transport. Het salaris ligt voor ongeveer zestig procent van de werkhervatters op of boven de verdien capaciteit.

Gezondheids- en andere beperkingen maken het lastig een baan te vinden

Van degenen die na acht maanden het werk niet hervat hebben, zegt tweederde wel op zoek te zijn. Er worden nog volop zoekactiviteiten verricht. Het percentage dat na acht maanden ingeschreven staat bij het CWI, een uitzendbureau of een re-integratiebedrijf ligt bijna even hoog als bij vier maanden. Op elke tien werkzoekenden verwachten er 3½ binnen een jaar werk te vinden, 3½ verwachten dat dit niet zal lukken en drie weten het echt niet. Al met al is men dus niet positief over het snel vinden van een baan. Bijna de helft noemt gezondheidsbeperkingen als reden waarom men niet verwacht snel een baan te vinden, al dan niet in combinatie met andere beperkende factoren. De leeftijd wordt in ongeveer 1 op de 5 gevallen als een beperkende factor genoemd.

35 procent van niet-hervatters is niet op zoek naar werk

Van de groep die na acht maanden niet hervat is, is 35 procent ook niet op zoek naar werk. Belangrijkste reden is de slechte gezondheid (7 op de 10 niet-zoekenden). Een klein deel zoekt weliswaar niet letterlijk, maar is wel *bezig met het verkrijgen van betaald werk*: heeft uitzicht op een baan, volgt een stage, is bezig met een re-integratietraject of een eigen onderneming. Ongeveer een kwart verwacht binnen een jaar weer op zoek te gaan naar werk, zo'n dertig procent verwacht nooit meer op zoek te gaan. Nooit meer op zoek gaan, heeft vooral als reden dat men verwacht dat de gezondheid niet zal verbeteren of juist zal verslechteren.

Bij één op de tien begeleiding naar eigen zeggen niet aan de orde geweest bij herbeoordeling

Van de niet-werkenden geeft zowel in 2005 als in 2006 in de meting bij vier maanden 70 procent aan dat bij de herbeoordeling met de arbeidsdeskundige over begeleiding naar werk gesproken is. Dit terwijl het standaard besproken zou moeten zijn. Om na te gaan in hoeverre dit aan begripsverwarring of de vraagformulering is te wijten, is hierop in deze tweede meting dieper doorgevraagd. Na doorvragen blijkt het percentage waarbij het onderwerp begeleiding aan de orde is geweest in werkelijkheid hoger te liggen, namelijk op 89 procent. De overige 11 procent geeft aan dat op geen enkele manier over begeleiding of ondersteuning gesproken is en dat ze ook geen re-integratievisie ontvangen hebben. De meeste van hen hebben ook geen behoefte aan begeleiding of ontvangen het al. Voor in totaal 3 procent van de niet-werkenden geldt dat volgens hen niet over begeleiding gesproken is, maar dat ze hier (althans bij acht maanden) wel behoefte aan hebben.

In 2006 wat minder vaak begeleiding dan in 2005

Van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt, heeft 47 procent sindsdien begeleiding gehad. Dit is minder dan in de 2005-groep, waar 55 procent begeleiding had. De meest voorkomende begeleidingsvorm is een regulier re-integratietraject (30 procent van alle niet-werkenden); 17 procent heeft een IRO.

Vier op de tien wordt door traject positiever over eigen mogelijkheden

Van degenen die begeleiding ontvangen (maar nog geen werk hebben na acht maanden) is 37 procent hierdoor positiever geworden over de mogelijkheden voor betaald werk; 10 procent is negatiever geworden. Bij de rest heeft het traject niets veranderd in de kijk op de mogelijkheden. Hierin is geen verschil tussen mensen die een IRO-traject of een regulier traject volgen. In de 2005-groep was

hierin wel een verschil: de IRO-groep was toen vaker positiever geworden door de begeleiding dan de groep met een regulier traject.

Begeleiding effectiever geworden in 2006?

Uit de analyses en de vergelijkingen van 2005 en 2006 komt een aantal signalen naar voren over verandering in de inzet en verbetering van het effect van begeleiding:

- in 2006 krijgen minder herbeoordeelde begeleiding dan in 2005;
- in 2006 hebben minder herbeoordeelde behoefte aan begeleiding dan in 2005 (met een ongeveer gelijkblijvend aandeel dat wel behoefte heeft, maar geen begeleiding krijgt);
- in 2006 hervat de groep die begeleiding krijgt vaker dan de groep die geen begeleiding krijgt (in 2005 verschilden beide groepen niet in werkhervatting);
- in 2006 wordt relatief vaak de IRO ingezet;
- er is weinig verschil in uitkomst tussen een IRO of een regulier traject: in beide gevallen wordt even vaak hervat.

Het zijn echter niet meer dan signalen. Pas wanneer die vanuit andere bronnen bevestiging krijgen, kan geconcludeerd worden dat de kwaliteit en effectiviteit van re-integratietrajecten verbeterd is.

21 procent niet-hervatters heeft na acht maanden behoefte aan begeleiding

Ondanks het feit dat binnen de 2006-groep minder mensen begeleiding ontvangen dan in de 2005-groep, is het aandeel niet werkenden dat wel begeleiding wil maar het niet krijgt nagenoeg gelijk gebleven: 18 versus 17 procent. Van alle niet-hervatters heeft 21 procent behoefte aan begeleiding, van de hervatters 9 procent.

In 2006 hebben meer herbeoordeelde geen behoefte aan begeleiding dan in 2005

35 procent van de niet-werkenden heeft geen begeleiding gekregen sinds de herbeoordeling, maar ook geen behoefte hieraan. Dit is meer dan in 2005, toen dit percentage op 27 lag. De meest genoemde redenen dat men geen begeleiding wil zijn dat men niet wil of kan werken, geen vertrouwen heeft in door UWV geboden begeleiding heeft of zonder begeleiding werk wil zoeken. De redenen waarom men geen begeleiding wil verschillen weinig tussen de 2005- en 2006-groep.

Re-integratievisie niet altijd ontvangen, vooral als re-integratiebegeleiding niet aan de orde is

Sinds 1 januari 2006 dient de re-integratievisie in alle gevallen aan de cliënt ver-

strekt te worden. Alle respondenten van dit onderzoek zouden dus in bezit moeten zijn van de re-integratievisie. Dat de arbeidsdeskundige in alle gevallen een *oordeel* vastlegt over de re-integratie staat vast: voor alle respondenten is de uitkomst ervan terug te vinden in de herbeoordeeldenregistratie die UWV voert³³. Dit betekent echter niet dat de arbeidsdeskundige het *formulier* van de re-integratievisie ook altijd invult en toestuurde aan de cliënt. Volgens de respondenten zelf heeft 60 procent de re-integratievisie ontvangen, 26 procent niet en 14 procent weet het niet. Zowel uit de koppeling van enquête- aan registratiegegevens, als uit dossieronderzoek van UWV blijkt dat het al dan niet toesturen van de re-integratievisie sterk afhangt van de uitkomst. Vooral bij cliënten waar re-integratiebegeleiding niet nodig of niet gewenst is, wordt het re-integratievisieformulier niet altijd ingevuld en opgestuurd. Wanneer een traject wordt ingekocht gebeurt dit in de meeste gevallen wel. Verder blijkt uit onderzoek onder WGA-clieënten dat de antwoorden op de vraag naar ontvangst van de re-integratievisie niet altijd overeenstemmen met registratiegegevens hierover³⁴. Sommige cliënten zeggen de re-integratievisie niet ontvangen te hebben, terwijl hij wel verstuurd is en vice versa. Mogelijk herkent men het document niet als zodanig, is men het vergeten of verwacht men het met andere UWV-documenten.

7.4 De groep werkenden

In 2006-groep behoudt groter deel het werk dan in 2005-groep

Van de herbeoordeelden uit het 2006-cohort heeft bij de herbeoordeling 42 procent betaald werk. In onderstaand schema is weergegeven welk percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling betaald werkt heeft, na vier en acht maanden nog steeds werkt. In de 2006-groep blijkt het percentage werkverliezers lager te liggen dan in de gemiddeld vier jaar jongere 2005-groep.

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
kalendermaand	mei	september	januari	november
werkbehouders 2005-cohort	100%	93%	89%	82%
werkbehouders 2006-cohort	100%	96%	94%	?

³³ Deze koppeling met systeemgegevens betreffende re-integratie is alleen gelegd voor de cliënten die UWV gemachtigd hebben ons deze informatie te verstrekken.

³⁴ Zie voetnoot 15.

Tweederde zegt de verdien capaciteit te benutten na acht maanden

Van de herbeoordeelden die op het moment van herbeoordeling betaald werk hebben, benut na acht maanden 64 procent de verdien capaciteit. Voor 36 procent geldt dat hun salaris onder de verdien capaciteit ligt.

Functie-uitbreiding en benutting verdien capaciteit hoeven niet samen te gaan

In totaal heeft 33 procent van de werkbehouders voor of na de herbeoordeling de functie of de uren uitgebreid: 20 procent vóór de herbeoordeling en 22 procent na de herbeoordeling. Omdat sommigen zowel voor als na de herbeoordeling het werk hebben uitgebreid, komt het totale percentage op 33. In het 2005-cohort lag dit nog op 43 procent, vermoedelijk vanwege het hoger aandeel professioneel herbeoordeelden. Wanneer werkuitbreiding heeft plaatsgevonden, benut driekwart ook de verdien capaciteit. Het omgekeerde geldt minder vaak. Minder dan de helft van degenen die de verdien capaciteit benutten, heeft het aantal uren uitgebreid of beter betaald werk gekregen. Cliënten zelf verklaren deze schijnbare tegenstelling vooral uit toeslagen voor onregelmatig werk, compensatie door de werkgever, salarisstijgingen en werkhervatting vóór de herbeoordeling. In de praktijk zijn er dus ook andere wegen waarlangs aansluiting van het salaris bij de theoretische verdien capaciteit plaatsvindt. Een deel geeft ook expliciet aan dat er niets veranderd is in hun werk maar dat ze ook niet willen of kunnen uitbreiden. Onduidelijk blijft in hoeverre hun arbeidsongeschiktheidspercentage is verlaagd vanwege een in de praktijk al gerealiseerd hoger salaris (waarbij men automatisch op de nieuwe verdien capaciteit terecht komt) of dat men het verlies van de uitkering voor lief neemt.

Ruim de helft van de 'te weinig verdiemers' zoekt uitbreiding

Van de groep van 35 procent die de verdien capaciteit niet volledig benut, wil 40 procent het werk op dit moment *niet* uitbreiden. In de meeste gevallen is dit vanwege de gezondheid. Van de 60 procent die het werk wél wil uitbreiden geeft maar een klein deel aan dat dit ook mogelijk is bij de eigen werkgever. Ruwweg een derde van degenen die uitbreiding wensen omdat ze de verdien capaciteit nog niet benutten, is op dit moment op zoek naar een andere werkgever. Ruwweg twintig procent van hen heeft behoefte aan begeleiding naar ander werk, maar heeft sinds de herbeoordeling dergelijke begeleiding niet ontvangen.

Meerderheid werkverliezers is op zoek naar werk

Zes procent van degenen die tijdens de herbeoordeling werken, heeft na acht maanden geen werk meer. In het 2005-cohort was dit nog 11 procent. Van de werkverliezers zijn de meeste momenteel op zoek naar werk.

Bij eigen werkgever na acht maanden nauwelijks uitbreiding meer te verwachten

De uitkomsten van deze meting acht maanden na de herbeoordeling wijzen erop dat de ontwikkelingen wat betreft werkuitbreiding bij de *eigen* werkgever voor veel van de werknemers hun beslag hebben gekregen. Ofwel men realiseert de verdien capaciteit (65 procent), ofwel men wil zelf de functie niet uitbreiden (14 procent), ofwel dit is niet mogelijk bij de huidige werkgever of nog onduidelijk (17 procent). Dit is iets meer dan in 2005, toen dit percentage op 13 lag. Slechts voor 4 procent van degenen die de verdien capaciteit niet benutten, is duidelijk dat dit ook kan bij de eigen werkgever.

Niet alle werkenden ontvangen re-integratievisie

Sinds 1 januari 2006 dient de re-integratievisie in alle gevallen aan de cliënt uitgereikt te worden. Alle respondenten van dit onderzoek, zouden dus in bezit moeten zijn van de re-integratievisie. De uitkomsten van de enquête wijzen er echter op dat dit niet altijd gebeurt: 37 procent van de werkenden heeft de re-integratievisie ontvangen, 42 procent zegt van niet en 21 procent weet het niet. Deze bevinding wordt bevestigd door dossieronderzoek van UWV zelf. Zowel uit de koppeling van de enquête- aan registratiegegevens, als uit het dossieronderzoek blijkt het toesturen van de re-integratievisie sterk afhankelijk van de uitkomst. Vooral bij cliënten waar re-integratiebegeleiding niet nodig of niet gewenst is, zoals vaak het geval is bij herbeoordeelden die al werken, wordt het re-integratieformulier niet altijd ingevuld en opgestuurd. Ook blijkt uit ander onderzoek dat de antwoorden op de vraag naar de re-integratievisie niet altijd overeenstemmen met registratiegegevens hierover.

7.5 Inkomen en uitkeringen

Na acht maanden enig herstel van inkomen

Het percentage met een netto persoonlijk inkomen van minder dan 700 euro is gedaald van 42 na vier maanden tot 32 na acht maanden. De inkomens van de 2006-groep liggen op een iets hoger niveau dan die van de jongere 2005-groep. Het percentage dat een duidelijke inkomensverslechtering ervaart sinds de herbeoordeling is gedaald van 48 procent bij vier maanden tot 37 procent bij acht maanden. In 2005 lag dit percentage bij acht maanden op 40.

Inkomensverslechtering veelal direct gevolg van wegvallen WAO-uitkering

De redenen voor de inkomensverslechtering hangen in vrijwel alle gevallen direct samen met het wegvallen van de WAO-uitkering. Het vangnet van WW en TRI, wat een inkomensgarantie moet vormen voor de eerste acht maanden, lijkt om uiteenlopende redenen in de praktijk minder goed te functioneren of te compenseren dan beoogd werd. Hiervoor zijn verschillende factoren verantwoordelijk. Een deel van de herbeoordeelden kiest er om uiteenlopende redenen voor geen uitkering aan te vragen, een deel komt er niet voor in aanmerking omdat men geen rechten heeft of niet aan de criteria voldoet. Verder geeft een deel aan weliswaar een uitkering te ontvangen, maar dat deze het verlies van de WAO-uitkering niet volledig compenseert. Wat precies de achtergrond hiervan is, blijft onduidelijk.

Inkomensverbetering vaak gevolg van werkhervatting of uitbreiding

Na acht maanden is bij 12 procent sprake van een verbetering van het inkomen, bij vier maanden was dit bij 8 procent het geval. De inkomensverbetering heeft in bijna alle gevallen te maken met het vinden of uitbreiden van het werk.

38 procent ontvangt na acht maanden WW, 10 procent TRI

Van de herbeoordeelden ontvangt na acht maanden 38 procent een WW-uitkering en 10 procent een TRI-uitkering. Het aandeel dat nog een WAO-uitkering ontvangt ligt op 37 procent. Vergeleken met de 2005-groep ontvangt men vaker een WAO-uitkering (toen 28 procent). In het 2006-cohort is het aandeel (gedeeltelijk) WAO'ers dan ook groter dan in het 2005-cohort (39 versus 31 procent). Vijf procent ontvangt een bijstandsuitkering. Een kwart van de herbeoordeelden ontvangt na acht maanden geen enkele uitkering. Dit zijn voornamelijk werkenden, maar ook van de niet-werkenden ontvangt 9 procent geen enkele uitkering. Er is net als in de 2005-groep nog geen duidelijke terugval zichtbaar van het aandeel WW- en TRI-uitkeringen vergeleken met de situatie na vier maanden.

53 procent heeft WW aangevraagd, 22 procent TRI

Van de herbeoordeelden heeft 53 procent een WW-uitkering of een verhoging van de lopende uitkering aangevraagd en 22 procent een TRI-uitkering. Het percentage dat WW aanvraagt is lager dan in 2005 (toen 64 procent). Het percentage dat TRI aanvraagt is juist gestegen (in 2005 18 procent). Dit kan betekenen dat de bekendheid met en de benutting van de TRI-regeling is verbeterd. Maar het kan ook zijn dat de doelgroep voor de TRI groter is geworden, omdat er minder vaak sprake is van WW-rechten. Van de WW-aanvragen is een kleine driekwart toegekend, wat minder is dan in 2005. Ook van de TRI-aanvragen is driekwart toegekend, maar hierin is geen verschil met 2005.

Aansluiting WW en WAO iets verbeterd in 2006

Van degenen die een WW-uitkering ontvangen, geeft 53 procent aan dat de uitbetaling daarvan niet direct aansluit op de uitbetaling van de WAO-uitkering. Dit is iets minder dan in 2005. Voor de TRI-uitkering ligt dit percentage iets hoger (60 procent) en is dit ook gestegen vergeleken met 2005. Een *volstrekt* naadloze aansluiting is vanwege de verschillende wettelijke betaalmomenten niet te realiseren: WAO wordt uitbetaald op een vaste dag in maand en WW na afloop van de individuele vier wekenperiode. Pas bij een overbruggingsperiode van langer dan zes weken is duidelijk sprake van vertraging. Dit was in 2005 voor de helft van degenen die de aansluiting niet goed vinden, het geval. In 2006 is het percentage gedaald tot 35. Ook bij de TRI doet zich een dergelijke verbetering voor. In het derde kwartaal van 2006 heeft UWV verbeteringen doorgevoerd in het aanvraagproces van WW- en TRI-uitkeringen na de herbeoordeling. Kern van deze verbeteringen is dat de aanvraag niet eerst via CWI verloopt maar intern binnen UWV wordt afgehandeld. Op de deelnemers aan dit onderzoek, was de nieuwe procedure nog niet van toepassing. Toch is enige verkorting van de doorlooptijd zichtbaar, met name bij de WW: zowel het percentage dat de aansluiting niet goed vindt, als het percentage met een overbruggingstijd van meer dan zes weken is gedaald.

7.6 De 45-plussers

Kanttekening bij analyse 45-plussers

Bij de opzet van dit onderzoek is geen rekening gehouden met het verrichten van leeftijdspecifieke analyses en een precieze afbakening van de 45-plussers. Hierdoor heeft deze analyse twee beperkingen. In de eerste plaats is de geboortemaand van de respondenten niet bekend. Hierdoor kunnen we voor de deelnemers die in het jaar 1959 geboren zijn (de '45-jarigen'), niet nagaan of dit voor of na 1 juli was. Bij de groep die we hier als '45-plusser' afbakenen, zit daarom ook een aantal cliënten dat net buiten de vrijstelling valt. Een tweede beperking zijn de aantallen per leeftijdsgroep. In de tweede en derde metingen van de cohorten zijn deze te klein om harde uitspraken te kunnen doen over verschillen in 'aan het werk zijn', werkverlies en werkhervatting tussen leeftijdsgroepen.

Geen aantoonbaar verschil tussen 45-plussers en jongere herbeoordeelden

Zowel in 2005 als in 2006 zijn de 45-plussers relatief vaak al aan het werk op het moment van de herbeoordeling. Op geen van de daarop volgende peilmomenten zijn duidelijke, consistente verschillen in *werkhervatting* vast te stellen tussen 45-plussers, 35-minners en 35-44 jarigen. Ook is er geen duidelijk, consistent verschil in *werkverlies* op de peilmomenten. Het netto resultaat wat het werken van de 45-plussers betreft, verschilt in 2006 van 2005. Bezien over beide jaren, constateren we dat de ontwikkeling in het aandeel werkenden bij de 45-plussers niet duidelijk afwijkt van de jongere leeftijdsgroepen. In de benutting van de verdien capaciteit zijn ook geen duidelijke verschillen zichtbaar tussen de leeftijdsgroepen. Verder zijn de achtergrondkenmerken van de 45-plussers (waaronder de ervaren gezondheid) niet ongunstiger dan die van jongeren. Al met al kunnen we op basis van dit onderzoek niet constateren dat de kansen om het verlies aan uitkering te compenseren met betaald werk voor 45-plussers slechter zijn dan voor de jongere leeftijdsgroepen.

Voor aantonen van eventuele verschillen naar leeftijd, grotere steekproef nodig

In dit onderzoek zijn de kansen voor herbeoordeelde 45-plussers om het verlies aan uitkering te compenseren met betaald werk, niet aantoonbaar slechter dan voor de jongere leeftijdsgroepen. Bedacht dient te worden dat deze conclusie is gebaseerd op vrij kleine steekproefaantallen. Het omgekeerde, namelijk dat er wel leeftijdsverschillen zijn, kan met dit onderzoek daarom niet worden weerlegd. De aantallen zijn hiervoor te klein. Bij de huidige aantallen zijn alleen *grote* verschillen in werken bij acht en achttien maanden ook statistisch significant. Mogelijk zullen bij een grotere steekproef wèl statistisch significante verschillen zichtbaar worden tussen de leeftijdsgroepen. Deze verschillen zullen dan waarschijnlijk niet zeer groot zijn. In dat geval zouden ze immers in het huidige onderzoek al zichtbaar geweest zijn.

7.7 Tevredenheid met UWV

Resultaat herbeoordeling sterk medebepalend voor (on)tevredenheid met rol UWV na herbeoordeling

Zes op de tien herbeoordeelden geven aan *ontevreden* te zijn over de rol van UWV in de periode na de herbeoordeling. Dit geldt vooral voor cliënten die er sterk in inkomen op achteruit zijn gegaan, het niet eens zijn met de uitslag van de herbeoordeling, een relatief slechte gezondheid of een lage opleiding hebben. De ontevredenheid met de ondersteuning van UWV sinds de herbeoordeling, wordt dus nog sterk bepaald door hoe men de herbeoordeling zelf en de uitslag ervan ervaart.

Slechte begeleiding of geen begeleiding belangrijkste reden ontevredenheid

Uit de toelichtingen die de cliënten geven, blijkt dat hun ontevredenheid vooral voortkomt uit het ontbreken van begeleiding of een slechte aansluiting van wel ontvangen begeleiding bij de behoeften. Ook het oneens zijn met de uitslag van de herbeoordeling en gebreken in de communicatie of administratie van UWV zijn belangrijke redenen voor ontevredenheid over de rol van UWV in de periode na de herbeoordeling. Een kwart van de herbeoordeelden is *neutraal* over UWV. Men zegt weinig contact te hebben met UWV of geeft aan geen begeleiding (noodig) te hebben gehad. Andere redenen zijn dat UWV weinig oog heeft voor de persoon of dat de wijze waarop mensen binnen het UWV mensen behandelen verschilt: sommigen goed en sommigen slecht. Deze groep heeft dus al met al weinig met UWV te maken gehad, maar ervaart dit niet als een duidelijk gemis. Voor zover men wel met UWV te maken heeft gehad, voelt men zich al met al niet slecht behandeld. Zestien procent van de herbeoordeelden geeft aan *tevreden* te zijn met de ontvangen begeleiding. De meest genoemde redenen zijn dat men geen problemen heeft gehad met UWV of goed geholpen, begeleid of behandeld is.

BIJLAGE 1. METHODE, RESPONS EN REPRESENTATIVITEIT

Tweede enquête is telefonisch of via internet afgenomen

De eerste meting is uitgevoerd in september 2006 (dit is vier maanden na de uitslag van de herbeoordeling) via een schriftelijke enquête. In deze enquête is de respondenten gevraagd of ze ook mee wilden werken aan een vervolgenquête in januari 2007. Daarbij is de keuze gegeven tussen een internetenquête en een telefonische enquête. Reden om in de tweede meting (acht maanden na de uitslag van de herbeoordeling) voor deze computergestuurde vragenlijstmethoden te kiezen is dat daarmee ingewikkelde routings mogelijk zijn. Zo kunnen verschillende vragensets voorgelegd worden, afhankelijk van antwoorden in de eerste meting en selectievragen in de tweede meting zelf. Desan Research Solutions in Amsterdam heeft de telefonische interviews uitgevoerd en de internetenquête gehost. Het veldwerk is gestart op 17 januari 2007 en beëindigd op 7 februari 2007. De respondenten waarvan zowel het e-mailadres als het telefoonnummer bekend was, is in eerste instantie (per e-mail) gevraagd de internetenquête in te vullen. Degenen die dit na 7 dagen nog niet gedaan hebben, zijn daarna telefonisch benaderd. De non-respondenten van de internetenquête hebben drie herinneringen per e-mail ontvangen. Bij de non-respondenten van de telefonische enquête zijn minimaal vijf belpogingen ondernomen.

Respons

Van de 1.530 respondenten van de eerste meting toonden 1.004 (66 procent) zich bereid deel te nemen aan de tweede meting. Zij vulden hiertoe hun naam en telefoonnummer en/of e-mailadres in op de vragenlijst: 61 procent (n = 615) koos voor internet, 29 procent (n = 291) voor een telefonisch interview en 10 procent (n = 98) gaf beide opties aan. Hieruit zijn 603 gecompleteerde vragenlijsten gerealiseerd, wat een respons van 60 procent is. Van de enquêtes is 43 procent telefonisch (n = 262) en de andere helft via internet (n = 341) afgenomen. De respons op de telefonische enquête is 75 procent, de internetrespons is 52 procent. Van de 603 respondenten bleken 32 na acht maanden weer hun oude arbeidsongeschiktheidspercentage, van voor de herbeoordeling, te hebben (of hoger). Zij zijn niet meegenomen in de analyse en rapportage. Dit betekent dat dit rapport betrekking heeft op 571 respondenten.

Representativiteit

Weging

In de eerste meting zijn 5.000 herbeoordeelden benaderd voor deelname aan het onderzoek (zie bijlage 2). Dit betreft alle herbeoordeelden die in de maanden mei of juni 2006 de uitslag ontvingen. Net als in de eerste meting vindt ook in de tweede meting weging plaats, zodanig dat de verhoudingen van de oorspronkelijk benaderde cohort (N = 5.000) hersteld worden, wat geslacht, leeftijdsgroep en mate van arbeidsgeschiktheid (volledig versus gedeeltelijk) betreft. De gehanteerde weegfactoren zijn weergegeven in tabel B1.1. De weegfactoren van de tweede meting liggen in de meeste cellen dicht in de buurt van die uit de eerste meting.

Tabel B1.1 Gehanteerde weegfactoren in de tweede meting van het tweede cohort (T2)*

		mannen	vrouwen
uitkering	t/m 34 jaar	2,12	1,52
beëindigd	35 t/m 44 jaar	1,71	1,28
	45 t/m 50 jaar	0,82	0,55
uitkering	t/m 34 jaar	-	1,53
verlaagd	35 t/m 44 jaar	1,72	0,86
	45 t/m 50 jaar	0,56	0,51

* Indien leeftijd, geslacht of mate van arbeidsgeschiktheid onbekend: weegfactor = 1.

Representativiteit van respondenten 2^e meting voor 1^e meting

Als gevolg van de weging zijn de respondenten van de tweede meting (net als ook gold voor de eerste meting) representatief op leeftijd, geslacht en mate van arbeidsongeschiktheid voor de oorspronkelijk aangeschreven cohort van 5.000 herbeoordeelden. Ook op de meeste andere achtergrondkenmerken komen de respondenten van de eerste en tweede meting goed overeen. Dit geldt voor opleidingsniveau, kostwinnerschap, woonsituatie, financieel afhankelijke kinderen hebben en betaald werk hebben op het moment van de herbeoordeling (tabel B1.2). Op het kenmerk etniciteit heeft wel selectie plaatsgevonden: het percentage deelnemers van Marokkaans en Turkse afkomst is gedaald van 9 procent in de eerste meting tot 4 procent in de tweede meting. Het percentage Antillianen en Surinamers is wel ongeveer gelijk gebleven.

Tabel B1.2 Achtergrondkenmerken van de deelnemers aan het onderzoek, naar wel of niet werken tijdens de herbeoordeling, 2005 en 2006 (kolompercentage)

	4 maanden	8 maanden
	n = 1.530	n = 571
<i>geslacht</i>		
mannen	37	37
vrouwen	63	63
<i>leeftijd jaar beschikking</i>		
t/m 24 jaar	1	1
25-34 jaar	17	16
35-44 jaar	56	58
45-52 jaar	26	26
<i>opleidingsniveau</i>		
lager onderwijs, vmbo	58	56
mbo + avo	29	31
hbo + universiteit	13	14
<i>kostwinnerschap</i>		
niet samenwonend	26	28
hoofdkostwinner	20	19
beiden kostwinner	8	7
partner hoofdkostwinner	43	43
anders (bv. inwonend)	4	4
<i>werkende partner?</i>		
partner werkt	57	55
partner werkt niet	14	14
geen partner	29	31
<i>woonsituatie</i>		
samenwonend	72	70
alleenwonend	17	18
alleen met kinderen	9	9
inwonend	3	3
<i>heeft financieel afhankelijke kinderen</i>	64	64

	4 maanden	8 maanden
	n = 1.530	n = 571
<i>etniciteit</i>		
Nederlands	82	86
Marokkaans, Turks	9	4
Antilliaans, Surinaams	2	3
overig	8	8

Verschillen tussen internet en telefonisch geënquêteerden

De via internet geënquêteerden verschillen op een aantal kenmerken van degenen die telefonisch geënquêteerd zijn, op andere kenmerken is er geen verschil. Zo is er geen (of slechts een klein, niet significant) verschil in leeftijd, geslacht, kinderen hebben, mate van arbeidsgeschiktheid voor de herbeoordeling en wel of geen werk hebben tijdens de herbeoordeling of na acht maanden. De telefonische groep is wel significant vaker alleenwonend (al dan niet met kinderen) en van Turkse of Marokkaanse afkomst. Verder ervaren ze de gezondheid als slechter en hebben ze relatief vaak een combinatie van een psychische aandoening en klachten aan het bewegingsapparaat. Het duidelijkste verschil is te zien op het kenmerk opleidingsniveau: in de telefonische groep heeft 63 procent een lager opleidingsniveau, in de internetgroep is dit 52 procent.

Machtigers in de tweede meting

In de eerste meting is de deelnemers gevraagd UWV te machtigen aan AStri gegevens te verstrekken over de ontvangen begeleiding. Dit werd gedaan door 65 procent van de respondenten. Van de 571 respondenten die ook aan de tweede meting deelnemen, hebben er 460 in de eerste meting een machtiging afgegeven (81 procent). Degenen die een machtiging afgeven, verschillen op enkele kenmerken van degenen die dit niet doen: het zijn vaker mannen, ze hebben vaker een laag en minder vaak een middelbaar opleidingsniveau en ze zijn wat vaker kostwinner (in tegenstelling tot gedeeld kostwinner). Er is geen (of slechts enkele procentpunten) verschil in leeftijd, woonsituatie, kinderen hebben, etniciteit en ervaren gezondheid.

Re-integratievisie vergeleken tussen eerste en tweede meting

Belangrijk is dat de groep die aan de tweede meting deelneemt wat uitgangssituatie hetzelfde is als de groep van de eerste meting, omdat uit de vergelijking de trends in werkhervatting afgelezen moeten worden. Om deze reden is onderzocht of de deelnemers van de tweede meting (T2) een vergelijkbare uitkomst op de re-integratievisie hebben als de deelnemers aan (T1). De uitkomsten van deze

vergelijking zijn weergegeven in tabel B1.2. Alle T2-deelnemers hebben aan T1 deelgenomen. De verschillen tussen de T1-groep en de T2-groep zijn klein. Alleen het aandeel van de T2-groep dat een IRO-traject gaat volgen is 2 procentpunt hoger dan in de T1-groep. Op de andere categorieën is het verschil maximaal 1 procentpunt.

Tabel B1.2 Uitkomst re-integratievisie UWV, deelnemers T1 versus deelnemers T1 en T2, 2006 (ongewogen kolompercentage)

	alleen T1 deelname	T1 + T2 deelname	T1 totaal
	n = 610	n = 460	n = 1.070
bezwaar	2	3	3
inkoop regulier re-integratietraject	23	21	22
inkoop via IRO	8	11	9
al in traject	7	7	7
benut verdien capaciteit al	24	23	24
overlegt met werkgever over uitbreiding	6	5	6
overlegt met werkgever inactief dienstverband	0	1	0
kan zelf werk zoeken	10	11	10
stelt zich niet beschikbaar voor werk	13	13	13
tijdelijk geen reïntegratie	6	5	6
80-100% AO	0	0	0

BIJLAGE 2. STEEKPROEFKADER EN RESPONDENTEN T1 EN T2

	mannen		vrouwen		totaal	
oorspronkelijke steekproef cohort 2 (n = 5.000)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 24 jaar	12	0,2%	33	0,7%	45	0,9%
25 t/m 34 jaar	175	3,5%	423	8,5%	598	12,0%
35 t/m 44 jaar	590	11,8%	1149	23,0%	1.739	34,8%
45 t/m 50 jaar	268	5,4%	417	8,3%	685	13,7%
<i>totaal</i>	<i>1.045</i>	<i>20,9%</i>	<i>2.022</i>	<i>40,4%</i>	<i>3.067</i>	<i>61,3%</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 24 jaar	6	0,1%	2	0,0%	8	0,2%
25 t/m 34 jaar	63	1,3%	174	3,5%	237	4,7%
35 t/m 44 jaar	462	9,2%	630	12,6%	1092	21,8%
45 t/m 50 jaar	291	5,8%	305	6,1%	596	11,9%
<i>totaal</i>	<i>822</i>	<i>16,4%</i>	<i>1.111</i>	<i>22,2%</i>	<i>1.933</i>	<i>38,7%</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>1.867</i>	<i>37,3%</i>	<i>3.133</i>	<i>62,7%</i>	<i>5.000</i>	<i>100%</i>
respondenten T1 (n = 1.463 waarvan leeftijd en geslacht bekend, op een totaal van 1.530)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 34 jaar*	24	1,6	82	5,6	106	7,2
35 t/m 44 jaar	109	7,5	278	19,0	387	26,5
45 t/m 50 jaar	108	7,4	215	14,7	323	22,1
<i>totaal</i>	<i>241</i>	<i>16,5</i>	<i>575</i>	<i>39,3</i>	<i>816</i>	<i>55,8</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 34 jaar	5	0,3	48	3,3	53	3,6
35 t/m 44 jaar	100	6,8	201	13,7	301	20,6
45 t/m 50 jaar	126	8,6	167	11,4	293	20,0
<i>totaal</i>	<i>231</i>	<i>15,8</i>	<i>416</i>	<i>28,4</i>	<i>647</i>	<i>44,2%</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>472</i>	<i>32,3%</i>	<i>991</i>	<i>67,7%</i>	<i>1.463</i>	<i>100%</i>

	mannen		vrouwen		totaal	
respondenten T2 (n = 566 waarvan leeftijd en geslacht bekend, op een totaal van 571)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 34 jaar	10	1,8	34	6,0	44	7,8
35 t/m 44 jaar	39	6,9	102	18,0	141	24,9
45 t/m 50 jaar	37	6,5	86	15,2	123	21,7
<i>totaal</i>	<i>86</i>	<i>15,2</i>	<i>222</i>	<i>39,2</i>	<i>308</i>	<i>54,4</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 34 jaar	1	0,2	13	2,3	14	2,5
35 t/m 44 jaar	34	6,0	83	14,7	118	20,7
45 t/m 50 jaar	59	10,4	68	12,0	127	22,4
<i>totaal</i>	<i>94</i>	<i>16,6</i>	<i>164</i>	<i>29,0</i>	<i>258</i>	<i>45,6</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>180</i>	<i>31,8%</i>	<i>386</i>	<i>68,2%</i>	<i>566</i>	<i>100%</i>

BIJLAGE 3. ERVAREN GEZONDHEID

In de tweede meting is de ervaren gezondheid opnieuw bepaald, is gevraagd hoe lang men in de WAO zat toen men herbeoordeeld werd en hoe lang het op dat moment geleden was dat men voor het laatst gekeurd was. Deze vragen zijn niet bedoeld om actuele monitoringinformatie te verschaffen, maar zullen na de laatste (zesde) meting gebruikt worden voor verklarende analyses. De antwoorden op deze vragen worden daarom alleen ter kennisname in dit hoofdstuk gepresenteerd zonder daar in deze onderzoeksfase conclusies aan te verbinden.

Ervaren gezondheid

Tabel B3.1 bevat de informatie over de ervaren gezondheid bij vier en acht maanden van de 2005-groep en tabel B3.2 over de 2006-groep. Opvallend is dat bij de vergelijking van de antwoorden van vier maanden geleden de gezondheid is verbeterd, terwijl de respondenten (vooral de niet-werkenden) terugkijkend relatief vaak aangeven dat die verslechterd is (tabel B3.1 en B3.2). Dit is zowel in 2005 als in 2006 het geval.

Tabel B3.1 Ervaren gezondheid vier en acht maanden na de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden op T0, 2005-cohort (%)

2005	werkenden	niet-werkenden	totaal
ongewogen aantal	260	454	714
ervaren gezondheid 4 maanden na herbo (T1)			
slecht of wisselend	54	77	69
(zeer) goed, gaat wel	46	23	31
ervaren gezondheid op 8 maanden na herbo (T2)			
slecht of wisselend	42	68	59
(zeer) goed, gaat wel	58	32	41
Is uw gezondheid het afgelopen half jaar verslechterd, hetzelfde gebleven of verbeterd (T2)?			
verslechterd	20	38	31
hetzelfde gebleven	65	53	58
verbeterd	15	9	11

Tabel B3.2 Ervaren gezondheid vier en acht maanden na de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden op T0, 2006-cohort (%)

2006	werkenden	niet-werkenden	totaal
ongewogen aantal	237	333	570
ervaren gezondheid 4 maanden na herbo (T1)			
slecht of wisselend	61	78	71
(zeer) goed, gaat wel	39	22	29
ervaren gezondheid op 8 maanden na herbo (T2)			
slecht of wisselend	45	65	57
(zeer) goed, gaat wel	55	35	43
Is uw gezondheid het afgelopen half jaar verslechterd, hetzelfde gebleven of verbeterd (T2)?			
verslechterd	27	34	31
hetzelfde gebleven	67	57	61
verbeterd	6	9	8

BIJLAGE 4. ONGEWOGEN AANTALLEN NAAR LEEFTIJD

Tabel B4.1 Ongewogen aantallen werkenden / totaal aantal respondenten na 0, 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd op 31 december 2004, 2005 en 2006

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005				
jonger dan 35 jaar	249 / 768	283 / 768	135 / 324	64 / 128
35 t/m 44 jaar	295 / 745	324 / 744	138 / 316	75 / 175
45 jaar en ouder	98 / 230	102 / 231	45 / 103	31 / 63
totaal	709 / 1.743	709 / 1.743	317 / 743	170 / 366
2006				
jonger dan 35 jaar	115 / 319	133 / 320	49 / 118	-
35 t/m 44 jaar	343 / 817	389 / 816	168 / 304	-
45 jaar en ouder	175 / 379	193 / 379	83 / 148	-
totaal	633 / 1.515	715 / 1.515	300 / 570	-

Tabel B4.2 Ongewogen aantallen werkverliezers / werkenden bij herbo, na 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd op 31 december 2004, 2005 en 2006

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005				
ongewogen aantal				
jonger dan 35 jaar	0	20 / 245	10 / 100	13 / 59
35 t/m 44 jaar	0	17 / 294	15 / 119	12 / 80
45 jaar en ouder	0	7 / 98	6 / 40	8 / 23
totaal	0	44 / 637	31 / 259	33 / 172
2006				
ongewogen aantal				
jonger dan 35 jaar	0	8 / 115	4 / 35	-
35 t/m 44 jaar	0	9 / 331	6 / 128	-
45 jaar en ouder	0	3 / 171	3 / 73	-
totaal	0	20 / 629	13 / 236	-

Tabel B4.3 Ongewogen aantallen werkhervatters / niet werkenden na 4, 8 en 18 maanden, naar leeftijd op 31 december 2004, 2005 en 2006

leeftijdsgroep 2004	0 maanden	4 maanden	8 maanden	18 maanden
2005				
jonger dan 35 jaar	0 / 519	56 / 518	44 / 219	18 / 68
35 t/m 44 jaar	0 / 450	46 / 449	32 / 194	31 / 94
45 jaar en ouder	0 / 132	10 / 131	11 / 61	7 / 30
totaal	0 / 1.101	112 / 1.098	87 / 474	56 / 192
2006				
jonger dan 35 jaar	0 / 204	26 / 204	18 / 83	-
35 t/m 44 jaar	0 / 474	57 / 471	46 / 175	-
45 jaar en ouder	0 / 204	21 / 203	13 / 75	-
totaal	0 / 882	104 / 878	77 / 333	-